

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Peccatis Et Gratia, Fide, Spe, Et Charitate

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Disputatio IV. De conditionibus applicantibus objectum Fidei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82969](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82969)

DISPUTATIO IV.

De Conditionibus Applicantibus ob-
jectum Fidei.

PRÆMITTO Primò. *Quid veniat nomine conditionum objecti fidei.* Approximatio causæ ad affectum, in genere causæ efficientis, vocatur Conditiō sine qua non; quod autem est approximatio in genere efficientis, hoc est, applicatio motivi in genere causæ formalis: non intelligendo applicationem illam, secundum quam motivum unit sese objecto materiali, illique sese applicat, ut illud intentionaliter informet. Sed nomine applicationis, intelligendo applicationem objecti materialis, jam informati ante, vel tunc actu informati ab objecto Formali, applicationem inquam ipsius objecti, ipsi assensuro, ad verandum, vel non verandum circa illud objectum; quæ applicatio vocari potest, applicatio ex parte subiecti, sicut applicatio illa prior, vocari potest applicatio ex parte objecti.

PRÆMITTO Secundò. *Quotuplex sit hæc applicatio & conjunctio?* Quantum ad præsens triplex est. *Prima* quæ fit ratione evidentix motivorum credibilitatis, quæ evidententer ostendunt, hoc objectum quod proponitur credendum, informatum esse ratione formali Fidei: hoc est, esse dictum à veritate prima. *Secunda* applicatio, est ab ipsa voluntate, sequente illa motiva, & imperante fieri actum illum fidei. *Tertia* est ab ipsomet Papa & Ecclesia proponente.

PRÆMITTO Tertio. *Semper debere intervenire aliquam applicationem Mysteriorum fidei credituro.*

RATIO. Quia nisi applicetur, manebit plane, atque si nunquam revelatum fuisset, sicut hoc quod post ducentos annos, de novo est propositura Ecclesia, quæ non habet ulla novas revelationes, adeoque supponit etiam pro nunc, hoc esse revelatum, respectu nostri ita est revelatum, ac si non esset revelatum, quia nec propositum. Quod ipsum ulterius in hoc fundatur. Quia cum revelatio Divina, alteri facta, nec cadat sub sensus, nec ex principiis luminæ naturæ notis inferri possit, nisi aliunde proponatur, non habebit sufficiens fundamentum Credendi aliquid: nam notitiæ nostræ derivantur nonnisi à sensibus, & principiis lumine naturæ notis. Et certè cum revelatio sit libera Dei actio, adeoque potens esse & non esse, fit ut se solo intel-

ctus, non possit pervadere ad quam contradictionis partem, determinari se libertas Divina.

PRÆMITTO Quartò. *Quod attinet ad applicationem objecti, quæ fit per motiva credibilitatis & volitionem imperantem assensum;* hæc applicationes respectu omnium & singulorum temper intercedere debent propter dicenda inferius; suntque universales applicationes per Ecclesiam, idque ex duplici capite. *Primo* quia etiam auctoritas Ecclesiæ, secundum quod humana est, habet rationem motivi credibilitatis, adeoque est quid particulare sub illo universaliter contentum, ipsam autem auctoritatem Ecclesiæ Divinam, motiva credibilitatis nobis applicant. *Secundò*, etiam ex eo ipso capite motiva credibilitatis sunt regula universalior, quia in ordine ut aliud credatur fide privata, non est necessaria applicatio, quæ fiat per propositionem Ecclesiæ, & tamen est necesse ut fiat per motiva credibilitatis, & volitionem imperantem assensum; aut enim fieret irrationabilis ille assensus, aut nonnisi necessarius.

PRÆMITTO Quintò. *Quod attinet ad applicationem objecti fidei quæ fit per propositionem Ecclesiæ, de hac plura controversi;* attingemus quæ sunt juris nostri.

QUÆSTIO I.

De Applicatione per motiva credibilitatis
& Judicium subsequens.

PRÆMITTENDA est explicatio terminorum. *Nempè quod aliud sit verum & aliud credibile.* Quam distinctionem in eo docet stare Amicus, quod verum attendat ad conformitatem cum objecto, & connexionem Rei cum suis principiis intrinsicis; credibile verò, dicit connexionem cum Testimonio & rationibus extrinsecis. *Hæc explicatio*

NON SATISFACIT. Quia objectum fidei quæ tale est verum, & tamen veritas illius non dicit connexionem cum principiis intrinsicis, sed connexionem cum testimonio Dei, quod est quid extrinsecum.

ALITER eandem diversitatem explicat Kon. d. II. n. 45, eò quod possit esse res à parte rei

R. P.
THE MŁOD
ZIA NOWSKI
Tom. 1. c. 2.
D. VI

rei falsa, verè tamen credibilis, ut si duo vel tres fide digni, eam asserant. *Hæc explicatio*

NON SATISFACIT. Nam non dat rationem Communem credibilitatis, quæ conveniat, tam iis, quæ à parte rei vera non sunt, quàm iis quæ à parte rei sunt nonnisi vera, unde explicat genus per speciem.

Potius itaque nomine veri venire debet conformitas cum objecto, loquendo de vero formali, & nomine credibilitatis, omne illud, quod inducit ad hoc ut moveri velimus motivo fidei; vel strictius loquendo est innitentia motivis credibilitatis, & rationibus moralibus, quæ inducunt credendum esse & in concreto loquendo, credendum esse, quod hoc DEUS dixerit.

DIFFICULTAS I.

Qualia debent esse motiva credibilitatis?

DEbere esse evidenter credibile objectum fidei, docet Suar. Hurt. Kon. d. 17. dub. 1. Amicus, d. 3. Lugo, dub. 5. S. 1. Censetur Capreol. negasse requiri evidentiam. Canus requirebat evidentiam nonnisi ut plurimum, & noster Valent. hic q. 1. p. 4. docet sufficere evidentiam credibilitatis, quæ sit talis in potentia proxima, ex qua scilicet posita, facile posset colligi evidèntia credibilitatis. Pont. d. 88. tenet Mysteria fidei nostræ evidenter credibilia, licet iudicium non debeat esse semper, ut docet n. 13. moraliter evidens & certum.

Punctum Difficultatis I.

An ad Assensum fidei sufficiant motiva credibilitatis probabilia?

DICENDUM est. *Ad assensum fidei non sufficere motiva credibilitatis solum probabilia.*

PROBATUR Primò. Si sufficerent motiva credibilitatis nonnisi probabilia ad fidem Divinam, sufficeret etiam iudicium nonnisi probabile: nam ex una parte, non possunt illa motiva movere nisi ad iudicium probabile, hoc ipso enim non salvaretur motiva illa esse probabilia. Ex altera parte non esset ratio, ut si ad fidem sufficiat etiam iudicium probabile. Sed iudicium probabile non sufficit ad assensum fidei: quia illo solo posito, non posset imperari certissimus actus, quod probatur. Quia & imperaretur actus certissimus ut supponitur; imperaretur enim actus fidei qui certissimus est, & non imperaretur certissimus: quia certissimum est, quod iudicatur tale, ut oppositum illius non sit probabile, sed per iudicium probabile, non potest imperari actus, cuius oppositum non sit probabile: quia & esset iudicium illud probabile ut supponitur, & non esset probabile: quia ex eo ipso quod imperetur actus, cuius oppositum non sit

probabile, non est probabile; probabile enim dicit utramque partem posse subsistere; quod non habetur in iudicio, ratione cuius, imperatur, nonnisi actus certissimus.

PROBATUR Secundò. Voluntas quæ dicit: fac actum fidei, debet habere sibi præsentatum motivum, quod præsentet, hoc esse certissimum, sed tale motivum non est probabile: hoc ipso enim non esset probabile sed certissimum. Et certe esset semper rationalis excusatio in intellectu, non prodeundi ad actum certissimum, cum non sit convictus, quod illum debeat elicere, habendo nonnisi probabilitatem, quod debeat illum elicere; esset etiam excusatio in voluntate ne imperet actum certissimum: quia non præsentatur illi ulla evidèntia & certitudo, sed sola probabilitas: hinc solà probabilitate illustrata, probabilem nonnisi posset imperare assensum.

PROBATUR Tertio. Communiter ex absurdis. Tum quia sequeretur facta sufficienti propositione fidei, non teneri aliquem ad credendum; quia in probabilibus, potest quis sequi oppositam partem. Tum quia fidelis posset recedere à sua fide sine peccato: quia licet probabilem sententiam sequi. Tum quia in probabilibus pro utraque parte cum processu temporis crescere possunt majores probabilitates, consequenter, etiam contra res fidei.

OBJICITUR Primò à Pari. Potest aliquis prudenter cultu latriæ adorare hostiam, quamvis eliciat hunc actum; fortè hæc hostia non est consecrata. Ergo etiam potest fieri actus fidei, quantumvis interveniat ille actus, fortassis non est hoc revelatum.

RESPONDETUR. Disparitatem esse: quia ad exhibendum latriæ cultum, non est necesse certissimum reddi adorantem, quia hæc obligatio nec ex ratione, nec ex auctoritate constat. Sed sufficit ipsum prudenter nonnisi operari; adeoque secundum hic & nunc, ut superius dictum. Jam autem actus fidei, debet esse certissimus; hinc fit, ut iudicium antecedens imperium Voluntatis, debeat ostendere, ita rem esse, & non non tantum probabilem esse.

OBJICITUR Secundò. Potest ipsa obligatio credendi, adeoque exhibendi actum certissimum, nonnisi probabiliter iudicari; ad eum modum, quo motivum scientificum, potest nonnisi probabile apprehendi, & dici v. g. probabile est, hoc esse demonstrationem. Et sicut in problematicis sententiis, potest utraque pars defendi, & iudicari probabiliter vera. Ergo etiam poterit iudicari probabile esse, quod debeat poni actus certissimus fidei.

RESPONDETUR. Tale iudicium secundum quod aliquis iudicet probabiliter se hic & nunc obligari ad ponendum actum certissimum fidei, vel non ponendum, intervenire in omni deliberatione de credendo, sed nego intervenire

nire

nire posse conclusâ deliberatione, ut concludi debet quando imperandus est actus certissimus. Ratio quia prius illud iudicium, hoc ipso quia deliberativum est, attendit ad rationes utriusque partis; fierique potest ut iudicet aliquis certissimum esse perpenis rationibus unius partis, & non iudicet esse certissimum attentis rationibus aliis partis. Quia verò iudicium illud, post quod imperatur actus certissimus, non est deliberativum, neq. attendit ad rationes oppositæ partis, imò eas refellit, adimitque illis vim movendi sui, in oppositum; hinc fit, ut illud iudicium, præcedens imperium actus certissimi, & ipsum debeat esse certissimum. Et sicut si iudicem probabile est, quod hoc, sit demonstratio, non possum dicere, est hoc certissimè demonstratio, ita si iudico probabile esse, quod hæc sit revelata, non possum vi illius dicere, certissimè esse hoc revelatum. Adde probabilem demonstrationem, non esse demonstrationem. Quia demonstratio est scientia, seu est faciens scire, quod autem me facit scire, non facit me opinari. Instantiæ allatæ, probant id, quod intendimus: nam sicut motivum scientificum non debet apprehendi tanquam probabile, sed tanquam scientificum, ut fundet scientiam; ita iudicium illud ut præcedat imperium actus certissimi, non debet formari ut probabile, sed ut certum.

OBJICITUR TERTIO. Iudicium illud, quod dicitur imperandum esse actum certissimum, licet cognoscat & affirmet obligationem illam credendi, non tamen cognoscit & affirmat evidentiam & certitudinem sui, nec se reflectit, ut affirmet certitudinem & evidentiam sui. Ergo obligatio credendi, non includit in se essentialiter iudicii evidentiam de obligatione, aliàs iudicium illud non posset affirmare obligationem, quin affirmet etiam seipsum, & suam evidentiam. Ergo ulterius poterit totum objectum affirmatum illo iudicio evidenti affirmari verè, etiam per iudicium probabile. Ergo etiam absque iudicio evidenti poterit intellectus proponere obligationem credendi firmissimè. Ergo & voluntas prudenter poterit imperare assensum firmissimum, cum haberet idem prorsus motivum imperandi, quod nunc habet; nempe obligationem & honestatem credendi.

RESPONDETUR. Missâ doctrinâ in hoc genere Lugonis, responderetur inquam, quòd iudicium illud, quod dicitur imperandum esse actum certissimum fidei, affirmando & cognoscendo illam obligationem credendi, affirmet & cognoscat se ipsam, non quidem formaliter & clarè, sed virtualiter & confusè, ad eum modum quo sciens aliquid demonstrativè, debet scire quod sciat, licet hoc ipsum non formaliter & clarè, nec reflexè percipiat: censetur id tamen vi valiter apprehendere, quia ponit talem & eo modo actum, ut si ex vi illius actus & modi

tendendi, promptus ad eliciendum formalem hunc actum, quo dicat: se scire, quòd sciat. Ad primam illationem ex dictis habetur responsio, quòd scilicet obligatio illa credendi, non includat essentialiter iudicii evidentiam, se ipsam formaliter & clarè apprehendens, involvit tamen iudicium, se & suam certitudinem virtualiter & confusè apprehendens, non apprehendendo eam evidentiam tanquam aliquid essentialiter, & per modum partis complementis obligationem, sed tanquam aliquid applicans ultimò illam obligationem. Secundâ autem illatione transitâ. Nego Tertiam. Ratio negandi ex dictis est: quia scilicet illud iudicium & esset sufficiens ut imperetur actus certissimus: & non esset sufficiens, ex dictis immediatè. Et licet habeat idem motivum illud iudicium probabile, quòd motivum habet iudicium evidens, non tamen habet motivum eodem modo movens, ad eum modum; quo idem est motivum penetrantis terminos demonstrationis, & non penetrantis, sed alio modo movens; quia scilicet termini demonstrationis penetrati, habent simul vim adimendi, (ut ita dicam) præteritum ius in contradictorio objecto, ad movendum in oppositum; idque præstando quantum ex vi illius motivi; sic etiam iudicium illud evidens, quamvis habeat idem motivum cum probabili, alio tamen modo est movens: movetur enim illo ita, ut excludat probabilitatem in oppositum, & non nisi in unam partem fertur, quantum ex illo. Quia verò dixi, quòd sufficiat illam evidentiam virtualiter & confusè apprehendi, non erit necesse dari processum in infinitum in illis iudiciis: quanquam hic processus, concessâ illâ clarâ evidentiam; non sequetur in infinitum, sicut non sequitur quando sciens clarè & distinctè facit hunc actum: scio me scire.

OBJICITUR QUARTO. Ex una parte, posito quòd non nisi probabili iudicio ad veram me obligari ad ponendum actum certissimum, excuset tunc ab illo ponendo, quando per cognitionem reflexam cognosco hoc, non nisi probabile esse. Ex altera parte fieri potest; quòd ego non habeam cognitionem reflexam supra meum iudicium, quòd non nisi probabile sit: quo casu, non excusabor ab obligatione ponendi actus certissimi. Ergo tunc dabitur obligatio credendi, cum solo iudicio probabili de obligatione credendi.

RESPONDETUR. Quamvis aliquis non habeat iudicium formale & distinctum, quo iudicet se excusari ab obligatione ponendi actum certissimum, sufficit tamen quòd in modo ipso assentiendi, includatur virtualiter & confusè, quòd hoc sit iudicium non nisi probabile: hoc ipso enim quòd determinatè non noscitur ponendum esse actum certissimum, adest excusatio de illo non ponendo, ad eum modum, quo qui non benè penetrat terminos demonstratio-

R. P.
THE MŁOD
ZIANOWSKI
Tom 1. c. 2.
D. VI

nis, à ponendo assensu excusatur, non per ipsam reflexam cognitionem, de non penetratis terminis, sed excusatur ipso modo apprehendendi terminos, incluso, in ipsa illa notitia præsentis, quam habet.

OBJICITUR Quintò. Nonne per nos potest stare opinio cum fide. Ergo non est necesse ut iudicium illud præcedens imperium, sit nonnisi certissimum.

RESPONDETUR. Concedo quod opinio possit stare cum fide, sed nego quòd opinio possit imperare actum fidei, de quo est quæstio.

Punctum Difficultatis 2.

An ad assensum fidei requiruntur motiva credibilitatis certa?

SUB hoc titulo ponetur nonnisi continuatio præteritæ conclusionis. *Hinc*

DICENDUM est. *Ante assensum fidei præcedere debere iudicium evidens.* Est conclusio S. Th. hic art. 4. ad 2. *Non enim inquit quis crederet, nisi videret, ea esse, credenda, vel propter evidentiam signorum, vel propter aliquid huiusmodi:* ubi Ly videret, idem significat, quod evidenter cognosceret.

PROBATUR Primò Auctoritate. *Testimonia sua* inquit David Psal. 92. *credibilia facta sunt nimis;* nimis autem credibilia non essent: si certò credibilia non essent. Idem indicat locus ille ad Galat. 1. qui certè non concluderet; quis enim Angelo potius credere noller dicens, nisi nosceret evidenter oppositum. Christusque ipse dicit *Nunc autem, excusationem non habent,* quod non dixisset, si evidentiam non haberent; nam in probabili, unusquisque excusatur.

PROBATUR Secundò. Quia iudicium illud non potest esse probabile ut supra probatum. Ergo debet esse certum.

PROBATUR Tertio. Ante imperium voluntatis imperans actum fidei, vel præluxit iudicium, iudicans, debere imperari actum certissimum, vel non præluxit. Si non præluxit. Ergo aliquid erat volitum quod non erat cognitum; si autem præluxit iudicium, quod dictabat debere imperari actum certissimum, tunc quæro, vel illud iudicium dictabat sibi evidens esse, quòd deberet imperari actus certissimus, vel non dictabat sibi evidens id esse: si dictabat id sibi evidens esse, Ergo non fuit probabile: quia probabilitas, sicut certitudinem, ita & evidentiam excludit. Si autem iudicium illud non dictabat id sibi evidens esse, quòd deberet exhiberi actus certissimus. Ergo sola determinatione voluntatis factum est, ut exhiberetur actus certissimus. Ergo ille actus fidei est irrationabilis, quòd nemo dixerit. Quòd autem ille actus irrationabilis sit. Ratio est. Quia & voluntas ita credendi vituperabilis est: quia jubet intellectui ut maximo nisu feratur, cum præcedat iudicium, non esse necesse, ut tanto nisu feratur; Et sicut irrationabiliter facit homo &

peccat, imperando sibi majorem amorem rei creatæ, quàm dicit illi lumen rectum intellectus: sic peccabit, & irrationabiliter operabitur, imperando majorem certitudinem, quàm illi appareat. Ex alio etiam capite defectuolum esset illud imperium: quia vellet agere contra naturam habitus, sibi à Deo infusi, volendo illo abuti, abuti autem vellet; quia vellet ponere exercitium habitus fidei, contra naturam ejusdem: natura enim ejus est, non operari sine prævio dictamine prudentiæ supernaturalis, quòd tunc non habetur; dicitur enim prudentia, imprudens esse, tanto nisu velle ferri intellectum, cum non habeatur evidentia, quòd tanto nisu ferri debeat; diciturque prudentia, quòd non debeat se homo exponere periculo in re gravissima errandi, accipiendo Deum in testem, non agendo tamen cum omni diligentia, exponendoque se periculo ad præbendum assensum, talem, etiam rei falsæ, qualis nonnisi soli DEO præberi debet.

COLLIGES. Cum in unoquoque, saltem ratione motivi, actus fidei debeat esse certissimus & unicuique representatur illud motivum ut certissimum, sit ut in credituris, intervenire debeat ista certitudo & evidentia moralis.

RESPONDEBIS Cum Pontio. Quòd ex iudicio probabili, possit sequi actus certus, loquendo de certitudine quam habet ex se ille actus fidei; eò quòd proveniat ab habitu determinato ad actum, & quòd innitatur motivo formali infallibili. Et sicut prudentissimè quis credit homini, qui habetur pro veraci, quando non potest melius informari, prudentissimèque hinc & nunc adoratur hostia; ita & in præsentis prudenter exhibebitur actus certissimus fidei.

CONTRA. Hæc responsio est de termino non supponente: supponit enim quòd ille actus possit imperari, eliciendus ab habitu determinato ad actum certissimum, quòd ipsum probandum fuit. Quòd attinet ad illas instantias non convincunt. Nam de prudentia supernaturali, paritas, alibi soluta, ubi de putativè revelato; Quòd attinet ad fidem humanam, ab ista non valet instantia: quia cum non debeat certissimum actum elicere, imò nec possit, alioqui hoc ipso extra statum fidei humanæ extraheretur, hinc fit, ut possit esse contenta iudicio, nec certo, nec evidenti.

NOTO. Ad alias Eiusdem responsiones impugandas. Si constat absq; ulla dubitatione, quòd hoc sit revelatum, debet constare absq; probabilitate partis oppositæ, neque enim possibile est, quòd sit & reluceat cognoscenti probabilitas partis oppositæ, & tamen non sit dubitatio ulla. Deinde condistingui debent: prudens dubium cum dubio imprudenti, quòd imprudens dubium, recurrit quidem menti contra evidentiam motivorum credibilitatis, sed recurrit ita, ut non fundet in mente assensum, sed mereatur nonnisi repulsam & negationem assensus: qua distinctione posita, verum est, quòd talis dubitatio

(m)

non

non obicit fidei: quia non habet meritum ut illi adhaereatur; hinc cedere debet, ut agat sola evidentia motivorum credibilitatis; prudens tamen dubitatio, quæ est probabilitas oppositi; nullo modo potest proponere voluntati imperium actus certissimi, ut dictum supra.

Punctum Difficultatis 3.

Solvuntur Objectiones.

OBJICIT PRIMO Pontius, estque communis Objectionis. Pueri fideles quando perveniunt ad usum rationis plenum, non habent tale iudicium, tunc etiam, quando firmiter credunt articulis fidei: nam non habent motivum moraliter certum & evidens, de credibilitate istorum mysteriorum: non enim habent aliud motivum præter auctoritatem Parentum vel Præceptorum, quæ certè non est sufficiens ad generandum motivum certum & evidens; quod maxime usu venire potest in locis dominio Hæreticorum subjectis, quanquam & alibi id evenire potest: Nam etiam ex Doctioribus aliqui, non possunt assignare sufficientia motiva ad morale evidentiam revelationis. Ergo apparet, iudicium istud evidens, non prærequiri ad fidem.

RESPONDETUR. Duplicem esse evidentiam. Primò quandam quæ est quasi Universalis, & ex merito objecti, & quæ quantum est de se, applicari non potest, nisi objectis, verè à Deo revelatis; qualis est saltem tota motivorum collectio. Secundò potest accipi evidentia in particulari, & ex parte subjecti, & hæc, non est æqualis in omnibus, non tantum exinde, quia illud quod potest certificare unum, non certificat alium, sed etiam ex eò, quod non omnia singulis proponantur, & proposita, non æqualiter ab omnibus penetrentur. Prior illa evidentia, non est singulis necessaria, idque bene probat obiectio allata. Secunda tamen semper est necessaria, ob rationes conclusionis. Huic motivo credibilitatis quodcumque tandem sit accedit pondus ex illuminatione Spiritus Sancti, quæ dicitur honestatem credendi obiectum propositum.

Neque valet si dicas, quod hæc Illuminatio coincidat cum Spiritu privato hæretico: non enim sunt in hoc hæretici, quia illam illuminationem admittunt; sed quia illam ponunt, pro ultima crisi fidei universalis. Admittit istam Illuminationem Suar. & meminit citatus Amicus ponens hæc. Si tale iudicium in ipsis non sufficiat ad tollendum omne dubium & formidinem de opposita parte, Deus ipse interna illuminatione, supplet id, in quo externa propositio deficit.

Quod attinet tam ad rudes homines quam ad pueros, utriusque habent proportionata sibi motiva credibilitatis; pueri pro motivo credibilitatis assumunt doctrinam Parentum, evidens autem est moraliter, Parentes non velle fallere, in rebus Dei docendis: evidens enim est moraliter, quod

puer stare debet dictis & Magisterio suorum Parentum, quamdiu per se ipsum in dagate veritatem non potest. Hocque iudicium præluet imperio actus certissimi. Ad rudiores quod attinet, si illi sint in dominiis Catholicis; sub oculis experientiam veniunt illis motiva plura credibilitatis, secundum captum illorum evidentia. Si autem sint in dominiis Hæreticorum, ad hincque illie fideles Catholici oppressi, ipsa constantia oppressorum, fundat iudicium evidens moraliter: si autem nulli adsint illic Catholici, auditione de illis accipiunt, dirigente ipsomet Deo, ut possint narratis sufficienter convinci. *Sed de hoc agetur infra.*

OBJICITUR SECUNDÒ. Si motiva credibilitatis debent esse evidentia moraliter, sequitur, quod nunquam quis possit discredere obiecto fidei: quia qui nullam habet prudentem oppositi probabilitatem, non potest actu positivo dissentiri, nam non advertit posse subesse falsum, cum tamen solum falsum, dissensum mereatur. Jam autem posse dissensum præberi obiectis revelatis, & exinde probatur: quia in nobis actus credendi est liber, & quia alias nulli Hæretici formales darentur: nam qui, non putans esse aliquid esse revelatum, discredidit, non est formalis hæreticus, cum Hæresis, sit voluntaria Electio. *Antequam Respondeatur*

SUPPONO PRIMÒ. In processu fidei duo intervenire iudicia. *Primum*, de ipsa evidentia motivorum credibilitatis. *Secundum*, de ipsa connectione objecti credendi, cum motivo fidei.

SUPPONO SECUNDÒ. Diversitatem quæ potest reperiri inter Hæreticos, circa iudicium de motivis credibilitatis. *Primò*. Aliqui quidem non concipiunt, ullo modo evidentiam illam, stare pro fide Catholica; sed mente simplici, putant illam stare pro se, & hi, non sunt nisi materialiter Hæretici. *Secundò*. Alii non concipiunt, nec pro sua, nec pro nostra parte, illa stare, suntque aut ignorantes, aut dubii, aut Athei. *Tertiò*. Sunt qui concipiunt motiva credibilitatis stare pro parte nostra; quod adhuc dupliciter contingere potest, vel ita, ut nihil habeant quod opponant illis motivis, vel ita, ut enervent sua passione obiecti, vim illorum motivorum, ut ad illa attendere, eaque perpendere, & ponderare nolint, quantumvis sibi met ipsis non satisfaciant; quæ enervatio illius vis movendi, etiam ex eo contingere potest; quod evidentia illa non sit maxima naturalis, qualis est Metaphysica, & post illam Physica.

SUPPONO TERTIÒ. Ii qui nihil habent quod opponant illis motivis, non possunt non assentiri illis: nam intellectus est potentia necessaria, adeoque non potens non assentiri obiecto, quod scit certè & evidenter taliter se habere. Hinc ita ordinariè non sunt hæretici formales, sed debent illis, sola confessio externa. Ii verò qui sua passione exæcati, enervant vim illius evidentia, opponendo

R. P.
THE MŁOD
ZIANOWSKI
Tom. I. c. 3.
D. VI

nendo aliquid imprudenter, & quasi fucum, per hoc quidem ipsum præcisè non constituuntur hæretici, quia præcisè illo actu non opponunt sese motivo fidei, nihilominus talis classis homines, ratione consequentis iudicii, quo se opponunt motivo fidei, evadunt hæretici formales; ex eo, quia enervando vim illius evidentiae, fallacem imprudenter oppositam partem, sequi possunt, quæ sequi possunt, quæ sequitio est formalis hæresis. *Ex quibus*

RESPONDETUR. Secundum explicatas condiciones hominum & perpendendum illa motiva, alios quidem posse discredere objectis fidei, & alios non posse. Actus autem credendi semper est in nobis liber; quia prærequirit actum voluntatis, qui imperet assensum, non quidem motivis credibilitatis, sed iudiciu, de connexionem objecti revelati cum testimonio Divino.

OBJICITUR Tertio. Assumendo istud principium. Quod scilicet, si illa motiva essent evidentia, etiam fides nostra foret evidens, quod pluribus viis urgetur; si fideles cognoscunt objecta fidei esse evidenter credibilia. Ergo illa cognoscunt evidenter vera & possibilia: Nul- lum enim falsum potest esse evidenter verum & possibile, quod si Mysteria fidei sunt, evidenter vera & possibilia. Ergo etiam Mysterium Incarnationis, & alia capacitate intellectus superantia, erunt vera evidenter.

RESPONSO Communis est. Negando sequelam; eod quod supra dictum sit, aliud esse verum, & aliud esse credibile, consequenter aliud etiam erit evidenter credibile, & aliud evidenter verum. Addit Lugo contingere posse, taliter aliquando proponi falsum, ut quispiam convincatur evidenter, rem ita se habere.

Neque dicas. Si possit subesse falsum illi evidentiae. Ergo nunquam poterit imperari actus certissimus: quia poterit cogitari, quod sub tali motivo, latere possit falsum. *Non inquam valet;* quia in aliquo iudicio evidenti motivorum credibilitatis, dupliciter potest cogitari, quod illi evidentiae possit subesse falsum. *Primo,* ita, ut cogitet absolute loquendo, posse illi subesse falsum; tamen ut hic & nunc iudicet, non posse subesse falsum. *Secundo* ita, ut iudicet hic & nunc, posse hic & nunc subesse falsum; hoc secundi generis iudicio posito, non potest imperari actus certissimus: quia hic & nunc habetur probabilitas oppositi: si autem priori modo cogitetur, poterit imperari hic & nunc actus certissimus; quia potest habere hic & nunc iudicium certum. *Sed in super*

RESPONDETUR Objectioni. Evidentiam ex duplici principio fundari posse. *Primo,* ex principio negativo, quod scilicet res non implicet contradictionem, quæ evidentia est impropria, secundaria, & potius negatio, luminis, in oppositum. Vocari inquam potest Evidentia Secundaria: quia illa v. g. propositio: Omne rotum est majus sua parte, non tantum se notifi-

cat, sed etiam aufert lumen omne quo clarescat intellectui, partem, posse esse æqualem toti. Quæ ablatio luminis, potest vocari Evidentia Secundaria, ut potè effluens ex prima. Cum ergo etiam hoc principium: Non implicat contradictionem, auferat opposito evidentiam, quæ clarescere possit, & apparere intellectui, tanquam impossibile, fit, ut illud principium adferat evidentiam secundariam, quæ simul est evidentia impropria: quia non est illustratio positiva connexionis prædicatorum intrinsecorum, quod ad evidentiam propriam requiritur, sed mera negatio luminis. Vocari etiam potest hæc evidentia extrinseca: quia non adfert lumen in se & evidentiam. *Secunda* Evidentia, est Primaria & Intrinseca; quæ est inclusa in principiis lumine naturæ notis, vel in propositionibus ostendentibus connexionem prædicati cum subiecto, in illa met ipsa. Vocatur autem hæc evidentia propria, quia tale simpliciter & sine addito, semper dicitur tale proprie. Cum ergo descripta evidentia sit evidentia simpliciter, & sine addito, fit, ut vocari possit evidentia proprie: præcipue cum sit inclusa in ipsa met re, ad eodque illi appropriata, tanquam aliunde non orta; vocatur item Primaria, quia est ex ipso esse, non verò ex negationibus, consequentibus esse; esse autem, semper est primarium, in eo, cujus est. Vocatur item intrinseca, quia ostendit intrinsecam connexionem, modo aliàs supra explicato. Hinc in forma solvendum est argumentum. Quod scilicet fideles cognoscant Mysterium v. g. Trinitatis, esse verum evidentia extrinseca; hoc est orta ratione alicujus conjuncti cum Mysterio fidei; & evidentia secundaria, hoc est, adimente possibilitatem & veritatem opposito; licet non sit vera evidentia intrinseca: etenim motiva credibilitatis, non sunt Mysteriis fidei intrinseca, & tamen illa sola, habent evidentiam.

INSTABIS. Bona est hæc consequentia. Hoc objectum est evidenter impossibile, Ergo est evidenter incredibile. Ergo etiam hæc alia erit bona. Hoc objectum est evidenter credibile. Ergo est evidenter possibile. Consequentia probatur. Quia ab opposito consequentis bene arguitur ad oppositum Antecedentis. Unde etiam ab hac propositione Petrus currit. Ergo movetur, bene arguitur, Non movetur, Ergo non currit. In præfenti autem res eodem modo se habet; Nam evidenter credibile, opponitur evidenter incredibile, poniturque in Consequentis; Jam autem in Antecedenti ponitur evidenter impossibile, cui opponitur evidenter possibile, hinc ad illud argumentatio valebit.

RESPONDET Bannez, & cum eo Lugo. Ab opposito Consequentis valere argumentationem ad oppositum Antecedentis, si illud oppositum sit contradictoriè oppositum, non vero si contrariè. Et sic non valet hæc argumentatio, si ex hac propositione: Petrus est homo. Ergo est

animal: inferas, Petrus non est animal. Ergo est brutum; idque idem quia Ly Brutum non est contradictorie, sed contrarie oppositum homini. Cum ergo in prædicta argumentatio sit non nisi illatio ad contrarium, consequenter non erit legitima. Certè enim evidenter incredibile, non est contradictorie oppositum evidenter credibili, sed non nisi contrarie. Subdit postea Lugo quomodo illa illatio formari deberet eamque sic formet. Hoc objectum est evidenter impossibile. Ergo est evidenter incredibile. Item, hoc objectum non est evidenter incredibile. Ergo non est evidenter impossibile. Deinde concessa hac prima illatione. Hoc objectum est evidenter impossibile. Ergo est evidenter incredibile: illa illatio secunda: Hoc objectum est evidenter credibile. Ergo est evidenter possibile; distingui debet. Hoc objectum est evidenter credibile evidentiâ intrinsecâ Concedo: evidentiâ intrinsecâ Nego: consequenter est etiam evidenter possibile evidentiâ extrinsecâ non intrinsecâ. Explicatio distinctionis ex dictis supra colligitur.

OBJICITUR Quartò. Implicat in terminis, esse aliquid evidenter credibile; quia implicat esse fidem, & tamen evidentem. Sed credibile denominatur à fide, sicut visibile denominatur à visu, sensibile à sensu, ita credibile à creditione, seu fide. Ergo si fidem implicat esse evidentem, implicat etiam credibile aliquid, esse evidens.

RESPONDETUR. Implicare fidem esse evidentem evidentiâ desumibili ex ipsomet motivo & proportionata certitudini fidei ut dictum supra; potest tamen fides esse evidens evidentiâ aliunde petita. Quod attinet ad paritatem duplici via ei satisficit. Imprimis. Visibile & alia similia denominativa, vel possunt considerari radicaliter & fundamentaliter, vel proximè & formaliter; formaliter considerata, denominantur à visu, radicaliter accepta, non denominantur à visu, sed à sua entitate, seu proprietate intrinseca, quæ est virtus quædam materialis, motiva sensus; sic etiam credibile formaliter denominatur à creditione seu fide, sed non credibile radicaliter, quia credibile radicaliter, est ipsum meritum movendi ad assensum certissimum, idque ob veritatem primam.

Alia via satisficit. Distinguenda est visibilitas & visio, prior enim præcedit posteriorem, prior tenet se ex parte objecti, posterior à parte potentie. Negatur ergo rigorosè loquendo, visibile denominari à visu, sed à visibilitate; ita etiam aliud est creditio & credibilitas, creditio enim est idem quod fides actualis, credibilitas autem, est quid antecedens fidem, & distinctum realiter ab eadem, & insuper etiam ab ipso motivo, & ab hac credibilitate, rigorosè loquendo, denominatur credibile.

OBJICITUR Quintò. Motiva credibilitatis vel singula possunt fundare illud imperi-

um, vel non nisi simul sumpta. Sinon nisi simul sumpta. Ergo in rudibus non dabitur assensus fidei: quia nesciunt omnia motiva singula sufficienter. Ergo etiam Hæretici habebunt motiva sufficientia pro suis sectis.

RESPONDETUR. Regulam universalem dari non posse, aliquem convincit non nisi unum, credibilitatis motivum, alios plura. Quod ad Hæreticos attinet, si sint materiales, possunt moveri pro sua secta aliquo motivo credibilitatis, et subjecto, applicante illud, sectæ, non ex objecto. Si autem sint formaliter Hæretici, ne uno quidem prudenter & convictivè moveri possunt: non enim potest id illis esse evidens moraliter, cujus oppositum & aliter se habens, putant in re esse.

ADDO. Differentiam erroris Manichæi à doctrina exigente evidentiâ motivorum credibilitatis. Convenit utraque pars in hoc, quod exigat evidentiâ; sed discrepat in substantia evidentiæ: quia communis sententia exiget Evidentiâ Extrinsecam objecto fidei: Manichæi Intrinsecam. Differunt idem in modo exigendi: quia Manichæi dicebant, non posse esse quidquam objectum fidei Divinæ, nisi quod in se sit evidens; Communis hoc sententia non dicit.

Punctum Difficultatis 4

Danturne aliqui assensus Fidei infirmus?

RIpalda, cum posuisset hic d. 6. tit. 43. objecta nostræ fidei esse evidenter credibilia, semperque iis præinformati assensus fidei perfectos & firmos, tandem n. 58. ponit aliquos esse assensus fidei infirmos, qui non supponunt credibilitatis evidentiâ.

DICENDUM est. Non dari assensus infirmos fidei, qui non supponant evidentiâ credibilitatis.

PROBATUR PRIMò. Implicat assensus fidei infirmi. Ergo & qui non supponant evidentiâ credibilitatis; cum ex eo deberent esse infirmi, quia illam non supponerent. Antecedens probatur. Et essent assensus illi fidei infirmi ut supponitur, & non essent infirmi; quia innituntur veritati primæ, & saltem implicite noscunt se inniti veritati primæ; & si, ita innitentes illi veritati, assensus, essent infirmi, & inniterentur illi veritati, ut supponitur, cum sint actus fidei, & non inniterentur; quia si inniterentur veritati primæ illi assensus infirmi, hoc ipso non essent infirmi; quia omni assensui noscenti se moveri hoc motivo, tribuit motivum sicut se; ita & omnes suas rationes formales, adeoque & suas firmitates objectivas & infallibilitates, ut ostendit Inductio; probatur ratio, quia illorum effectuum communicatio, in ipso includitur motivo: Hinc si illud motivum communicat se assensui, movendo illum com-

R. P.
THE MŁOD
zia nowski
Tbm. d. e. Z.
D. VI

muniat omnia sua, consequenter & firmat, cum ipsum firmare motivi, sit movere motivi; adeoque si ille assensus fidei innititur veritati primæ, evadit assensus firmus. Et certè sicut non datur ulli actus scientiæ infirmi, & si infirmi sint, hoc ipso assensus scientiæ non sunt, cur ergo idem non dicetur de fide.

Idem medius terminus sic proponitur: Infirmitas illa fidei, vel est ex parte objecti motivi: & hoc non, quia tam in firmis, quam in infirmis actibus fidei, idem est motivum: Vel est ex parte penetrationis motivi, & tunc, vel experitur se moveri veritate primâ vel non experitur, si non experitur, ergo non credit: creditio enim formalatur veritate primâ. Si experitur, Ergo habet eandem, licet fortè non gradualiter, firmitatem, ac in actibus firmis; quia etiam in actibus firmis, substantialis ut ita dicam firmitudo, desumitur ex fonte veritatis primæ, quæ informat, etiam illum actum, per te infirmum.

RESPONDEBIS. Infirmitatem hanc sumi, ex vi ipsorum motivorum credibilitatis non evidentium, respectu hujus Mysterii.

CONTRA. Tum quia; hoc ipso ille adhuc actus fidei non debet dici infirmus, sed firmus: quia ille actus non potest esse infirmus, qui hæc facit quod firmus, imò est firmior actu firmo: quia habens debiliores vires, facit hoc quod majores faciunt. Et sicut debilis non est exercitus quinque millium, qui facit hoc, quod exercitus decem millium, ita & in præsentia: Tum quia posito illo defectu evidentie motivorum credibilitatis, non potest inferri debilitas actus fidei, sed debilitas assensus ad motiva credibilitatis, quia fides non respicit motiva credibilitatis, tanquam rationem sui motivam. Tum quia posita illa infirmitate assensus ad motiva credibilitatis quæ appellatur infirmitas extrinseca fidei, quomodo stante illâ, poterit imperari actus firmissimus firmitate fidei. De quo supra actum.

PROBATUR SECUNDO: Ex principiis Rip. Assensus fidei firmi, supponunt per se evidentiam credibilitatis. Ergo & assensus infirmi eundem supponent. Consequentia Probat. Ideo assensus fidei firmi supponunt per se evidentiam credibilitatis, quia supponunt affectum credendi, adeo constantem, ut nullam admittat formidinem; potiusque eligat mori, quam objecti veritatem negare; sed etiam in assensu illo, qui supponitur infirmus, est affectus constans credendi, non admittendo formidinem & dubietatem, & cum affectu moriendi pro illo quod credit; si enim admitteret formidinem, quomodo esset firmus firmitate fidei. Et si non haberet illum affectum moriendi. Ergo dantur aliqui actus veræ fidei, pro quo non teneretur homo mori: dabiturque fidelis, qui non debeat apprehendere plus veritatem primam quâ movetur, quàm vitam suam, quod tamen concedere videtur difficile.

RESPONDET Ripalda: Non esse necesse ut ratione omnis actus fidei, fidelis debeat esse

paratus mori, quod ipsum probat. **DEUS** est dignus amore efficaci opposito omni offensa etiam veniali, tamen amatur amore efficaci, solum ad vitanda mortalia, & non venialia. Ergo similiter quamvis fides digna sit prædicto affectu, poterit amari honestè, alio minus efficaci, sed imperfecto; potestque fideli non occurrere tota obligatio & dignitas fidei, saltem ex defectu inculpabilis considerationis, vel ex defectu scientiæ motivorum.

CONTRA. Licet ex accidenti posset aliquis non esse resolutus ad moriendum ob suum actum fidei, ex objecto tamen, & ex meritis motivi, debet ad hoc esse resolutus; quia non est major ratio de uno actu, quàm de alio, cum uterque eodem motivo moveatur. Jam autem si darentur actus fidei infirmi ex merito objecti, non deberet esse homo resolutus ad moriendum. Paritas adlata de amore non tenet: quia ut dictum aliàs, substantialis Caritas salvari potest, etiam si non fiat detestatio venialium, substantialis autem ratio fidei salvari non posset, nisi sit actus certissimus, quia non supremæ veritati innitens. Sed de hoc ut dixi aliàs actum.

PROBATUR TERTIO. Dantur actus fidei infirmi. Ergo non dantur actus fidei infirmi. Est Consequentia quam vocant mirabilem, ut dixi repetito aliàs, cujus reducendæ ad formam syllogisticam rationem, unam & alteram hic trado.

Cavendum hic est ne probetur Consequens potius quàm Consequentia, probabitur Consequens non nisi: si probetur v.g. Non dari actus fidei infirmos. Probabitur autem Consequens & Consequentia, si non tantum probetur non dari actus fidei infirmos, sed ideo non dari, quia dantur; qui modus arguendi quoad modum est novus, sed in antiquis principiis Dialecticis stabilis. Hic autem modus probandæ Consequentia, varius erit, ex variis sensibus, illius factæ illationis.

PRIMUS MODUS est. Unam contradictoriam ponendo pro Majori, aliam pro Minori, & in Consequentia colligendo utramque. Sic v.g. Non dantur actus fidei infirmi: dantur actus fidei infirmi. Ergo dantur actus fidei infirmi. Ergo dantur actus fidei infirmi, non dantur actus fidei infirmi: estque hæc eadem Methodus, quâ si negetur Consequentia Argumento in forma, arguimus reducendo ad impossibile, & inferendo oppositam contradictoriam. Et hic modus oritur ex primo sensu illius Illationis; qui est, si negas unam contradictoriam, quæ est; Non dantur actus fidei infirmi, negare debes, hanc; dantur actus fidei infirmi. Sed quibus non placet positio enthymematum, in quibus probanda consequentia non Antecedens, non placebit hic modus.

SECUNDUS MODUS est. Assumendo medium terminum & applicando utrique contradictoria, demum inferendo utramque contradictoriam, quæ

quæ si non inferatur probabitur Consequens, non Consequentia. Sicv. g. Non dantur actus fidei infirmi qui non sunt certissimi, dantur actus fidei infirmi qui non sunt certissimi. Ergo dantur actus fidei infirmi, non dantur actus fidei infirmi, quod sic bene probetur Consequentia & non solum Consequens ratio petitur ex sensu ejusdem Illationis. Datis actibus fidei infirmis, sequitur non dari assensus fidei infirmos. Quia autem omnes similes sequelæ probantur per allationem rationis; unde & hic erit adferenda, & cum utraq; illa propositio, habeat se non nisi per modum unius, utraque erit inferenda, & si non inferatur non probabitur negata: quia totum illud complexum quod in re est sequela, inferendum fuit.

TERTIUS MODUS est. Probando per hypotheticum Syllogismum qui non censetur Categoricalis, ne autem incidatur in vitium probati non nisi Consequentis & non Consequentia, Conclusio debet utramque contradictionem colligere. v. g. Ergo si dantur actus fidei infirmi, non dantur actus fidei infirmi: & si non colligatur, utraque contradictio, probabitur solum non dari actus fidei infirmos, quod est probare solum consequens & non consequentiam, ex eò ortam, quod ponat non dari actus fidei infirmos, quia dantur. *His de artificio probandæ consequentiæ dictis.*

Illam propositio. Non dantur actus fidei infirmi, & alias similes sic probare poterimus. Si dantur actus fidei infirmi voluntas credendi præcedens actum fidei, vel imperat assensum certissimum, vel non imperat; Si non imperat actum certissimum, Ergo non tantum ex parte motivorum credibilitatis est in illis infirmitas & incertitudo, sed etiam ex parte motivi credendi, cujus oppositum aliàs probatum. Si autem imperat tunc voluntas assensum certissimum, vel præinformatur voluntas quod hoc sit certissimum, vel non præinformatur; Si non præinformatur, Ergo est aliquid volitum non cognitum, Si præinformatur quod hoc sit certissimum, Ergo supponuntur credibilitatis motiva evidentia; quia non apparet ratio, quomodo tunc posset imperari actus certissimus.

Per hoc tamen non Nego, quod dantur actus fidei infirmi hoc sensu; hoc est cum multis in oppositum difficultatibus, quæ tamen ipso exercitio actus fidei contemnuntur; dantur item infirmi gradualiter, hoc est, non æquè omnes intensi, etiam si omnes sint substantialiter firmi, quia certissimo motivo innitentes, & imperati tanquam certissimi.

Solvuntur Objectiones.

OBJICIT Primò Ripal. Evidentia credibilitatis nostræ fidei, oritur ex consideratione perfecta motivorum; At plures fideles eliciunt actus supernaturales, absque consideratione perfecta eorum motivorum: quia sæpè fideles eliciunt actum fidei instructi à parente indocto, qui non

facit sufficienter intellectum convinci, ejus, qui vellet dubitare; & si tales non credunt fide Divina, major pars populi Christiani, dicenda erit, non credere fide Divina.

RESPONDETUR. Hanc evidentiam oriri ex perfecta consideratione non gradualem, sed substantialiter ita dicam, hoc est potente certissimum reddere subiectum. Quæ ipsa perfecta consideratio substantialis, licet non sit perfecta ad subiectum aliud, quod tali consideratione non moveretur, sed est perfecta & sufficiens, ad hoc in particulari subiectum.

INSTAT Primò Ripal. Qui rudes rerum, dum suspiciunt fidem, possunt de cursu temporis ad eam sagacitatem pervenire, cui motivum credibilitatis non sufficiat, quin deinde aliud illis propositum sit; tamen possunt semel acceptam fidem profiteri, repetendo ejus assensus. Occurrentibus item dubietatibus circa fidem, licet fideles non succumbant, inde liberatè tamen eis occurrunt. Si autem haberent evidentiam credibilitatis, non posset cum illa componi ulla dubietas: quia evidentia, physice repugnat, cum omni dubietate. Rursum si alia fides proponatur à Patre, alia à Matre, alia à Patre, qui eligit religionem Catholicam, credendus est veros assensus fidei elicere, quamvis jure possit dubitare de credibilitate Religionis Catholicæ, cum videat plerosq; suæ familiæ, oppositum credere, & sibi non occurrunt argumenta, quibus ad credibilitatem Religionis Catholicæ convincatur.

RESPONDETUR. Quibus apparet non sufficientem credibilitatis, quod habeant pro sufficienti: Nego quod possint continuare actum fidei, quia elicerent actum fidei certissimum, sine sufficienti præinformatione. Quod autem indeliberatè occurrat dubietas, id non arguit, de se, inevidentiam. Nego enim quod se non possint compatiri, indeliberata dubietas cum evidentia, saltem in aliquibus casibus, vel si se non compatuntur, id non procedit de evidentis moralibus; Nam hæc cum non excludant: Possent oppositi, dant locum, saltem indeliberatè dubietati. Qui Patrem aliàs, Matrem aliàs fidei habet, calu quo sequatur fidem Catholicam, præsupponitur in illo necessariò ex dictis sufficientia evidentia in motivis credibilitatis inclusæ; quibus addit pondus, illuminatio Spiritus S.

INSTAT Secundò. Initio Ecclesiæ multi sunt conversi, sola prædicatione veritatis, absque ullis miraculis; plures item rustici post auditum Evangelium resistunt nostræ fidei, existimantes suam sectam esse prudenter credibilem, tamen possunt si velint ad nostram fidem converti; quamvis in eorum potestate non sit, deponere errorem, credibilitatis suæ sectæ.

RESPONDETUR. Solus modus prædicandi in his & illis circumstantiis, potest esse sufficientem motivum credibilitatis, saltemque præcedentia miracula, poterunt esse hoc motivum, præsertim cum

R. P.
THE MLOD
ZIANOWSKI
Tbm de Z:
D. VI

cum supponitur adesse vehemens Sancti Spiritus illuminatio, dictans, quod hæc prædicatio, sit Divina. Si autem aliqui non habent motiva credibilitatis evidentiæ, nec possunt, nec debent converti; quomodo enim possent sibi imperare actum fidei certissimum? & quousque supponunt suam sectam esse prudenter credibilem, non possunt sibi imperare actum fidei Catholicæ, certissimum.

INSTAT Tertiò. Innumeri sunt quibus error ita proponitur, sicut nobis fides; tamen propositio illorum errorum, non facit evidentiæ credibilitatis. Ergo nec faciet nostra. Detur item eos homines habere evidentiæ credibilitatis, suæ sectæ, incredibilitatis nostræ; accedat Minister Catholicus, proponat motiva, poterunt illi credere fide naturali, & non habendo evidentiæ, cum Ministri utriusque partis, pariter sint apud illos Auctoritatis. Idemque contingeret si ad Indos accedat Prædicator Catholicus & Hæreticus, paresque quoad reliqua, & iisdem motivis credibilitatis utentes.

RESPONDETUR. Potest esse ex parte subiecti evidentiæ motivorum credibilitatis etiam quoad errores, non tamen ex parte objecti: nostra autem motiva etiam ex parte objecti, sunt talia: quia in re ipsa, conjuncta huic Mysterio. Casu autem quo propositis erroribus à diversis Ministris, paria motiva proponantur, poterunt apprehendi paria, quoad usque statum in deliberatione; sed eâ conclusâ, convelli debent evidentiâ oppositi; pertinebitque ad Spiritum Sanctum, illuminando, reliqua perficeret.

OBJICIT Secundò Idem. Potest esse actus naturalis honestus, assentiendi rebus fidei, cum sola cognitione probabili. Ergo & actus supernaturalis. Antecedens probatur. Quia assensus voluntatis conformis prudentiæ, est honestus; ut autem sit conformis prudentiæ, non exigit evidentiæ.

RESPONDETUR. Etiam fides naturalis per nos est certissima, modo supra explicato, idè non potest imperari à iudicio probabili, & licet actus aliquis, ut sit conformis prudentiæ, non exigit evidentiæ; falsum tamen est, quod eam nullo modo exigit. Ostensum enim est supra, fore imprudens, imperare actum certissimum, quousque non apparet evidentiæ, illum esse imperandum.

INSTAT Primò. Plerumque evidentiæ impossibilis est.

RESPONDETUR. Circa objecta fidei non esse impossibile; cumque sit requisita ad actum fidei, pertinet ad illuminantem Spiritum Sanctum providere de illa. In aliis tamen materiis, potest esse evidentiæ impossibilis.

INSTAT Secundò. Affectus qui movetur ex honestate credendi Deo, non potest non esse virtuosus: at cum sola cognitione probabilis honestatis, potest fieri actus naturalis, imperans assensum fidei naturalem. Ergo.

RESPONSUM jam. Honestatem credendi, post conclusam deliberationem non posse cum probabili cognitione componi: nec fore virtuosum actum illum.

INSTAT Tertiò. Etiam in statu puræ naturæ teneremur credere Deo loquenti; & tamen tunc esset non nisi iudicium probabile: nam in eo statu non essent miracula.

RESPONDETUR. Superesse alios modos evidentiæ, ipsaque vita Prophetarum dicentium, & Auctoritas, posset esse in certis circumstantiis, evidentiæ moralis, & æquivalere propositioni Parentum, respectu puerorum.

OBJICIT Tertiò Idem. Auctoritas Sacra sæpè meminit fidei infirmæ; dicit enim Chrysostomus, cum S. Thom. in Catena Mar. 9. *Dicimus igitur quoniam multiplex est fides introductoria scilicet & perfecta.* Catechismus Pii V. ante expositionem Symboli admittit, quod fides latè pateat, & magnitudine ac dignitate differat. Gregor. Lib. 72. Moral. cap. 14. aliàs 21. *Ipsa inquit fides plerumque in exordiis suis & nutat & solida est, & jam certissima habetur: & tamen de ejus fiducia, adhuc sub dubitatione trepidatur.* Beda. *Vno eodemque tempore is qui nòdum perfectè crediderat simul & credebat & incredulus erat.* Vide reliquos apud eundem Ripal. d. 17. num. 18.

RESPONDETUR. Nomine fidei imperfectæ, appellari à PP. non intensam gradualiter, vel fidem quæ simul multas habet in contra objectiones, licet refellantur & refurentur ipso actu certo. Eodem modo explicandus Gregor. quantum ille intelligi potest de fide imperfecta, hoc est, nondum attingente omnes articulos; subdit enim ibidem. *Pars nunc ejus accipitur, ut in nobis postmodum perfectè compleatur.* Hocque secundo modo explicari debet Beda. August. qui citatur ex epist. 102. non plus vult, quam quod non ii solum credant, qui aliundè scientiis instructi demonstrant sibi aliquos articulos, poliendoque ingenio, ipsa motiva credibilitatis pensculatius penetrant. Inde tamen non sequitur, dari debere actus fidei infirmos. Catechismus Romanus explicat se ipsum, dum dicit; diversis fidei gradibus eandem definitionis rationem convenire; quæ certè illis non conveniret, si unus assensus esset firmus & certus, alter infirmus.

OBJICIT Quartò Idem. Honestates objectivæ virtutum moralium, proponuntur interdum à cognitionibus obscuris, non elicitis à fide. Ergo simili notitiâ, poterit moveri affectus fidei supernaturalis.

RESPONDETUR. Transito Antecedenti. Disparitatem esse. Quia actus aliarum virtutum non debent esse certissimi; hinc ad illos potest moveri voluntas, etiam non prælucente evidentiâ & certitudine. Secus est de fide supernaturali; quam ex eo, quia certissima est, diximus

supra, imperari debere, non nisi ex prævio iudicio certissimo.

INSTAT Primò. Sufficit ut firmitas fidei ex parte subjecti sit habitualis; nec tenetur actualiter id expressè velle; quòd velit potius mori, quàm fidem deserere: nam etiam ex virtute veracitatis, tenetur homo esse resolutus potius mori, quàm mendacium committere, & tamen non tenetur ad hoc nisi urgeat necessitas: Ergò idem dicendum de fide.

RESPONDETUR. Sufficere hanc habituales resolutionem, ità tamen ut illa, secundum merita objecti haberi possit; non potest autem haberi secundum merita objecti, si prudenter putetur oppositum esse verum; & licet ad hoc non tenetur, antequam occurrat obligatio; debet tamen esse objectum merens obligationem, quæ obligatio per solum probabile iudicium, non potest induci.

INSTAT Secundò. Possumus ex veracitate recusare potius testimonium probabiliter falsum, quam mortem. Honestum enim est eligere mori, quàm probabiliter mentiri. Ergo etiam honestum erit, cum sola probabilitate amplecti potius mortem, quàm dissensum fidei.

RESPONDETUR. Hoc argumentum imprimis est contra Ripalda. Quomodo enim erunt illi assensus infirmi, si vi illorum est homo obligatus potius mori, cum ex hoc deducat Rip. d. 6 num. 49. firmitatem fidei, quòd homo sit paratus mori. Disparitas etiam est. Quia in casu Antecedentis, salvatur tota honestas expendendi vitam; In casu autem Consequentis non salvatur. Idque ex eo: quia non est honestum mori pro hoc, quod hoc sit certissimum, (ut certissimum debet esse, si est innitens veritati primæ) cum tamen hoc non nisi probabile putetur. Rursus in casu Antecedentis erit actus ille honestus, quia electione illa mortis, ostenditur ad veritatem affectus, qui est nolle probabiliter mentiri. Jam autem non ostenditur ad veritatem affectus, si velis mori pro hoc, tanquam pro certissimo (quia innitente veritati primæ) cum tamen hoc non sit certissimum per te; sed non nisi probabile. Casu autem quo nulla occurrat ratio pro dissensu v. g. Mysterio Trinitatis, occurrant autem non nisi probabilia motiva pro assensu, ex dictis supra, non poterit imperari actus credenti, qui est certissimus.

INSTAT Tertiò. Cum cognitione probabili aut obicura bonitatis Divinæ, potest elici amor Dei super omnia. Ergo etiam cum probabili cognitione possumus imperare assensum super omnia.

RESPONDETUR. Disparitatem esse. Quia in Ly: Amare super omnia, non includitur quidquam, quod sit exclusivum probabilitatis non nisi; cum Probabilitas, sit de linea In-

tellectus; & Amare, de linea Voluntatis. Jam autem assentiri super omnia, est exclusivum prædicati probabilitatis; est enim exclusivum certitudo in illo assensu; quæ excludit meram probabilitatem. Quæ exclusio ex dictis fieri non potest, nisi præluceat imperio illius actus, evidenti. Quamquam ipsum Antecedens restringi etiam deberet.

OBJICIT Quintò Idem. Theologum non est usum fidei quæ præ cæteris virtutibus necessaria & communis fidelibus est, absque fundamento difficiliorem reddere quàm aliarum virtutum; difficilius autem redditur, si requiratur evidentiæ motivorum credibilitatis.

RESPONDETUR. Ad esse fundamentum, tum ex illis quæ hinc, tum ex illis, quæ de iudicio probabili & certo, supra dicta.

Continuatur Solutio.

Haunoldus sub his terminis tractat difficultatem: Quod actus fidei, connecti possit cum hoc actu: fortassis Motiva credibilitatis, non sunt essentialiter connexa cum locutione Divinæ, eò quòd ex suo modo tendendi, sit conjungibilis actus fidei, cum tali formidine; ita tamen ut admittat exclusionem omnis formidinis, quæ proveniat formaliter ab imperio voluntatis, quo illud iudicium excluditur. Ut videre est apud illum lib. 3. n. 254. circa quam illius positionem.

VIDETUR imprimis immeritò supponere, quòd habeant motiva credibilitatis essentialem & necessariam connexionem, cum locutione Divinæ, & Ratio est. Tum quia quæ habet essentialem cum aliquo connexionem; ea separari à se non possunt; Jam autem potest esse locutio Divinæ, & Deus nolle firmare eam per motiva credibilitatis, possuntque & ipsa motiva credibilitatis poni à Deo, sed non titulo credibilitatis motivorum, sed aliis de causis, Deo placituris. Tum quia si ipsa motiva credibilitatis, habent non nisi evidentiæ moralem, quæ manifestant hanc propositionem *Deus dixit*, quomodo habent essentialem connexionem cum locutione Divinæ. Tum quia essentialis connexio, est connexio Metaphysica, connexio autem Metaphysica aut stat in identificatione, aut in Relatione Transcendentali. Ostendit hoc clauductio. Jam autem motiva credibilitatis, nec sunt identificata locutioni Divinæ, nec apparet unde ad illam dicere debeant Relationem transcendentalem.

VIDETUR rursus immeritò supponere; Possit conjungi cum actu fidei, hunc actum *Forassis ita iudicando fallor*. Ratio. Nam si subsequi debet imperium voluntatis exclusivum omnis formidinis, deberet illi præluceat motivum illius imperii, quod certè non exhibetur per illud iudicium. *Forassis ita iudicando fallor*.

VIDETUR denique. Non satis explicare men-

R. P.
THE MŁOD
ZIANOWSKI
Tom. I. c. 2.
D. VI

mentem suam Auctor. Quia & admittit tale Judicium stans cum actu fidei, hoc enim intendit, & non admittit, quia dicit ab imperio voluntatis judicium illud excludi, & quia post imperium voluntatis, tum primum sequitur Actus fidei, jam ille non stabit cum tali judicio, sed reperiet exclusum. *Pensanda nihilominus sunt ejus argumenta,*

OBJICIT Primò à Patri. Dum assentior aliquid Petro testificanti, & credo illum verum dicere, possum simul habere formidinem exprefsam per hæc verba: *Fortassis tamen sic credendo fallor.* Ergo etiam dum judico hæc motiva esse essentialiter connexa cum locutione DEI, possum habere formidinem significatam per hæc verba. *Fortassis ita judicando fallor.*

RESPONDETUR. Imprimis disparitatem esse, Quia cum assensus fidei humanæ non debeat esse certissimus, poterit compati aliquam incertitudinem; adeoque & illud judicium: cum tamen actus fidei debet esse certissimus. Rursus si assensus fidei humanæ sit ita exprimibilis, verum fortè dicit Petrus, poterit stare cum illa formidine, sed si absolute putet verum esse stante illo motivo, & non refutato, non poterit haberi illud judicium: *Fortè fallor.*

INSTAT Primò. Possunt prædicta illa duo judicia secum stare, non enim sunt contradictoria. Et certè hæc sunt judicia contradictoria. *Hæc motiva sunt essentialiter connexa cum locutione divina; Hæc motiva non sunt essentialiter connexa cum locutione divina; sed hoc secundum, non est illud judicium formidolosum.* *Fortassis fallor judicando, quòd sint essentialiter connexa; & sicut possum dicere: Petrus verum dicit, quamvis ita judicando fortassis fallor: quamvis itari non possint hæc duæ secum. Petrus verum dicit. Petrus verum non dicit. Ita & in præfenti idem dicendum.*

RESPONDETUR. Hæc duæ propositiones. *Hæc motiva sunt essentialiter connexa cum locutione Dei. Fortassis fallor judicando quòd sint essentialiter connexa;* voce quidem & terminis non sunt propositiones contradictoriæ, secundum tamen suam objectivam rationem sunt contradictoriæ. Ly enim sunt connexa, supponit hic pro assentior, affirmo, certò teneo, cui tamen certò teneo, cui firmiter assentior, secundum objectivam rationem opponitur contradictoriè. *Fortassis fallor judicando.* Hinc si quis absolute dicat, Petrus verum dicit; non verò cum diminuente particula, fortè verum dicit, non poterit judicium habere: fortassis fallor judicando quòd verum dicat. Denique transeat hoc totum, quia si hoc judicium excluditur per imperium voluntatis, jam non stat cum actu fidei, licet præcedat per modum tentantis.

INSTAT Secundo. Judicium quo quis judicat actum fidei esse essentialiter connexum

cum objecto, non minùs est judicium certum, quàm judicium quo judico, hæc motiva esse essentialiter connexa cum locutione Divina, & tamen illud judicium, licet habeat intrinsecam repugnantiam cum judicio contradictorio: *Actus fidei, non est essentialiter connexus cum objecto,* non tamen habet intrinsecam repugnantiam cum judicio formidoloso: *Fortassis fallor in meo judicio;* est enim hic actus opinativus. Ergo & cum hoc actu. Hæc motiva sunt essentialiter locutio DEI, stare poterit prædicta formido.

RESPONDETUR. Quidquid sit de legitimitate hujus exempli. (non enim videtur iste actus opinativus) Disparitas est. Quia cum assensus ille: Actus fidei est essentialiter connexus cum objecto, sit assensus non certissimus sed formidolosus, & opinativus; ut ait Haunoldus, stare poterit cum judicio formidoloso; assensus autem fidei, non est opinativus, adeoq; exclusivus erit illius judicii.

INSTAT Tertio. Motiva suadentia, Immaculatam conceptionem Beatissimæ, merentur judicari esse talia, quæ non possent à Deo permitti, nisi essent connexa cum objecto. Atqui cum hoc ipso judicio posset stare judicium formidolosum reflexum, quia necdum est de fide. Ergo.

RESPONDETUR. Disparitatem esse. Quia cum Immaculata conceptio nondum sit articulus fidei, benè cum illo judicio adeoque cum pia opinione, stare poterit formido. In præfenti autem agitur, an formido stare possit, cum actu fidei.

OBJICIT Secundo. Obscuritas motivorum in hoc consistit, quòd non habeant vim extorquendi consensum & necessitandi intellectum. Ergo potest assensus conjungi cum judicio formidoloso reflexo.

RESPONDETUR. Non videtur esse phrasis apta, tribuens motivis credibilitatis obscuritatem; eam cum sint evidentiæ moraliter, non potest illis obscuritas tribui, quantumvis non sint ita evidentiæ, atque sunt evidentiæ Principia Metaphysica, quia etiam Principia Physica, non sunt æquè evidentiæ, ac sunt evidentiæ Principia Metaphysica, & tamen hoc non obstante, Principia Physica, non potest tribui obscuritas. Sed quidquid sit de hoc. Concedo quòd cum assensu de motivis credibilitatis, possit conjungi judicium formidolosum, sed nego posse conjungi cum actu fidei, de quo lis est; ad quem ipsum actum fidei, non potest procedi sine imperio voluntatis, imperante actum firmissimum; quod ipsum imperium, præsupponit refutatam esse illam formidinem, contentante se se intellectu, evidentiâ illa morali, quæ excludit illam formidinem. Quæ autem sit differentia inter actum evidentem & obscurum, ea petatur ex dictis de hac materia.

OBJI-

OBJICIT Tertiò. Potest DEUS alicui revelare suam prædestinationem, hæc revelatio non potest consistere in locutione passiva, quæ sit essentialiter locutio Dei, sed debet consistere in signis, quæ quidem hæc & nunc debent credi esse locutio Dei, sed debent consistere in signis, quæ quidem hæc & nunc debent credi esse locutio Dei, absolute tamen possent existere, quin essent locutio Dei. Ergo potest dari actus fidei, quo homo suam prædestinationem crederet, cujus motivum formale esset locutio passiva, non essentialiter talis. Minor probatur. Si revelatio illa esset essentialiter Divina, non posset homo illi discredendo aut nolendo credere, peccare mortaliter, sed debet posse non credendo peccare mortaliter: quia agnoscit obligationem credendi. Ergo. Major probatur. Si enim posset peccare, nolendo credere, tale peccatum per suum essentialiter prædicatum, penderet ab illa Revelatione. Ergo esset peccatum mortale essentialiter impunitum pena æternâ, aliâ falsificaretur Revelatio Divina.

RESPONDETUR. In nostris principiis hoc non habet difficultatem; quia in nostris principiis Revelatio passiva; non est motivum formale fidei. Sed quidquid sit de hoc. Quamvis locutio passiva non sit essentialiter talis, quia tamen est inductiva evidentiæ morali, quod sit locutio Divina passiva, vi illius evidentiæ fundabit imperium voluntatis, quod excludet omnem formidinem, adeoque jam non stabit illa, cum actu fidei. Cui ipsi revelationi, posset homo discredere, sed illa discredito auferret jam ab illo actum fidei, adeoque cum actu fidei non staret; illeque homo posset quidem discredere illi revelationi; sed stante actu fidei, non est discrediturus, licet posset discredere; sicut posset aliquis resistere gratiæ efficaci, non est tamen restitutus: si non est discrediturus, non erit essentialiter impunitum illud peccatum. Possetque illa revelatio falsificari, cum non auferat libertatem, licet non sit falsificanda. Quamquam rigore loquendo, non debet dici quod posset falsificari, sum enim non revelarit illum non posse damnari, sed tantum non esse damnandum, illo posse peccare, non evadit potens falsificari illa revelatio, cum non dixerit revelatio, non posse sibi discredi liberè, licet revelet non esse sibi discredendum. Est præ oculis habenda instantia, quomodo gratia efficax, prædestinationatio, scientia visionis, & conditionata, de actibus nostris liberis, falsificari possit.

INSTAT. Tridentinum Sess. 6. cap. 13. instituit, debere nos habere firmissimam spem in auxilio Dei; & tamen addit. *Formidare debent.*

RESPONDETUR. Firmitas spei ex modo tendendi potentia volitiva circa tale objectum, non excludit formidinem, unde nec tribuitur illi certitudo, ut actibus intellectus, nisi figuratas

nec habentur motiva credibilitatis, inductiva evidentiæ morali, quod aliquis sit prædestinatus, licet si hoc sibi esset revelatum, non deberet formidare, cum formidinem illam exigat Tridentinum, ob defectum revelationis, quod aliquis sit prædestinatus, quod alicui sint dimissa peccata, &c. Et quia modus tendendi intellectus involvit certitudinem, adfuntque motiva credibilitatis & revelatio: hoc ipso debebit excludi formido.

Punctum Difficultatis 5.

Qualia sint defacto hæc motiva?

QUÆRES. An fideles defacto habeant moralem evidentiæ de rebus nostræ fidei? Affirmat Gran. hic tr. 2. d. 4. n. 4. Negat autem Lugo disp. II. S. 1. à n. 39.

ASSERO Primo. *Habere.*

RATIO. Quia habetur evidentiæ motivorum credibilitatis ut probatum supra. Ergo habetur evidentiæ de rebus nostræ fidei, & de Divina revelatione; ad hoc enim præstandum ordinatur motiva credibilitatis. Tum quia si non haberent fideles defacto moralem evidentiæ, non haberent ullum fundamentum imperandi sibi assensum certissimum. Tum quia tota ratio Lugonis in oppositum stat in hoc, quod non habeatur evidentiæ de rebus fidei tanta, quanta v.g. de existentia Indiarum; ex hoc autem non potest inferri, quod intulit num. 41. nempe defacto non haberi moralem evidentiæ de rebus nostræ fidei: quia hoc est argumentari, quasi à negatione qualitatatis, quæ argumentatio non tenet.

ASSERO Secundò. *Ex parte subjecti non haberi tantam in aliquibus evidentiæ, quanta v.g. de existentia Indiarum.*

RATIO. Est ipsa experientia. Et quia termini ipsi suadentes evidentiæ existentia Indiarum, facilius movent & trahunt, quam termini, quod hoc Deus dixerit.

ASSERO Tertiò. *Ex parte objecti majorem evidentiæ haberi de revelatione facta, quam v.g. de existentia Indiarum.*

RATIO. Quia id genus testimonii quo nititur existentia Indiarum, non est comparandum miraculis Martyriis & aliis.

DICES Primò cum Lug. Experientiæ constat facilius posse aliquem, imprudenter, si velit, dubitare de rebus fidei, quam de existentia regionis Indiæ, cum plures sint, qui de facto à fide simul deficiunt; nemo autem negat existentiam Indiarum.

RESPONDETUR. Excessum evidentiæ ex hoc præcisè capite taxari non debere, quod minus negari possit etiam imprudenter: quia aliàs sequeretur evidentiæ de existentia Indiarum,

majo-

R. P.
THE MŁOD
ZIANOWSKI
Tom. I. c. 2.
D. VI

maiores esse evidentiâ principii etiam lumine naturæ noti: nam rudes negant illa interdum, ex non penetratis terminis: negantque v. g. Totum esse majus sua parte, si comparent caudam gliris, cum residuo ejus corpore. Illa ergo convictio, si quæ major est, tenet se à parte subjecti; quam non negamus; nec tamen inde sequitur majorem esse evidentiâ moralem Indiarum, quas præsumitur neminem negare; licet forte dentur rudes qui illas negent, quousque v. g. apprehendunt debere illos cadere ad cælum, si nobis oppositi pedibus ambularent. Rursus in præsentî condistinguenda sunt duo. Primò. Evidentiâ motivorum credibilitatis. Secundò. Applicatio istius evidentiæ ad hoc in particulari Mysterium fidei; Isti præcipuè Hæretici, qui post fidem semel susceptam negant eandem; non negant esse evidentiâ motiva credibilitatis, nec negant fidem Christianam miraculis v. g. & Martyrio crevisse; sed tantum negant illa huic in particulari applicari posse: quæ illorum negatio augeatur obscuritate revelationis, augetur passione, & depravato animo qualis passio non movet ad negandas Indias; præcipuè autem cum sub sensum cadere possit; An sint Indiarum, volenti illud pergere; non cadunt autem sub sensum prædicta Martyria vel miracula; hinc ex parte subjecti, citius negari possunt motiva credibilitatis, quàm Indiarum, non ex parte objecti.

DICES Secundò Cum eodem. Quantumvis fideles, dum fideles sunt, parati sint ad negandum potiùs Indias quàm fidem; hoc tamen provenit ex pia affectione & imperio voluntatis, captivantis intellectum in obsequium fidei, quo imperio cessante, intellectus sibi relictus, faciliùs posset dubitare de rebus fidei, quàm de existentia Indiarum.

RESPONDERI potest ex dictis. Quod hic agatur præcisè de solis motivis credibilitatis & eorum evidentiâ, ad quod non indigemus piâ affectione; sed hæc sequitur post assensum evidentiæ motivorum, & requiritur non nisi ad iudicium de objecto fidei. Sed quidquid sit de hoc. Negamus quòd secundum exigentiam meritorum objecti, quod est evidentiâ motivorum credibilitatis, non debeat esse homo paratus potiùs discredere Indiis, quàm non assentiri illis motivis; licet oppositum contingat ex aliquo accidendi.

DICES Tertiò. Quamvis major evidentiâ de Indiis habeatur, quàm de rebus fidei, hoc tamen non oritur ex eo, quòd fundamenta nostræ fidei minora sint: sunt enim multò majora, scilicet veracitas & testificatio Divina. Sed ex eo, quòd minùs clarè nobis proponantur, quàm fundamenta ad credendum existentiam Indiarum.

RESPONDETUR. Hoc argumentum confundere evidentiâ motivorum credibilitatis, assensumque; illis cum assensu fidei: nam assensus

motivorum credibilitatis, non innititur veracitati Divinæ & testimonio; probasse autem debuerat, magis convictivas esse rationes, quæ suadent existentiam Indiarum, quàm sint rationes, quæ suadent motiva credibilitatis esse evidentiâ. Asserta autem procedunt de assensu ob evidentiâ motivorum credibilitatis, illismet ipsis præbito, quamvis relatè ad revelationem: non verò de assensu præbito ipsi revelationi. Interest autem hoc inter assensum de existentia Indiarum, & inter assensum de revelatione, quod idem omnino motivum, quod est mihi evidens, & sit motivum assentiendi existentia Indiarum, & sit motivum assensus exhibendi, ipsi illi evidentiæ. Jam autem in assensu fidei motivum assentiendi non est illud quod est nobis evidens: nempe motiva credibilitatis; sed dictio Dei in evidens. Hinc fit ut comparando duos illos processus assentiendi Indiis scilicet & objecto fidei, semper assensus objecto fidei, tandem desinet in obscuritatem, non verò assensus Indiarum: præsumpta enim evidentiâ physica & ocularis, quam unusquisque potest habere de existentia Indiarum habentque illam tot alii, communicat evidentiâ assensui, de existentia Indiarum.

DIFFICULTAS II.

De ipsis motivis credibilitatis.

CONSULE de hac materia Tannerum, & ante illum Valent. hic q. 1. p. 4. brevius habet Lugo d. 5. S. 4. Amicus d. 3. S. 2. Pont. d. 28. n. 40. sed diffusissimè & enodatè Bosius, de signis Ecclesiæ. Perfringo aliquo.

Punctum Difficultatis I.

Proponuntur hæc motiva.

I. **INCREDIBILE** est quòd **DEUS** ita sit suæ gloriæ incurius, & tantus defertor animarum, quin habeat saltem aliquam collectionem hominum rectè de Deo sentientium, & recta de illo docentium, quæ non alia est nisi Christiana; perpende enim varia absurda in institutis, moribus, qualitatibus, Ethnicismi, Mahometanismi, Hæreticismi; de quorum ultimè hoc addi potest ostendendo solam Ecclesiam Catholicam esse classem rectè de Deo sentientium, & docentium. Cum constet per Evangelium fidem Christi non defecturam fuisse; antequam Hæresiarum primi inciperent, quod regnum, quem Episcopatum, suæ professionis, præfuisse ostendere potuerunt? quod norat novam illos fidem adeoque non Christi induxisse; nec possunt provocare ad occultè credentes; qui enim illi præfuerunt Hæresiarum, & non primum ab illis

illis perverſi ſunt ? & tamen fides CHRISTI temporibus, ad conſummationem ſeculi durat; & ſi nunc poteſt provocari ad Eccleſiam viſibilem v. g. Lutheranorum, huius Eccleſie, ante non poterat ad illam provocari, jam alia eſt, & mutata Eccleſia, facta ex inviſibili viſibilis, aut ſigmentum eſt, fuiſſe illam ante doctrinam v. g. Lutheri, ſolumque id excogitatum ad defendendum errorem, quod non novam fidem inchoavit. Eo recidit illud. Poguslaus Leſzizynski Theſaurarius poſt Procancellarius Regni, olim Hæreticus, adierat templum ſuæ ſectæ, advertit in arcu fornix ſuſtentante (primi ut ajunt chori) multum pulveris, quaerit cur hic pulvis non ſubmovetur ? deturpat locum ? Et ecce ſubmuſſitavit Catholicus Senex; antiquior eſt iſte pulvis, quam ſit hæreſis quaerit iſtud templum modo poſſidet. Inde illi prima injecta cogitatio mutandi ſectam, in fidem Catholicam.

II. Tota dignitas naturæ rationalis creatæ, ſtat intellectione alta, & probis volitionibus, tanquam principiis rectè agendi; qua pars mundi ita habet cogitationes altas de Deo, ac Catholica Eccleſia ? expende quid non docet de Trinitate, Incarnatione, Euchariftia, Juſtificatione; ad qua intellectus nullus ſuapte natura pertingere poteſt: quod ipſum oſtendit hanc collectionem ſpecialiter à Deo illuminari; & ſi tanta alii de Deo cogitant atque nos, proponant illa. Cùmque tot ſæculis contra tot articulos inſtiterint oppoſiti, nullus unquam convulſus, nullus ea propter limitatus, cujus oppoſitum in ſectis eſt. Quod attinet ad dogmata practica, tanta ſunt excellentiæ prout ab Evangelio proponuntur, & prout leguntur in affectibus ſſ. in fundatis Evangelio, ut ſtupeat homo ea omnia expendens. Legantur affectus Chryſoſt. Auguſt. Bernardi, Bonav. & non paucorum ex Recentioribus; quod notat Deum eſſe cum hac Eccleſia, illique præſidere ſanctis ſuis illuminationibus & inspirationibus: quid ſimile in libris Ethnicorum, Alcorano. Hæreticis Scriptis. Unde & Andreas Przyemſhi olim Hæreticus poſtea Catholicus & Caſtellanus Culmenſis, dicebat ſe, hoc, per motum, motivo credibilitatis, quia poſtquam omnium Sectarum præcipuos evolviſſet Auctores, & poſtea Catholicos, advertit ſemper ſectarios aliquid derogare Deo, ſolam Catholicam Eccleſiam plus præ aliis tribuere.

III. Sumus tam diſſiti locis, moribus & affectibus, omnes concordamus in articulis. Et ſi dicant oppoſiti ſe concordare in articulis principalibus; in hoc ipſo diſcrepabunt, quinam ſunt principales: & ſi articuli fidei ſunt, omnes principales ſunt: quia omnium dignificativa veritas prima. Cùmque decernit Eccleſia aliquid eſſe de novo explicitè credendum, tanto conſenſu obediunt, tantæ doctrinæ viri: & ſi qui diſobediunt, longè ſunt inferiores. Numquid enim

enim Pelagio non fuit doctior Auguſtinus? Luthero tot alii Doctores? Comparantur libri eorum inter ſe, ſubtilitas tractandi: quæ omnia notant Deum curare partes huius Eccleſie. Imò cùm primum Hæreſiarcha magno patrum multos traheret, ſenſim defecerunt, ut ſcitur ex numero Hæreſum. Fides autem Catholica ſemper manſit; & ſi ab initio ſectis adhereretur fervide, facile id fuit, quia ordinariè laetitias inducebant.

IV. Quod unquam regnum crevit per hoc quod deleteretur & vinceretur? niſi Deus miraculoſè illud propaget & ſerveat; quod ipſum eſt ſignum morale, Deum ſtare ab hac Eccleſia. Id noſtræ convenit, in qua ipſorum Martyrum numerantur undecim miliones ex Chronologia Eccleſiaſtica. Accipimusque per hiftorias & relationes ipſorum etiam Hæreticorum noſtrates in Indiis pro fide mori, itemque inter Hæreticos & quidem tanto numero, & tanta ſucceſſione, quod Hæretici de ſuis, ne per ſignificata quidem audent recenſere.

V. Magnificentiæ interna & externa Eccleſiæ. Quod attinet ad ſignificantiæ externam. Scimus in Scriptura & in lege Moſis quantâ magnificentiâ res Divinæ tractatæ in templo Salomonis, & quanti pretii fuit caſula ſacerdotis ad tempora Moſi fabricata; hanc ipſam magnificentiam, Deo ipſo, volente & diſtante. Quæ autem magnificentia Eccleſiæ Romanæ, non ſolum Romæ, ſed & in aliis regionibus, ad quam ſemper rediit, ſi forte fuit bellis interrupta. Quid autem ſimile apud Hæreticos? nec debet eſſe quiddam ſimile, cùm non ex nutu Dei, ſua admittrent. Quis unquam honeſtorum Hæreticorum voverit ad genethliacam orationem, ut ſuus filius, fiat Prædicans aut Miniſter verbi? in Catholica autem Eccleſia, etiam Regius ſanguis Religionibus ſe mancipiat, & quidem repetito, & tanto numero, & illibata virtute. Quæ & quanta eſt magnificentia Eccleſiæ ex tanta regum & principum tamque ſincera, tot, ac tam variis actibus, præſtita reverentia? quam quis alius niſi ipſe Deus acuit. Quod attinet ad magnificentiam & ſplendorem internum; ille virtutibus & eruditione ſtat; quid doctis & eruditius Eccleſia Romana? adeantur catalogi librorum & auctorum. Idque genus hominum quod ipſi vel maximè contemptibile putant, nempe ſcholæſtici Theologi, ita omnia fundamenta illorum enervant, ut iracundi potius illis velint, quàm illis ſe committere; & ſi hæc ſtudia levis momenti ſunt, quæ Hæretici ad majora pertingere poterunt, qui hæc levia, perſciſcere non poſſunt. De qua ipſa Eccleſia propono argumentum Angli cujuſdam Romæ converſi. Vel benè gubernatur Eccleſia Romana vel non benè? ſi benè, opus Dei eſt, tot jam centenariis annorum ſtabilitum, & ultra tempora Rerum publicarum productum, ſi autem malè gubet-

R. P.
THE MŁOD
zia nowski
Tbm. de. Z.
D. VI

gubernatur: hoc ipsum offendit Deum stare ab hac Ecclesia, quæ ita malè gubernata, stat contra tot hæreses.

VI. Adhunc usque diem ex Ethnicis merè, redduntur operâ Ecclesiæ, fideles, cum quibus est necesse, & miraculis, & vitæ sanctitate, & Martyriis agere; & si id fiat sine miraculis; hoc ipsum inquit Augustinus magnum foret miraculum, si restam difficiles factu & captu, sine illis persuadeantur. Jam autem Hæretici nullam Provinciâ ostendere possunt, à se, quando cunq̃ue tandem conversam. Ex quo arguimus, non cooperari Dominum illorum verbis, tanquam verbo Dei, sequentibus signis. Conversos tamen à nobis infascinant postea suis principis, ut fecerunt in Java: quia magis Ethnicismo similibus, & ad vitam moresque laxiores ducentibus.

VII. Accipiamus totam collectionem eorum, qui v. g. in Lutheranismò censentur supra alios virtutibus profecisse: accipiamus eos qui ex Catholica Ecclesia censentur esse sanctis; comparentur utriusque partis Virtutes, Castitas, Mortificatio, Jejunia, Amor inimicorum, Fuga honoris ex hac ipsâ vita, subjectio ad Majores; vincet Ecclesia. Et cui usui hæc Deus tanto numero, tanta successione inspiraret, cum probatione omni possibili, solidæ virtutis, si tota collectio illorum hominum, est tam constanter devians.

VIII. Perpendantur in singulos ferme controuersos articulos facta miracula, quid simile illi habent? quid de ipsis energumenis sanandis? qui si veri non sunt, & tamen probent illos nostri veros esse, sanent illos; si veri, ostendant suam in dæmonia potestatem, quæ characteristica est Apostolatûs quibus dæmonia subijciuntur.

IX. Quam multus illorum populus, qui versatur inter nostros Catholicos, petit à Deo, ut illum illuminet, an sit sua bona fides; & si id non petit, est saltem expeditus, quòd si pro opposito illuminaretur, transfret ad nos: cum tamen Catholicos hoc est possessores bonæ fidei, nusquam de hoc cogitemus; de quo quòd non cogitent Hæretici, extimè id dicere possunt, non intimè, si sint formales hæretici. Ii autem qui ex nostris ad illos pervertuntur, nusquam id faciunt ex illuminatione aliqua speciali interna, sed respectu, passione, carnalitate abducti: iudicent illi ipsi hoc in conspectu Dei reflectantque se, ad suam mentem.

Punctum Difficultatis 2.

An verum miraculum fieri possit in confirmationem falsi.

Circa hæc motiva credibilitatis restat Scholasticis discutiendum: An verum miraculum præstari possit ad confirmandum aliquod

falsum: de quo tractant ordinariè Auctores, & post illos Lugo disp. 2. ad Sect. 1. à num. 14. Rip. hic disp. 4. Sect. 5. qui docet; in ordine præsentis providenti supernaturalis, id non posse fieri: quia defacto sunt decreta non nisi ad confirmationem doctrinæ veræ, utque reddatur nostra fides credibilis. Sed pro alio rerum ordine, id posse fieri.

DICENDUM est. *Ex accidenti fieri posse, ut verum miraculum, fiat in confirmationem falsi, per se tamen fieri non potest.*

PROBATUR Prima pars conclusionis. Quia id non repugnat, & videntur hoc suadere argumenta, ponenda in objectionibus. *Secunda pars Conclusionis*

PROBATUR Primò. Quia quamvis ponamus Deum ex accidenti facere posse miraculum in confirmationem falsi, non sequitur, posse eum facere per se idem: quia malum potest etiam Deus per accidens facere, non potest per se.

PROBATUR Secundò. Quia si per Deum concurreret per verum miraculum ad confirmationem falsi, per se esset auctor illius falsi, specialiter illud promovendo, firmando, per se autem non potest esse auctor falsi: quia aliàs mentiretur, assumendo signa testificantia mentem suam, qualia sunt miracula, ad significandum id, quòd non habet in mente. Hæc ratio est secundum mentem Lug. qui dicit miracula esse voces Dei: licet id indigeat examine, potestque illis tribui ratio, applicantium tantum dictionem Dei.

PROBATUR Tertio. Quia Deus non potest esse causa intendendo ut sequatur aliquid dissonum naturæ intellectuali, quâ tali, ut dictum supra: quòd tamen in præsentis contingeret; quia sequeretur assensus falsus, idque intendente id Deo, quia agente, id per se, in confirmationem falsi.

NOTO Primò. Quòd tunc fieret per se miraculum in confirmationem falsi, quando non posset in alium finem proximè referri: fieret autem per accidens in confirmationem falsi, quando in alium finem proximè referri posset, cui postea subnectitur confirmatio falsi.

NOTO Secundò. Valdè difficile esse, ex ipsis exterioribus, & eventu, taxare veritatem miraculi. Ratio, quia multa possunt à Dæmone patrari miracula, quæ extrinsecis non possunt distingui, qualiaque patrabuntur tempore Antichristi. Addit Lugo fortassis etiam mortuos secundum apparentiam suscitabit; facile enim Dæmon potest hominis mortui cadaver accipere, illudque movere, vel sibi fabricare; cum defacto etiam id boni Angeli præstiterint; ut Angelus Tobix loquens, ambulans, comedens.

NOTO Tertio. Quamvis de miraculis non possit haberi evidentia Metaphysica, potest tamen haberi physica, talis scilicet qualis habetur

(n)

à Petro

à Petro, quod ambulet Paulus, quem aliàs novit; cui visioni posset subesse falsum, casu, quo phantasma esset. Et sicut ex hac suspitione negari non potest, evidens esse Paulum ambulare, nisi ex circumstantiis dubitari possit, an ille ambulet; sic nec de evidentia miraculorum, quòd sint vera, dubitari potest, nisi aliunde sint circumstantiæ, quæ fundent de illis dubium. Et certè, si simpliciter neganda esset evidentia, quòrum illa tanquam motiva credibilitatis evidentia requireret Ecclesia ad decernendum de Canonizatione Sanctorum: quòrum illis fidem iussisset confirmari Christus? quòrum ponerentur inter præcipua motiva credibilitatis?

OBJICITUR Primò. Deus ut Auctor naturæ, potest offerre concursum creaturæ, & dare illi potestatem agendi, præviso abusu, nec propter hoc Deus, dicitur esse causa peccati, cum accidat, præter intentionem Dei. Ergo etiam ut Auctor supernaturalis, potest conferre virtutem agendi miracula, prævidens abulum illius virtutis, & securam confirmationem v. g. falsi; hoc enim fieret extra intentionem Dei.

RESPONDETUR. Concedo totum: quia eo casu non ex intentione confirmationis falsi operaretur DEUS, adeoque id fieret ex accidente.

INSTABIS. Cui Rex daret sigillum, & ille deciperet subditos, illa deceptio non tribueretur regi, etiam id prævidenti, nisi fortè permissivè. Ergo etiam Deus non esset causa illius falsi, nisi permissivè.

RESPONDETUR. Si per se fieret miraculum in confirmationem erroris, non esset Deus tantum causa permissiva; esset tamen causa nonnisi permissiva; esset tamen causa nonnisi permissiva, si per accidens fieret in confirmationem erroris miraculum. Quod attinet ad Antecedens; pluribus illud examinat Lugo à numero 24. Disparitas posset dari; quod sigillatio privilegii habeat nonnisi unum finem, isque solus sigillatione obtinetur: miraculi autem patrandi potestas collata à DEO, potest habere plures fines; potestque Deus unum intendere, non alium, adeoque, permittente, ut ex accidenti, in confirmationem falsi fiat miraculum, non autem per se.

OBJICITUR Secundò. Suar. & Hurt. Potest Deus dare alicui gratiam miraculosè conferendæ sanitatis, quo dono, posset ille abuti, in confirmationem sui erroris. Rursus si Christus instituisset, ut Conversio Eucharistica sensibiliter fieret, tunc non esset ratio, cur in confirmationem falsi, non posset uti Sacerdòs illa conversiva potestate. Idem dicendum: Si unus petat fieri miraculum, intendendo confirmationem falsi, & alii, petant idem miraculum, bona intentione, numquid né eo casu impediretur Deus à ponendo vero miraculo?

RESPONDETUR. Omnibus allatis casibus per accidens confirmatio esset falsi per illud miraculum: quia ob alium finem primò & per se poneretur à Deo: sicut etiam potest dare liberum arbitrium, ex quo per accidens sequitur, actio peccaminosa; non tamè in nostris principii potest infundere habitum vitiosum, eo quòd ille per se ordinetur ad aliquid difforme naturæ intellectuali. Ita etiam potest fieri, ut deus potestas parandi miracula, ex qua, per accidens sequatur confirmatio falsi; licet non possit illam dare, intendendo confirmationem falsi.

OBJICITUR Tertio. Suar. Suscitatio Lazari fuit verum miraculum, à Christo, in confirmationem suæ Divinitatis, factum, quamvis Judæi non possent dubitare de veritate miraculi, utpote toties comedentes cum Lazaro, dubitabant tamen, licet culpabiliter, de Divinitate Christi, eo quòd illud miraculum ob preces fororum Lazari, potuissent cogitare, à Deo factum.

RESPONDETUR. Hoc argumentum non est contra nos, sed probare non nisi secundam Conclusionis partem.

INSTABIS cum Ripalda. Potest Deus concurrere tanquam causa per se in miracula apparentia, quæ secundum se sunt opera naturalia, ut contingit in miraculis Christi, & miraculis Pharaonis, quæ tamen possent credibilem reddere doctrinam falsam.

RESPONDETUR. Per se ad illa opera Deus concurrat, hoc est, non per accidens illa actio pender à Deo, sed non per se, hoc est intentione, ut sequatur deceptio, & non habendo finem alium, in quem proximè referatur illa patratio, & quidem concurrente ad illam, secundum exigentiam pacti, quod intercessit inter maleficos Dæmonem.

OBJICITUR Quartò Idem. Si Deus non potest conficere miraculum in confirmationem doctrinæ falsæ, per se, nec potest per accidens; quia dubitare possemus an non alia miracula talia fuerint, ut in illis Deus intenderit alium finem, & non confirmationem veræ fidei.

RESPONDETUR citatus Oviedo. Quòd nostra fides non possit per hoc enervari, quia actus fidei non potest ferri in revelationem falso existimatam; *quæ responsio*

NON SATISFACIT. Quia non quarimus de certitudine fidei, petibili à parte principii, sed quarimus quomodo imperari possit actus certissimus, prælucente motivo, quòd est miracula, si fortè sunt facta, non ad confirmandam doctrinam Christianam. Dicit Ovied. aliunde etiam reddi credibilia nostra Mystera. Ergo jam non stat Ovied. in defensione miraculorum. Dicit deinde; quòd error ratione miraculorum; non esset in tota Ecclesia. Sed objectio procedit de miraculis, quibus tota Ecclesia nititur.

COMMEDIUS est quòd adfert in fine idem Ovied.

R. P.
THE MŁOD
ZIA NOWSKI
Tbm. de. Z.
D. VI

Modo, jamque in ante positum est. Nempe ex eo, quod aliquid de potentia absoluta fieri potest, non est sufficiens fundamentum ingerendi prudens dubium, an ita de facto fuerit: de potentia enim absoluta possent omnia accidentia, quæ sensu percipimus, esse sine subiecto; non possumus tamen dubitare, an modò ita contingat universaliter. Cæterum in aliquo particulari homine, posset ob dictam rationem in te perscere credibilitas ex miraculis desumpta; sed viro prudenti dat hoc occasionem diligentius non nisi, inquirendi miraculi.

ADDO. Posita hac propositione *Primâ*. Per accidens, potest Deus vero miraculo confirmare doctrinam falsam *Secundâ*. Deus per se, confirmat miraculo doctrinam veram, est lis an ad primum, an ad secundum genus spectent nostræ fidei miracula? decernitque fidelis quòd spectent ad secundum: quia quando fiebant, non erat ullus alius finis, qui prudenter adverti posset. Ergo esset temeritas, hæc miracula, & hanc doctrinam taxare. Rursus non rarò ipsimet docentes, (quod fecit Christus & Apostoli dicunt se patrare hoc miraculum in confirmationem non nisi doctrinæ: quæ ex altera parte, quia nihil absurditatis imò sanctitatem continet, concludimus cerò evidenter moraliter, facta illa miracula, in confirmationem ejusdem doctrinæ.

Punctum Difficultatis 3.

De motivis credibilitatis in rudibus.

Aliqua de istis motivis Credibilitatis in rudibus dicta sunt supra quæst. 1. difficultate 1. punct. 3. sed veniunt in super aliqua expendenda Recentiores motivum credibilitatis, quo moventur rudes & pueri, appellant Discerniculum.

Primus modus explicandi.

EXPLICAT Primò Perez. *Supponitque Primò*, esse penitus impossibile naturaliter, quòd in rebus obscuris, intellectus nõ dubitet. *Supponit Secundo* esse verum miraculum, quòd credens res obscuras, credat sine dubitatione. *Supponit Tertio*. Proposito articulo vero simul cum falso, rudem illum hominem experiri illico in se, quòd circa unum, nempe circa verum, possit non dubitare: circa falsum è contra, experitur, se non posse non dubitare. *Supponit Quarto*. Rusticum reperire & videre in conscientia tua obligationem credendi sine dubitatione articulum verum, & simul se non obligari, ad articulum falsum, absque dubitatione: quia nullus obligatur ad impossibile. Hæc relata vide apud Hæmoldum. lib. 3. n. 193. *Hæc explicatio.*

NON SATISFACIT Primò. Tum quia debuisset eum aliqua limitatione dicere Perez quòd sit impossibile naturaliter, quòd in rebus obscuris intellectus non dubitet; nam non est major necessitas circa obscura dubitandi, quàm sit necessitas, penetratis præmissis assensu; exhibito, prodire in assensum & exercitum conclusionis; & tamen est possibile ne prodeat, casu quo aliò sit distracta mens, & avocetur. Tum quia. Cum hic agatur de Rudibus potest illorum ita esse debilis capacitas, ut ad istas obscuritates non attendant, & in istis qui cultiores sunt, potest intervenire tædium & nolitio talia examinandi, adeoque circa obscurum non dubitant. Tum quia. Si impossibile est naturaliter in rebus obscuris non dubitare intellectum, cum hoc Discerniculo posito in rudibus, adhuc rigorosè maneat actus fidei dubitabunt circa illum rudes, saltè antecederet; quomodo ergo verum erit suppositum tertium, quòd Rudes experiantur illico, se circa verum articulum posse non dubitare; & si miraculo auferetur dubitatio antecedens, miraculo auferetur obscuritas fidei; adeoque jam non erit actus fidei: cum de essentia actus fidei sit obscuritas, aut de articulo dubitabunt, cum impossibile sit naturaliter circa obscurum non dubitare saltè antecederet; si autem facit illud discerniculum non dubitare, in ipso exercitio Actus fidei, hoc habebunt omnes fideles, in sententia negante Actus fidei infirmos.

NON SATISFACIT Secundo. Tum quia, si est verum miraculum, quòd credens res obscuras, credat sine dubitatione, nulli dabuntur Hæretici materiales, nam illi, hoc ipso quia materiales sunt, credunt, suos errores tanquam revelatos, adeoque credunt res obscuras, & credunt sine dubitatione, quia credunt nisi & ratione assentiendi fidei debita: adeoque ut illis videtur certissimo, consequenter sine dubitatione; & si dubitarent circa articulum cæteroque falsum, convincerentur tamen illum esse revelatum; hoc ipso non materiales sed formales Hæretici essent. Nam quantumvis putatitè revelatum, non possit esse objectum fidei, tamen nolle assentiri assensu certissimo & assensu fidei, objecto quod putatur esse verè revelatum, est jam quid inclusum intra latitudinem objecti infidelitatis. Et si dicas etiam in hæreticis materialibus contingere, ut credant sine dubitatione res obscuras, alterutrum interveniet: aut quia potest quis credere sine dubitatione absque miraculo, cuius oppositum voluit Perez, aut verum miraculum posset fieri in confirmationem falsi, quod videtur absõnum. Tum quia potest aliquis ita esse reverens sui Domini, ut rei cæteroque obscure sibi commissa, assentiatur sine dubitatione: neque tamen tunc interveniet verum miraculum; obedientiaq; illa intellectus, quàm requirit S. P. Ignatius, est obedientia sine dubitatione

tione, & tamen si quis ita obediat in re sibi non nota, quòd jam miraculū sit, egrè persuadetur. Tum quia examinandum venit illud Ly sine dubitatione: Nam si sine ullo miraculo, Doctus, (neque enim hæc miracula pro doctis videtur exigere) Perez cū loquatur de Discerniculo respectu rudium) potest credere sine dubitatione, imperando sibi actum certissimum, potest penetrare motiva credibilitatis, cur sine ullo miraculo non poterit rudis imperare sibi fidem sine dubitatione, post penetratum motivum credibilitatis sibi sufficiens. Rursus vel hæc dubitatio sine qua creditur, excludit etiam tentationem aliquam & refutabile iudicium de dubitando, & hæc immunitas videretur sine fundamento adstrui, vel certè credunt sine dubitatione, quia refellunt omnem dubitationem, eliciuntque actum fidei certissimum; & jam hoc erit, illis commune, etiam cum doctis.

NON SATISFACIT *Tertiò. Cum negatio illius dubitationis voluntaria, aut saltem experimentalis, non possit esse sine motivo, de hoc ipso quæritur, quòdnam sit motivum, inductivum ad hoc, & ita vastum ac convictivum, ut non possit dubitare. Quòd item, ita vastum motivum, ut experiatur rudis, circa falsum articulum, se non posse non dubitare, verèque jam ille non esset rudis, sed & doctior doctissimis, qui circa falsum articulum experiuntur se posse dubitare; magis enim participarent de Dei scientia, quæ excludit omnem dubitationem, unde inquirere solent docti, an hoc vel illud sit articulus fidei, sufficiensque ingeniosissimis scholasticis quæerere ex rudibus, quid tu sentis? nam si dicant illi, se non posse non dubitare circa hoc, inferendum erit, non esse hoc revelatum, cū per miraculum patratum in rudi homine, discerni id possit. Et tamen videtur experienciã constare, quòd rudes, si experiuntur se non posse dubitare circa articulum verum, etiam experiuntur se non posse dubitare circa articulum falsum, quia vel illum sibi persuasum habent, vel quia terminos ejus non penetrant. Tum quia de hoc ipso quæritur, quòd sit motivum illius obligationis credendi sine dubitatione articulum verum? Recurres ad revelationem reluctantem: redibit quæstio, quòd habeatur fundamentum? quòd motivum credibilitatis, circa illam revelationem factam? Tum quia nullus quidem obligatur ad impossibile, sed redit quæstio: si putaret articulum falsum, rudis ille, esse revelatum, teneretur illum credere, licet non crederet; quæ hujus impossibilitas, ne rudi appareat articulus falsus, tanquam revelatus: Rursus si impossibile est, ut articulum falsum acceptet sine dubitatione rudis, nullus unquam rudis fiet hæreticus, quia impossibile est illum habere dubitationem in articulo fidei. Quòd si illud Ly: Nullus obligatur ad impossibile, sumatur relatè ad articulum falsum de Incarnatione v. g. Spiritus Sancti, certè hoc

non est objectum impossibile, posset enim incarnari.

Secundus Modus.

EXPLICAT Secundo Pallavic: apud eundem. Quòd istud discerniculum, consistat in quadam apprehensione singulari & suprahumana, de qua dici possit: *Nec vox hominem sonat.* Addunt alii Discerniculum hoc stare, in illuminatione quadam interna, quæ de se ipsa dicat, *Ego sum vox Dei inimitabilis à natura, & certissime, quòd Parochus nunc verum dicat.* Hæc illuminatio reflexè cognita, habet eandem vim causandi iudicium credibilitatis, quàm habent motiva credibilitatis, & per hanc illuminationem reflexè cognitam, determinatur intellectus rustici, ad formandum iudicium evidens credibilitatis, ut possit elici & imperari actus fidei.

CONTRA hanc explicationem proposita argumenta ab Esparza, defendit ibidem Haunoldus, postea sua propria format. Et

IMPUGNAT Primò. In illud debet fieri resolutio fidei, quòd ultimò reddimus pro ratione, quare credamus v. g. mysterium Incarnationis; aliàs convinceremur credere leviter. Atque pro ratione ultima, non reddimus aliquam illustrationem, tanquam motivum formale. Quòd. Ergo nulla hujusmodi illustratio, est motivum credibilitatis, seu motivum credendi, de via ordinaria. Minor probatur. Quia si quis interroganti Judæo, quare credit Incarnationem, responderet, quia sic illuminor ad credendum, tali illuminatione, quæ dicit se esse vocem DEI, & Parochum verum dixisse, cū dixit verbum esse Incarnatum; numquid Judæus non rideret talem instructorem, & non diceret? Audivi tuum Parochum, hoc jam sæpius dicentem, sed nunquam expertus sum talem illuminationem.

RESPONDERI posset. Secundum statum quæstionis in præsentia, non id est discerniculum, in quòd ultimò resolvitur fides, hoc enim est DEI revelatio, hinc quantumvis illuminatio non sit ultimum resolutorium fidei, adhuc ipsa posset esse discerniculum. Vi ergo istius adversionis transeat totum. Deinde argumentum probat multum, probat enim nec notitia credibilitatis superius enumerata, esse motivum assensūs, quia si hæc motiva proponeret Christianus; responderet Judæus, pridem hæc novi, non temen convincunt, & tamen hoc non obstant, possunt istud discerniculum in Doctis, esse motiva credibilitatis. Item non posset ultimum resolutorium fidei assignari; ipsum Deus dixit completum ut velis, quia responderet Judæus, se audivisse propositum, quòd id Deus dixerit, idque enim illis complementis, sed se negare, quòd id Deus dixerit.

R. P.
THE MŁOD
ZIA NOWSKI
T. m. de. Z.
D. VI

dixerit: & quòd aut vera sint complementa aut sufficientia: nihilominus hoc non obstante, ipsum: Deus dixit, sumptum, cum suis complementis, est sufficiens motuum fidei. Ergo & illius discerniculi, ex hac refutatione Judæi, non sequeretur insufficientia. Et sicut propositis motibus credibilitatis, perneganteque Judæo illa esse convincentia, rejiceremus id in pertinaciam ipsius, & in peccata quibus se indignum præstitit gratiâ Divinâ, ita & in præsentem, idem fieri posset.

IMPUGNAT Secundò. Si daretur hujusmodi discerniculum internum, inter locutionem veram & falsam Parochi, deberemus illius meminisse, sicut omnes constantissimè meminerunt suarum visionum, aut saltem maneret memoria in confuso, ut in Rege Pharaone somnii, cujus erat oblitus. Atqui rusticorum nullus unquam auditus est asserere, se hujusmodi Discerniculum expertum esse, & ab illo reflexè cognito, tanquam motivo credibilitatis, fuisse per motum, ut actum fidei firmissimum eliceret, & quòd ad movendum non minorem vim habuerit, quàm si, vidisset millena miracula in confirmationem fidei fieri, & si rusticus tale quid assereret, pro homine impostore, aut phantastico haberetur.

RESPONDERI posset. Inquirendo ex Arguente: An ille ad singulos actus fidei & recitationis Symboli Apostolici, experietur se moveri motibus credibilitatis vel non? si non, cur exigit circa discerniculum memoriam præsentem; si experietur, eodem jure illi credendum erit, ac rudibus, si hoc de se dicerent. Quòd si sufficiat virtualiter non nisi concurrere tunc illa motiva, ob facilitatem acquisitam eliciendi actus fidei, idem dicent oppositi. Deinde immeritò videtur enervari ista illuminatio Spiritus Sancti, cum illa revera admittatur, de quo infra. Quærere item restabit ex arguente, an ita moveatur relatione Martyriorum, subditorum, & Miraculorum patrarum, in confirmationem fidei, atque moveretur si hæc præsens lustraretur oculis, discuteretur indagine: si æquè, cur id non putabitur impostura? si non æquè & tamen hoc non obstante, motiva credibilitatis, sunt docto viro sufficiens discerniculum, cur etiam rudibus prædictum discerniculum, quamvis non sit ita evidens, sufficiens non erit? Certè quidquid sit, an istud discerniculum seu illuminatio reflexo cognoscatur, tamen è illa in singulis actibus fidei, etiam doctis præluceat, ut innuetur infra, ubi de illuminatione Spiritus Sancti.

INSTAT Primò. Sicut certissimum est quòd aliquorum actuum habitorem obliviscamur, ita etiam certissimum est, quòd non obliviscamur omnium, rustici verò nunquam dicunt se hujus discerniculi recordari.

RESPONDERI potest. In actu quidem exer-

cito, & utendo termino illuminationis fortè aliqui non responderent, quanquam etiam responderent sub his æquivalenter terminis: Deus me ad hæc fidem vocavit: sed in actu signato, ad hoc responderent, quòd securi sint se legitime dicturos *Credo*, quæ securitas, in gratiam Salvatoris referri debet, adeoque etiam in illuminationem.

INSTAT Secundò. Nemo obliviscitur per se loquendo statim, contractum initorum, quia inducunt gravem obligationem. Atqui obligatio credendi est omnium gravissima. Ergo si hæc inducitur per discerniculum à Deo infusum, non obliviscetur illius rusticus.

RESPONDETUR. Cùm ad actus fidei, etiam per objicentem, requiratur illuminatio Spiritus Sancti, illaque sit saltem in parte, istud discerniculum, non debet dici quòd illius obliviscantur rudes, licet eam explicare non possint: præcipuè autem quia actuum interiorum experientia fundans reflexionem, etiam per arguentem, quantumvis in re gravi, non semper habeatur, ut non habeatur in prævia illuminatione, quæ ex doctrina Tridentini datur.

INSTAT Tertio. Unde constat, quòd discerniculum fuerit potius illuminatio interna quàm externa, danturque actus, quorum non habemus memoriam. Ergo poterunt illæ voces etiam extrinsecè fuisse perceptæ, & tamen non meminissent rustici; & sicut quia insolens esset illas voces audire, meminissent illarum rustici, ita quia insolens est, illuminatio supernaturalis, æquivalens in efficacia infinitis miraculis, meminisse illius debebunt.

RESPONDERI potest. Sicut posita prædicatione externa, est necesse ponere illuminationem internam contra Pelagianos, ita quantumvis illud foret discerniculum externum, requiretur internum, quicquid sit, an ipsum fundet supra se reflexionem. Et cum arguens licet non admittat illuminationem illam pro discerniculo, admittit tamen eam pro antecessivo ante actum fidei, respondere debebit, an experietur, an meminerit illius illuminationis.

IMPUGNAT Tertio. Illustratio illa est utique actus intellectualis. Ergo debet posse assignari illius objectum: Hoc, non est locutio Parochi secundum se spectata; nam hæc etiam per actum naturalem potest representari & representatur quando Parochus falsum dicit: non etiam pro objecto habet hoc, quòd est esse derivatam à locutione præterita Dei, hoc enim est objectum ipsius actus fidei. Denique uno verbo dicendo Parochum dicere verum, affirmatur id actui libero: Illuminatio autem illa quæ est discerniculum, non est actus liber, sed fit in nobis sine nobis. Ergò debet esse aliud illius objectum, atqui nullum potest assignari.

RESPONDERI potest. Quærando ex ipsomet arguente; quid habeat pro objecto illuminatio

Spiritus Sancti? quam indubiè ipse requirit ad actum fidei. Attendendo rursus ad ea quæ proponit, ea etiam non convincunt. Nam præcis quæ assumuntur, quantumvis locutio Parochi foret objectum illius illuminationis, nihil impediret, quominus per actum supernaturalem representata (qui potest versari circa idem objectum cum actu naturali, titulo supernaturalis suæ, specialius ita posset certificare, ut non certificat actus naturalis, sicut certificat revelatio vera actum fidei in Catholico, non certificat in Hæretico. Dici item posset, objectum illius Illuminationis esse locutionem Parochi, sed prout derivatam à locutione præterita Dei, quæ in tantum erit objectum ipsius actus fidei, in quantum sistit in locutione Dei præterita quæ tali: autem objectum discerniculi, in quantum sistit potius in locutione Parochi, quantumvis importante simul derivationem sui, à locutione præterita Dei. Rursus Nego hoc, quod actus liber cum actu necessario non possit habere idem objectum, ut defecto idem est objectum amoris liberi in *Via*, & amoris Beati in *Patria*. Infra etiam attingetur & objectum hujus illuminationis, & quod hæc Illuminatio, interdum sit prima operatio, interdum secunda.

INSTAT Primò. Paulò quidem aliter quàm hîc proponatur, excerpo tamen ea, quæ videntur posse adduci, ad impugnamdam, prærequisitam ad actum fidei Illuminationem Spiritus Sancti. Hæc illuminatio vel est secunda operatio vel prima: si secunda, tale iudicium esset evidens, ut potè non dependens ab omni imperio voluntatis, sicque evaderet fides evidens in Attestante; quia tam veritas, quàm locutio Dei esset evidens, possentque in eodem intellectu conjungi duo iudicia contradictoria; nam stante hac illuminatione posset quis dicere. Non datur locutio Dei de hac re, & tamen illa, illuminatio diceret se esse locutionem Dei de hac re. Non etiam hæc illuminatio esset prima operatio: quia hoc ipso hæc illuminatio, non esset objectum formale. Quod, ipsius actus fidei, &c. &c.

RESPONDETUR. Posse esse hanc illuminationem, etiam in *lra* secundæ operationis. Quod illud evidens esset iudicium evidentiæ experimentalis certum est, quia tamen nec esset principium lumine naturæ notum, nec connexionem proximam cum illo dicens, ideò demus, quod ad sui assensum non indigeret imperio voluntatis, nihilominus suaderet ut imperet voluntas actum fidei: neque tunc fides evaderet evidens in attestante, quia daretur quidem evidentiæ experimentalis illius attestatiōis, sed non evidentiæ Physicæ, aut Metaphysicæ, quod hoc Deus dicat, nec adferretur pro assentiendo illi articulo, etiam accedente illuminatione illa, non adferretur inquam aut principium lumine naturæ notum, aut proxima cum il-

lo connexio, quod sufficeret ad obscuritatem fidei. Posita autem illa illuminatione quæ diceret. *Est de hoc locutio Dei*, posset quidem habere adhuc dissensus; *Non datur de hoc locutio Dei*: quia tamen ille dissensus non poneretur, nisi in sensu diviso à priore illo contradictorio, ideò adhuc non sequeretur, posse secum stare duo contradictoria. Et ita quando dico, Amo Petrum, cum libere amem, potuisset verificari. Non amo Petrum; quia tamen hæc verificatio foret non nisi in sensu diviso, ideò necdum sequeretur, posse secum stare: Amo Petrum, Non amo Petrum. Posset etiam dici, quod illa Illuminatio sit prima apprehensio, quam etiam nos non dicimus in nostris Principiis objectum formale Quod, ipsius actus fidei.

INSTAT Secundò. Vi hujus illuminationis, actus fidei esset evidens, nullo indigens imperio, quia fieret per species proprias sui objecti.

RESPONDETUR. Quidquid sit de mente Palavic: cur posita illa illuminatione non esset actus fidei evidens, dictum supra. Quod autem addit de speciebus propriis sui objecti, hoc erit examinandum; nam imprimis illuminatione in quantum cadit in experimentalem scientiam, non cognoscitur per species, sed per se ipsam, ut & omnes alii actus, quos in nobis experimur. Sed secundum hanc experimentalem scientiam, non est objectum Actus fidei, illa illuminatio. Rursus non apparet, quæ illa illuminatio, objectum quod representat, representet per species proprias; Nam ut loquitur objiciens, dicit illuminatio, se esse locutionem Dei, quomodo autem Deum per proprias species ostendit? & si recurras ad hoc, quod sufficit ut illuminatio per species alienas obliquum locutionis representet, ex eo sequitur, ipsum Deum dicit, quod format actum fidei, non nosci per species proprias, cum obliquum locutionis Dei, non noscatur per species proprias. Rursus sicut possum concipere illuminationem, quæ sit locutio Dei, in obliquo importando Deum, ita possum eandem concipere sub his terminis. *Deus hoc loquitur*; quo casu, si per species proprias non noscitur Deus, nec per proprias species noscitur illuminatio adæquate sumpta, licet intuitiva & experimentalis notitia, nec per species alienas, experiar me id noscere, quod nosco per species alienas; per quod etiam responderi potest ad confirmationem secundam & tertiam. Unde experimentalis notitia illius locutionis, determinat quidem intellectum ut necessario assentiatur se illam habere, sed non determinat ad objectum, ad quod manu ducit, cum Deum loquentem per species proprias non ostendat, nec adferat Principium lumine naturæ notum, aut aliquid proximè illi conjunctum, quod requiritur ad evidentiæ.

INSTAT Tertio Insuper. Omne iudicium, quod & quatenus reflectitur in se ipsum, quod hanc

R. P.
THE MLOD
ZIANOWSKI
Tom. I. e. Z.
D. VI

hanc reflexionem, est evidens. Ergo etiam omnino apprehensio, quatenus reflexa in se ipsam, est earens apprehensio evidens. Atqui apprehensio evidens quâ evidens, rapit intellectum ad assensum. Ergo si illuminatio est reflexa in se ipsam, erit evidens, & rapiet intellectum.

RESPONDETUR. Judicium quoad experimentalem sui notitiam, semper est evidens, quia tamen ipsum objectum circa quod est, potest non representare per species proprias, id est adhuc relinquatur locus actui obscuro & invidenti, non quidem circa iudicium, sed circa objectum iudicii. Hinc & illa illuminatio, quoad reflexionem circa se, erit evidens, & attracta notitia experimentalis; quia tamen objectum ad quod illuminat, non representat per species proprias, relinquatur adhuc locus invidentia. Et ita cum dico. Deus est Incarnatus, habeo intuitivam notitiam me hoc dicere, & tamen hoc non obstante, actus fidei circa incarnationem, est obscurus, eò quod nec Deum, nec Incarnationem, per proprias species noscam, ita & in præfenti.

IMPUGNAT QUARTO. Per hanc Illuminationem amittit Propositio Ecclesiæ, facta per Parochum, rationem Locutionis Divinæ, quod est contra Scripturam dicentem: Qui vos audit me audit.

RESPONDETUR potest. Sicut propositio Parochi, non excludit per Haunoldum etiam motiva credibilitatis, ne sint Locutio DEI, ita nec excludet illuminatio, ne Propositio Parochi, sit Dei Locutio. In principiis autem nostris propositio Parochi, non est Locutio DEI, sed Propositio, quid fuerit locutus DEUS.

IMPUGNAT QUINTO. Admissa hac illuminatione inciditur in errorem de Spiritu privato, quem Hæretici prætendunt.

RESPONDETUR. Cum etiam Haunoldus admittat illuminationem Spiritus Sancti, ostendere debet, cur non coincidat cum errore de Spiritu privato.

Hactenus dicta refutata sunt abstrahendo à sententia Pallavicini, & solum attendendo, ne torqueri possent ad impugnandum prærequisitum Credendi, quod est Spiritus Sancti illuminatione. *Cæterum illa Explicatio*

NON SATISFACIT. Tum quia contra illam faciunt argumenta aliqua, contra explicationem Perez posita. Dicam enim nullum posse esse Hæreticum materiale, aut nullum hæreticum ex rudibus; si enim dicitur illi Spiritus Sanctus, æquè ac nostro rudi, hoc esse Deum locutum, & quidem dictione, ut vox non hominem sonet, tunc revera rudis hæreticorum, non erit hæreticus; sequetur enim vocem Dei superhumanam, si autem non habeat talem locutionem & tamen credet objecto non revelato, revera non erit materialis, sed formalis

Hæreticus. Quarendum item erit in rebus dubiis; An scilicet ille sint revelata, quarendum inquam erit doctioribus, an circa hoc experiantur vocem superhumanam rudes? Tum quia cum experiendo nemo possit internoscere actum supernaturalem. Ergo etiam nemo experiendo, potest certè & infallibiliter scire, vocem aliquam esse superhumanam, transfigurante sese Dæmone in Angelum Lucis. Et certè contendat inter se æqualis capacitatis duo rudes, Catholicus & Hæreticus, obtendant uterque se sentire de suis articulis vocem superhumanam, quid adferet Catholicus rudis, aut etiã pro Catholico rudi Doctor Catholicus, quo ostendat vocem in rudi auditam, fuisse superhumanam. Tum quia explicari hoc ipsum deberet, quomodo si aliqua vox dicat: *Ego sum vox inimitabilis à natura*, non possit illam imitari natura: & si hanc genericam locutionem, *Ly Vox inimitabilis à natura* naturaliter, dum disputamus, intra nos experimur, cur similis in dividua non possit esse locutio, quæ se dicat inimitabilem à natura, & tamen naturalis. Adde, si hæc illuminatio reflexè cognita, habet eandem vim causandi iudicium credibilitatis, quam habent vim, motiva credibilitatis; sicut motiva adferunt rationem inductivam ad illud iudicium formandum, ita & hæc illuminatio deberet adferre motivum: quod hæc explicatio, non tangit.

Tertius Modus.

EXPLICAT Tertio Esparza & dicit Auctorem sufficientem Propositionis credendorum, non solum debere esse missam à Deo mediatè vel immediatè, sed etiam loqui debere, tanquam missam à DEO. Hæc locutio propria Ministri, ut missa à Deo, est supernaturalis extrinsecè quoad modum; quatenus oritur à fide supernaturali, doctrinæ divinitus revelatæ. Demum conferenda erit ista locutio quoad modum supernaturalis, cum simili quoad entitatem locutione pura naturali etiam extrinsecè, & quoad modum. Locutio purè naturalis gignit in audiente naturaliter benè disposito, cognitionem conceptus naturalis, cui substituitur eadem Locutio. Locutio autem extrinsecè & quoad modum supernaturalis, quia substituitur conceptui supernaturali loquentis, connexo essentialiter cum revelatione Divina, & approbatione Ecclesiæ, gignere potest in audiente, supernaturaliter disposito per Lumen fidei, & infusionem Spiritus Sancti, cognitionem conceptus eius supernaturalis, qui est forma extrinsecè, distinguens veram DEI locutionem externam, à falsa. Adest ergo semper Discerniculum veræ Dei locutionis à falsa, imperceptibile quidem naturaliter, utpote proprium idiomatis supernaturalis, perceptibile verò per supernaturalem

ralem illustrationem, quæ tamen ipsa illuminatio, nihil præstare posset, si non præiret locutio exterior, informans phantasiam, & dependenter ab illa pertrahens intellectum, ad inspectionem conceptionis interioris præexistentis, re ipsa, in loquente. *Hæc explicatio*

NON SATISFACIT Primò. Quia ipsum punctum de quo quæritur, nempe quo motivo credibilitatis moveantur rudes non explicat. Tum quia Concedo auctorem sufficientem Propositionis credendorum debere esse missum à Deo, saltem mediatè, sed quærere restat; cum hoc sit etiam objectum fidei, quòd hic sit missus à Deo saltem mediatè, quale sit discerniculum illius in rudibus, præcipuè in Principiis istorum, qui tantum tribuunt propositioni Parochi, & cum, non solum sit objectum fidei, quòd hæc locutio sit locutio missi à Deo, sed etiam quia hic ipse est mediatè missus à Deo, pro illo priori, pro illo Antecedenti, quo præit suæ locutioni (& tamen pro illo priori jam est missus à Deo, & jam hoc est objectum fidei;) quòdnam sit Discerniculum? Tum quia, Cum possit esse locutio erronea, quamvis orta à fide supernaturali, ut cum assereret quis: sicut sunt tres Personæ Deitatis, & non plures (cujus rei notitia pendet à fide supernaturali trium & non amplius Personarum) ita etiam tres esse Deos & non plures: quod erit discerniculum, hunc non loqui tanquam missum à Deo, licet illius doctrina oriatur à fide supernaturali doctrinæ divinitus revelatæ, de tribus & non amplius Personis. Tum quia. Concedamus quòd locutio purè naturalis gignat in audiente cognitionem conceptus naturalis, & quòd locutio extrinsecè supernaturalis gignat in audiente bene disposito supernaturaliter, cognitionem conceptus supernaturalis: quærere restat quòd sit discerniculum, quòd hæc locutio tamen naturalis, hæc supernaturalis quoad modum? quòd item discerniculum, quia ego auditione mea pertingo, ad conceptum non naturalem sed supernaturalem? & cum hic conceptus sit connexus essentialiter cum revelatione Divina, quòd est discerniculum hujus ipsius fidei Divinæ? neque id supponi debuit, sed explicari quòdnam sit talis fidei discerniculum? Tum quia quærere restat quòdnam sit discerniculum licet imperceptibile naturaliter, quòd sit proprium idiomatis supernaturalis, & quòd Sathanas transfigurans se in Angelum Lucis, imitari non possit. Tum quia. Ipse explicans, vel in se, expertus est hoc idioma vel in aliis, si in se? Ergo hoc non erit discerniculum rudium: si in aliis, si potest experiri quis, se attingere ad conceptum supernaturalem ipsius proponentis, hocque explicare potest, ergo & illud idioma explicare poterit, saltem objectum illius explicando. Tum quia. Asserat hæreticus se instigari ad suum articulum falsum, modo imperceptibili, sitque revera illusio, quæ in

Dæmonis, extraordinariè operantis, malitiam, referri possit: Catholicus etiam rudis, dicat se imperceptibile quidam sentire, & inexplicabile naturaliter; quòd erit discerniculum, illum quidem non habere legitimum Judicium, hunc habere? Tum quia. Concedo interim debere fieri inspectionem conceptus interioris præexistentis in loquente, quòdnam erit discerniculum, conceptum interiorem, esse conceptum fidei & non erroris, esse supernaturalem & non naturalem, ut internoscatur, non naturali sed supernaturali conceptui, substitui hanc locutionem.

NON SATISFACIT Secundò. Ratione Principiorum quæ supponit explicans. Tum quia si non aliunde defumatur supernaturalitas extrinsecè quoad modum, nisi ex eo, quia oriatur à fide supernaturali doctrinæ divinitus revelatæ, dicendum erit omnes Hæreses, esse supernaturales extrinsecè quoad modum, quia omnes oriuntur à fide supernaturali doctrinæ divinitus revelatæ: sumunt enim ortum ex Evangelio, male intellecto, traditione detorta &c. Tum quia, hoc quòd est oriri illam locutionem à fide supernaturali doctrinæ divinitus revelatæ, quæro, illa fides vel est ipsius loquentis vel aliorum? non ipsius loquentis, quia potest aliquis bene, & usque ad eventum, proponere verum articulum, licet ipse illi discredat, aut tunc, dum de illo loquitur, non habeat conceptum, seu fidem supernaturalem. Si autem habet ortum à fide supernaturali aliorum, quomodo verum erit, quòd audiens pertingat ad conceptum supernaturalem, quem loquens habet de objecto, cum revera illum non habeat. Tum quia cum possit esse simillimus actus fidei naturalis cum actu fidei supernaturali, excepto principio *A quo*, discerni non poterunt, quomodo ergo supponit explicans, conferri posse locutiones illas, nempe naturalem & supernaturalem quoad modum. Tum quia etiam locutio quæ appellatur extrinsecè & quoad modum supernaturalis, in homine supernaturaliter disposito, potest gignere cognitionem non nisi naturalem. Concionetur enim pius Concionator, probet ex revelatione, Deum esse summè bonum, audiant illum illustrari fide; omnes ne elicient amorem supernaturalem? Et si ita est, cum testetur Scriptura: Qui diligit non manet in morte, scient se omnes esse in gratia. Ergo si tunc, non gignitur amor supernaturalis, poterit etiam non gigni cognitio supernaturalis. Tum quia probandum fuit ratione aut experientiâ; pertingere posse aliquem ad conceptum alicujus, distinguendo quòd ille non mentiatur, reveraque talem conceptum de objecto formet, qualem proponit, itemque quòd ipsam conditionem supernaturalitatis attingat, in eaque intueatur, hanc locutionem, huic Conceptui supernaturali substitutam esse; & si literis instituti, dum aliquid de

R. P.
THE MLOD
ZIANOWSKI
T. B. M. E. Z.
D. VI

novo discunt esse de fide non experiuntur se per-
tingere ad conceptum dicentis supernatura-
lem, & quòd hæc locutio sit substituta concep-
tui supernaturali, qui ad hoc pertingere pore-
runt Rudes?

NON SATIS FACIT Tertio. Quia instantia
de locutione naturali allata habet suam difficul-
tatem. Tum quia locutio externa ostendit
quidem hoc concepisse loquentem quòd loqui-
tur, sed non ostendit, quòd revera ita sentiat, &
quòd verè loquatur. Ergo etiam locutio quo-
admodum supernaturalis, licet ostendat concep-
pisse dicentem, hoc, quòd loquitur dicens, sed
non ostendit conceptum supernaturalem, de il-
lo objecto. Tum quia cum non possit esse per-
ceptio locutionis naturalis, alia, nisi naturalis,
seclusa revelatione, benè inferitur quòd locutio
naturalis, gignat cognitionem naturalem, con-
ceptus dirigentis illam locutionem; sed unde
oritur ut Locutio supernaturalis quoad mo-
dum, substituta conceptui se dirigenti, gignere
debeat non nisi cognitionem supernaturalem?
Tum quia duo hic distinguenda sunt. Pertin-
gentia ad conceptum dirigentem locutionem
de vero articulo; deinde pertinentia ad ipsum
conceptum supernaturalem de objecto, si est
de objecto conceptus supernaturalis ad quem
pertingatur, inferetur indubiè, illum esse verè
fidei articulum, supposito quòd non possit dari
error supernaturalis. Sed inde jam sequitur,
non posse ullum Prædicatorem mentiri, eò
quòd rudis audiens, pertingat ad conceptum su-
pernaturalem. Rursus si indagare vluero ar-
ticulum controversum, suffecerit me niti ad ha-
bendum de illo conceptum supernaturalem,
poteroque de illo articulo conceptum superna-
turalem habere, quantumvis non erit decisus, si
particulariter pro me habuero sufficientia mo-
tiva, quòd sit revelatus, defactoque sit revela-
tus. Proponendus ergo erit ille Rudi, & tunc
si rudis pertingat ad conceptum supernaturalem
loquentis, erit ille articulus de fide; quæ proba-
tio, An id sit Articulus fidei, videtur esse absona.
Quod si sufficit pertingere ad conceptum so-
lum dirigentem locutionem, cum hæc directiva
notitia, possit esse communis errori, qui trahet
secum supernaturalitatem? habebitque vim gi-
gnendi in audiente cognitionem supernatura-
lem? qui audiens, mirabilius operabitur extra
se, quam intra se, nam extra se interno scet con-
ceptum supernaturalem loquentis, & in se, non
interno scet, an cognitionem habeat supernatu-
ralem.

Quid tenendum.

ASSERO Primò. Non esse juris Theologici de-
cernere, quo defacto & in Individuo motivo credi-
bilitatis moveantur Rudes. Ratio. Tum quia
esset hoc, de interno actu vaticinari, nam non

potest actus internus nosci aliter, quam per re-
velationem, nisi ipse actus, ex effectu extrinse-
co, connexionem habente cum actu interno,
pernoscat, & ita ex effectu qui est Locutio,
interno scet reluxisse in mente, ea, quæ dictione
expressa sunt. Opus item artificiosum, prodit
ideam internam. Quia autem nullus effectus
extrinsecus est, qui ostendat, quòd sit connexus
cum hoc defacto & in Individuo motivo, idè
quòd aliquis rudis hoc motivo moveatur, ad
pertingere non est juris Theologici. Tum hoc
quia non est juris Theologici dicere, quòd hæc
classis Doctorum, vel mediocriter Doctorum,
vel hujus nationis Fidelium, hoc in individuo
motivo moveatur. Ergo neque est juris Theo-
logici dicere, quòd hæc classis fidelium rudium,
hoc defacto motivo moveatur. Tum quia ipsi
rudes interrogati de suis inductivis ad fidem, hic
quidem sic, ille aliter respondet. Ergo etiam
ad experientiam attendendo, non est juris Theo-
logici, unum aliquod in individuo, & defacto
ponere motivum.

ASSERO Secundò. *Esse juris Theologici osten-
dere motiva credibilitatis, quibus defacto possunt
moveri Rudes.* Ostenderuntque Theologi
hæc motiva esse motiva credibilitatis, commu-
nia illis, cum doctis, & tota residua Ecclesia.
Et quia à facto ad potentiam est legitimus re-
cursus, posse hoc facere Theologos, rectè osten-
ditur, per ipsa motiva credibilitatis, quæ colle-
gerunt Theologi. Quòd autem hæc motiva
sint etiam pro rudibus. Ratio est. Tum
quia si essent distincta motiva illa, vel essent evi-
dentiore vel minus evidentiore? si evidentiore:
Ergo & certiore; nam in assensibus talibus, evi-
dentiore à certitudine non separatur: adeoque
etiam doctis convincendis magis apta, quam
quæ defacto proponuntur à Theologis, eò quòd
major evidentiore & certitudo magis sit convicti-
va intellectus Doctorum, ceteroqui facilius in-
ventivi objectionum in contra. Si autem sunt
illa motiva inevidentiore, minus erunt apta con-
vincendis rudibus, quia illorum capacitas, non
nisi ad evidentiore est. Est quidem verum magis
illos moveri particulatibus, quam universalibus
veritatibus, minus item illis posse objicere, cæ-
terum ut penetrent, majori evidentiore indigent.
Tum quia Syllogismi naturalissimi Rudium, de-
facto innuntur iisdem Principiis quibus Syllo-
gismi Doctorum, morales etiam demonstratio-
nes, ut quòd hæc Mater diligat hunc filium,
conficiuntur à Rudibus, ex iisdem principiis
moralibus. Ergo idem dicendum de motivis
credibilitatis. Tum quia interrogati fideles
rudes cur nolint fieri sectarii, adferunt semper
(ut experientia ostendet) aliquod ex motivis
credibilitatis, quæ sunt Communia Doctis; di-
cet iste, non est apud illos feria sexta, nec qua-
dragesima, est apud illos Sacerdos ita maritus
ut ego, quibus simplicibus terminis innuntur mo-
tivum

zivum credibilitatis Sanctitatem Ecclesie. Reponit alius, ita mei Patres & Avi tulerunt, per quod rudis sufficienter innuit, se moveri, successione fidei perpetua, sedemque suam non noviter, sed ab ævo, & à Christo incepisse. Erit etiam qui dicat nunc apud illos sic, nunc ita in delubris sit: (lingua enim nostra non eodem modo appellat hæreticorum templa ac Catholica, ideo utor ipso Ly: Delubra) antea non habebant imagines, modo habent, antea non admittebant auricularem confessionem, nunc admittunt; & his aliisque modis explicant non esse in illis Ecclesiam unam, & cætera similia.

ASSERO Tertio. *Licet rudes defacto moveantur motivis credibilitatis iisdem, quibus docti, nihilominus longè alia methodo.* Et hoc ex duobus constabit, imprimis quia interrogati rudes, semper adferent aliquod motivum, revocabile ad motiva superius allata. Deinde quia hoc ea amplitudine & energia non explicabunt, & explicant docti. Et certè quamvis ea subtile, & ingenium, & artificium Logicum præmonstrat, non promant suos Syllogismos rudes, ut promunt Docti; nihilominus revocabilitas illa ad principia Lumine naturæ nota, ostendit illos moveri iisdem Principiis: ita Revocabilitas ad principia moralia, ostendit illos moveri iisdem motivis credibilitatis, quibus moventur Docti.

Cæterum ostendendum adhuc venit quæ sit differentia motivorum credibilitatis, quibus moventur rudes Hæretici, materiales tamen, à motivis quibus moventur rudes Catholici. Dicitur potest quòd simili methodo moveantur utriusque sortis rudes, & quidem ex eo, quia si possunt docti illorum, materiales tamen Hæretici, iisdem motivis credibilitatis moveri, quibus & docti Catholici, si item possunt moveri eodem Evangelio, si item ipsa motiva sunt universalis, non apparet in ipsis motivis diversitas, sed tota erit in illegitima applicatione motivorum, quia etiam est illegitima applicatio Evangelii.

ASSERO Quarto. *Deserendum multum esse securitati cuidam, quæ rudes Catholici, ex gratia Salvatoris, freti, procedunt in imperando sibi Actum fidei.* Quam securitatem, priores illæ explicationes, semper innuebant, licet variis vis, quæ securitas, licet sub aliqua persona & larva habeatur in materialibus hæreticis, longè tamen tenaciori & magis satisfactivo modo, habetur in Rudibus Catholicis; ita, ut si daretur intuitiva notitia securitatis, quam habent materiales hæretici, cum securitate rudium Catholicorum, major illa adverteretur, exigente illam ipsa connexionione cum objecto revelato, & illuminatione Spiritus Sancti: de qua infra. Et hoc puro significare illam doctrinam Perez; quòd sine miraculo non possit fieri ut credat quis res obscuras, sine dubitatione. Innuit

item & illa propositio Pallavic: quòd audiant vocem superhumanam. Innuit idem illa Propositio Esparza quòd rudes audiant idioma (idem dic de doctis Catholicis) proprium locutionis supernaturalis. Certè enim insignis hæc securitas est, habere magna quidem ex objecto, sed non ex modo apprehendendi motiva credibilitatis, nihilominus credere, securissimè revelationi; & sicut dixit Augustinus: Magnum esse miraculum si sine miraculis dicatur fides Catholica propagata, ita magnum est miraculum, & Dei loquentis opus, evidentia motiva credibilitatis modo rudibus debito penetrare, & tamen evadere ad actum credendi, cum tanta prævia securitate. Per quod videtur etiam fieri satis, doctrinæ illorum Magistrorum, in principali hoc puncto, concordanti.

ASSERO Quinto. *Securitatem hanc, supposita connexionione cum objecto revelato, principaliter pendere, ab illuminatione Spiritus Sancti.* Quam si in doctis, multo magis in rudibus est necesse admittere: & Ratio est. Quia cum illa securitas in re tanti momenti non possit referri in modum versandi rudium, circa motiva credibilitatis, adeoque in aliquod naturale, referri debet in principia supernaturalia, nempe in illuminationem Spiritus Sancti, tenentem se ex parte intellectus, & Piam affectionem ex parte voluntatis.

Necessitas hujus illuminationis in universum colligi potest ex auctoritate.

PRIMA Auctoritas S. Thomæ 2. q. 2. Art. 9. ad 3. *Inducitur (supple credens) auctoritate Divine doctrine, miraculis confirmata, & quod plus est, interiori instinctu Dei moventis, ideo non leviter credit.* Ubi nomine instinctus S. Thomæ, illuminationem Spiritus Sancti & Piam affectionem intelligit. Requiriturque illa ultra motiva externa credibilitatis, quia est ultra miracula. Illud autem Ly *Quod plus est*, non dicit comparationem, majusné sit quid miraculum, an ille instinctus, sed solum dicit, superaddi etiam miraculis instinctum Dei, illoque compleri crediturum, in securitate quadam, ita ut hic instinctus interveniat, etiam in auctoritate Ecclesie acceptanda. Nec dicendus est leviter credere, qui nixus motivis credibilitatis, sine hoc instinctu crederet, defacto enim non est crediturus, & si sine instinctu Dei crederet, non crederet supernaturaliter.

RESPONDET Haunoldus. Hoc solum significari à S. Thoma, quòd leviter crederet, qui non examinatis motivis credibilitatis, sine omni distamine prudentiæ crederet, cum requiratur judicium prudentiæ, seu judicium credibilitatis proponens obligationem & honestatem credendi: & hoc fit per Instinctum Spiritus Sancti, nempe per primam gratiam & auxilium supernaturalis, ita ut supernaturalitas fidei in Lumen

R. P.
THE MLOD
ZIANOWSKI
Tbm. de. Z.
D. VI

supernaturale, tanquam causam efficientem referatur.

CONTRA. Concedo quod leviter crederet, qui sine dictamine prudentiæ crederet, sed quætere restat, an non ex mente S. Thomæ (verbis illis indicata) constet, quod post iudicium prudentiale de illis miraculis confirmantibus fidem, succedere debeat ipse instinctus Spiritus Sancti, cum de illo tanquam de aliquo distincto dicat S. Thomas illud Ly. & quod plus est. Rursus non apparet cur ille instinctus debeat concipi per modum causæ efficientis. Concedo quidem quod Lumen supernaturale hoc est Lumen fidei, concurrat ad Actum credendi in genere causæ efficientis, sed quia ille instinctus præcedere debet ipsam fidem, & est per modum Actus, qui (in multorum principiis) producat Actum fidei?

SECUNDA Auctoritas est Arausici quod Canone 5. sic habet. *Ad consentiendum cogitationi salutari, est necessaria illuminatio & Inspiratio Spiritus S. & quia velle credere est cogitatio salutaris, præcedet illam illuminatio Spiritus S. videturque idem innuere Tridentinum dum can. 3. de Justif. requirit prævenientem Spiritus S. inspirationem.*

TERTIA Auctoritas est S. Augustini. epist. 107. ad Vitalem. *Non ideo inquit præparat Deus voluntatem, quia legem atque doctrinam libero ejus arbitrio adhibet, sed quia vocatione illa sancta, sic ejus agit consensum, ut etiam accomodet assensum.* Ubi per vocationem sanctam intelligit illuminationem & Piam affectionem. Innuitque hoc & aliis locis, ubi censet nos interius doceri, loqui nobis Patrem in abscondito, &c.

DIFFICULTAS III.

De iudicio circa motiva credibilitatis.

SUB hoc titulo quæretur. An iudicium circa motiva credibilitatis, sit naturale an supernaturale. Esse naturale docet Suarez; sed requirit insuper illuminationem in entitate supernaturalem Kon. d. 13. dub. 3. ponit in hoc iudicio supernaturalitatem non nisi quoad modum. Naturale id esse iudicium vult Amicus. d. 3. Sect. 5. num. 113. Affirmat esse supernaturale Lugo. d. 11. Sect. 7. cum Hurt. Rip. d. 14. num. 39. Procedit autem hæc difficultas in suppositione quod illud iudicium non eliciatur à fide Divina: si enim ab illa eliceretur, hoc ipso esset supernaturale; quia concursus potentie supernaturalis, connaturaliter non potest producere, nisi effectum supernaturalem.

DICENDUM est. *Iudicium de motivis credibilitatis esse in entitate naturale.*

PROBARI solet Primò. Iudicium illud est ex motivis in entitate naturalibus. Ergo est & ipsum naturale.

RESPONDERI potest. Negando Consequentiam: quia supernaturalitas non desumitur ex motivo.

CONFIRMATUR. Illud iudicium etiam in hæreticis reperitur. Ergo apparet illud esse naturale.

RESPONDERI potest. Hoc argumentum multum probare, quia probaret etiam assensum ob veritatem primam, esse naturalem, quia hic habetur etiam in hæreticis saltem restrictè.

PROBAT Secundò Kon. Si illud iudicium esset supernaturale, elevaremur illo ad statum supernaturalem & vitam, atque ita fides non esset fundamentum & initium vitæ supernaturalis, quod est contra August. epist. 105. & alios PP.

RESPONDERI potest. Hoc argumentum multum probare: quia probaret quod voluntas credendi antecedens actum fidei non sit supernaturalis, cum tamen id doceat Kon.

PROBATUR Secundò. Patres intelligendos, non de sola præcisè fide; sed de tota illius œconomia, adeoque de illa completè sumpta.

CONFIRMARI potest ex Suar. Si illud iudicium esset supernaturale, vel esset liberum vel necessarium? si est liberum. Ergò processit ex imperio voluntatis, hoc imperium vel præcessit iudicium liberum vel necessarium. Si liberum. Ergo antecessit ante illud aliud iudicium, & sic in infinitum; si necessarium. Ergo & illud iudicium, de quo disputat argumentum, est necessarium, necessarium autem esse non potest, quia necessitatem causat sola evidentia, quæ est naturalibus, desumitur enim ex motivis naturalibus.

RESPONDETUR. Quamvis concedatur illud iudicium esse necessarium, non sequetur illud esse naturale, ex eo, quod innitatur motivis naturalibus: quia supernaturalitas non stat motivo.

PROBATUR Tertio Conclusio Argumento negativo. Sicut non sunt multiplicanda entia sine necessitate, sic nec dignificanda, nec in altiori ordine reponenda; Nulla autem est necessitas attollendi iudicium ad ordinem supernaturalem, ut ostendet solutio Argumentorum.

CONFIRMATUR. Quia si ponatur Illuminatio Spiritus S. præter illud iudicium de motivis, non erit ulla necessitas ponendi supernaturalis illius iudicii. Quod autem debeat poni illa illuminatio expresse docet Arausicanum can. 5. *Ad consentiendum cogitationi salutari, est necessaria illuminatio & Inspiratio Spiritus S.* Confirmaturque Ratione, quia impossibilis est transitus à contradictorio ad contradictorium sine sufficienti mutatione, adeoque à ratione non convictivi ad rationem convictivi; sed positus quibuscumque motivis credibilitatis, eorundemque apprehensione potest unus convinci, alter non convinci: quæ enim in hoc implicantia. Ad quem transitum

fitum non potest alia assignari mutatio, nisi illuminatione Spiritus S.

OBJICIT Primò Lugo Auctoritatem Sacram.

RESPONDETUR. Illa omnia intelligenda esse de illuminatione Spiritus S. quæ insuper à nobis requiritur, eaque supernaturalis.

OBJICIT Secundò Idem. Ad voluntatem supernaturalem sufficit cognitio naturalis. Ergo & ad alias omnes volitiones supernaturales, sufficit cognitio naturalis, & tamen, sicut ad amorem voluntatis non sufficit phantasæ cognitio; ita nec naturalis noticia, sufficit ad imperium supernaturale.

RESPONDETUR. Non tenere argumentum, quia insuper admittimus illuminationem supernaturalem.

INSTAT Primò. Vel illa illuminatio sola absque illo iudicio sufficit, ad volendū credere vel non sufficit? & quidem non videtur sufficere Suario, quia ad hoc ut voluntas moveatur honestè & prudenter, necessaria est, & sufficiens apprehensio objecti, & iudicium, quod expediat credere. Consequenter, cum iudicium istud sit naturale, ipsa simplex apprehensio, debet esse supernaturalis, consequenter solum iudicium non sufficit. Si autem non sufficit illa apprehensio sine iudicio, non erit ratio, cur magis apprehensio, quam iudicium debeat esse supernaturale. Imò magis requiritur supernaturalitas in iudicio: quia apprehensio non movet proximè voluntatem, sed mediatè, quia proponit objectum, de quo formari debet iudicium.

RESPONDETUR. Ordinariè loquendo non sufficit sola illuminatio Spiritus S. licet posset sufficere, utente videlicet Deo istis visibilibus ad invisibilia, ut ita suavius inducantur homines ad credendum. Posito, quod illa illuminatio, sit non nisi simplex apprehensio, est ratio, cur potius illa sit supernaturalis, quam illud iudicium: quia de illa illuminatione enuntiant PP. quod sit ex gratia, quod non dicunt de illo iudicio. Cæterum etiam illa illuminatio ex infra dicendis, potest esse iudicium, & non simplex apprehensio.

INSTAT Secundò. Objectum illius illuminationis potest terminare actum iudicii supernaturalem; & cum omnis apprehensio apta sit generare actum Iudicii circa illud objectum; etiam illa illuminatio, quæ dicitur esse simplex apprehensio, generabit iudicium supernaturale.

RESPONDETUR. Non bene urgeri, ex eo aliquem actum esse supernaturalem, quia objectum illius, potest terminare actum supernaturalem; quia objectum quod est definitio, hunc actum: *Definitio est clarior suo definito* posset terminare supernaturalem; neque tamen defacto supernaturalem terminat: quia nullum est de hoc in Scriptura & PP. rationeque manifesta iudicium. Et quamvis apprehensio, sit nata generare iudicium, quia tamen non generat illud effe-

ctivè, nondum sequetur supernaturalitas iudicii, circa motiva. Sed etiam in præseni ostendi potest iudicium supernaturale, genitum ab illa apprehensione supernaturali, nempe iudicium, quod est actus fidei. Denique ut innui, potest dici illam illuminationem esse iudicium, quod movere potest ad assentiendum Deo dicenti: cum iam iudicatur prudenter, hoc eum dixisse.

INSTAT Tertiò. Ad voluntatem supernaturalem credendi, sufficit iudicium naturale interveniente illuminatione supernaturali. Ergo idem dici posset, de aliis supernaturalibus virtutibus.

RESPONDETUR. Disparitatem esse: quia in ordine ad agendum aliarum virtutum actus, non habetur fundamentum ullum, intervenire duplicem actum; sed intervenit non nisi unus, qui cum debeat esse proportionatus voluntati supernaturali, infertur bene, debere illum esse supernaturalem. Jam autem cum habeatur fundamentum, præter iudicium de motivis credibilitatis, intervenire illuminationem Spiritus Sancti, ex altera parte cum nullum fundamentum urgeat utrumque hunc actum supernaturalisandi, imò obest principium, ne dignificentia sine necessitate; sit ut non nisi illuminationi supernaturalitatem tribuamus.

OBJICIT Tertiò Rip. d. 14. n. 39. Ex auxilio gratiæ habetur scire & cogitare, illuminati- que & illustrari; hæc autem pertinent ad iudicium potius quam ad apprehensionem: scire enim quid agere debeamus, solius iudicii est: rem enim propriè non scimus, nisi iudicando.

RESPONDETUR. Argumentum non esse contrarios, saltem eo casu, quo ponatur illa illuminatio esse iudicium. Sed insuper non convincit: quia PP. non agunt de illuminatione per motiva credibilitatis, sed de alia à nobis admilla. Immeritò etiam supponit, scire, debere non nisi iudicio formali. Nam inter modos sciendi, est definitio, quæ non est iudicium. Quamquam ipsum illud iudicium de motivis, potest appellari Gratia cum addito, hoc est ordinis naturalis.

INSTAT Primò Rip. Non solum apprehensiones, sed etiam iudicium, regulans affectus supernaturales, pertinet ad auxilia gratiæ, quibus iudicis annumerandum est credibilitatis iudicium, cum nulla appareat inter illud, & alia iudicia distinctio.

RESPONSUM ubi soluta Objectio secunda, & Instantia tertia supra.

INSTAT Secundò Idem. Quamvis affectus supernaturalis, possit esse ex sola simplici apprehensione supernaturali; id tamen ordinariè non fit.

RESPONDETUR. Concedendo, quod ordinariè illuminatio sit iudicium respectu imperii actus fidei, licet non respectu ipsius immediatè actus fidei, de quo infra.

INSTAT Tertiò. Si tale iudicium esset natu-
rale

R. P.
THE MŁOD
ZIA NOWSKI
Tom. I. c. 2.
D. VI

rale sequeretur ex nobis esse fidei initium, quemadmodum esset ex nobis initium Charitatis: si assensus fidei prævius ad illam, esset naturalis.

RESPONDETUR. Non erit ex nobis initium fidei: quia requirimus insuper supernaturalem Illuminationem. Quando autem dicunt PP. Non esse initium salutis ex nobis, non hoc ideo dicunt, ut naturalia omnia adjuncta excludant, sed quod illa naturalia, non promoveant nos in vitam æternam; & non sint actus sicut oportet. Et sicut à charitate, non excluditur notitia naturalis, quod Deus sit infinitè bonus: quia illa notitia, non admittitur tanquam quid promovens nos in vitam æternam, nec est actus sicut oportet. Ita & in præsentis paritas non tenet: quia illud iudicium de motivis, non nos promovet in vitam æternam, nec est actus sicut oportet.

OBJICITUR Quartò. Illud iudicium naturale, vel est liberum vel necessarium, non liberum, quia innititur principiis evidentibus, & si est liberum, apparet quod non sit certum. Siquidem ad se elicendum indiget imperio voluntatis, & non habet infallibilia motiva. Non etiam illud iudicium est necessarium: quia per ordinem ad illum finem, ad quem exigitur, non videtur habere commensurationem & proportionem, idque ex eo: quia illud iudicium ordinatur ad imperium actus certissimi & certioris præ se; quomodo ergo illi proportionatur?

RESPONDETUR. Illud iudicium, sicut & alia evidentiæ moraliter, esse iudicium necessarium moraliter. Quod autem attinet: An illud iudicium sit proportionatum illi imperio, distinguenda erit proportio in genere entis & ordinis, & hæc non habetur in iudicio naturali, de motivis credibilitatis, & inter imperium supernaturale. Deinde habetur proportio in illo iudicio, non hoc sensu, quasi illud iudicium, sit motivum assensus fidei, & quasi pro motivo fidei præsentet ipsa illa motiva, quibus moveretur, sed habet proportionem præsentandi, quod possit prudenter illos actus elicere homo, respiciendo illud motivum, quod est, Deus dicens.

OBJICITUR Quintò. Inexplicabile esse, quid sit illa illuminatio, posito, quod sit, quid distinctum, à iudicio de motivis.

RESPONDETUR. Non esse inexplicabile. Quod ut fiat.

Notantur quedam de Illuminatione Spiritus Sancti.

Noto Primò. Ex supremo quod Deus habet iure & dominio in creaturam, fundatur in Deo potestas utendi creaturâ prout libuerit, idque ex ipsa definitione domini. Et quia dato creaturâ rationali libero arbitrio, nondum se spoliavit dominio creaturæ, etiam stante ipsius libertate: hinc stante etiam libertate creaturæ, necdum se spoliavit potestate utendi creaturâ intellectualem,

ut illi libuerit; quia verò inter creata numeratur Intellectus & Voluntas, fit ut dominium DEI, etiam in intellectum & voluntatem extendatur, consequenter habebit Deus potestatem utendi illis, ad usus liberos ut libuerit, intacta voluntatis libertate, & inviolato modo agendi, debito intellectui. Porro ad hoc ut utatur Deus voluntate creata in ordine ad actus gratiosos, exhibet illi auxilium efficax, de quò aliàs. Ut autem Deus, stante debito modo agendi, intellectui, dominium suum in illum exercent, utaturque illo ut libuerit, habet illuminationes, sive illæ sint apprehensio supernaturalis, & cogitatio in nobis, sine nobis, sive per cogitationes, quas in alio ordine, dicebat Arist. injici à bona fortuna, offerendo etiam interdum concursum, etiam ad iudicia supernaturalia, quando requiruntur.

Noto Secundò. Ad duplicem finem posse comparari illuminationem Spiritus S. PRIMò, In ordine ad fundandum imperium Voluntatis, quo imperat voluntas intellectui actum certissimum fidei. SECUNDò, Potest comparari illuminatio Spiritus S. in ordine ad ipsam assensum fidei exhibendum: comparata illuminatio Spiritus Sancti in ordine ad imperium voluntatis, habet pro objecto honestatem imperii illius, in circumstantia motivorum credibilitatis. Jam autem comparata illuminatio ad ipsum actum fidei, versatur circa honestatem assentiendi veritati primæ. Et quidem sic posse comparari illam illuminationem ratio est: quia ad utrumque illud extendi debet, & quidem quòd extendatur ad assensum Fidei fundatur maximè in PP. qui Fidem Divinam docent pendere ab illuminatione Spiritus Sancti: quod accipi simpliciter non posset, si requireretur illa, non nisi ad imperium voluntatis quod ipsum imperium non est fides. Requiritur autem etiam illam illuminationem ad imperium voluntatis. Ratio est, quia iudicium solum de motivis credibilitatis, est improporcionatum imperio supernaturali, quod debet intervenire.

Noto Tertio. An illa illuminatio Spiritus S. (pro utraque parte circa quam versatur) iudicium sit, an verò perficiatur sola apprehensione. Universalis regula tradi non potest. Nam illa illuminatio, quæ representat honestatem imperii, potest esse simplex apprehensio, casu quo voluntas possit ponere etiam deliberatum actum, non nisi illuminata simplici apprehensione. Quod si requirit voluntas deliberata, etiam iudiciu, tunc dicendum erit, etiam illam illuminationem, esse non nisi iudicium. Quod attinet ad illuminationem quæ representat honestatè elicendi actus fidei, illa illuminatio sufficit si sit simplex apprehensio. Ratio quia si ad alia iudicia naturalia, sufficit ut præcedat simplex apprehensio naturalis, cur ad iudicium supernaturale fidei, non sufficiet simplex illa apprehensio. Potest tamen saltem in non exercitatis per actus credendi, intervenire illuminatio, quæ sit iudicium, quæ ipsa illuminatio

(o) tio

tio prout attendit ad motiva credibilitatis suo modo, potest dici clara, in quantum attendit suo modo ad veritatem primam, potest dici obscura: sicut & ipsa veritas prima obscure testatur.

NOTO Quartò. Qualis sit processus illius illuminationis. Proponuntur motiva credibilitatis, quæ intellectus iudicat esse evidentiã; quia verò illa evidentiã per ordinem ad imperium voluntatis, quod debet esse supernaturale, non est proportionata, subsequitur insimul illuminatio Spiritus S. dictans, esse honestum elici illud imperium, in circumstantia illorum motivorum credibilitatis, iudicii que de illis, postea subsequitur imperium quod elicit voluntas imperando actum fidei, & simul etiam illuminatio Spiritus S. repræsented intellectui honestatem eliciendi illius actus, propter motivum, quod est veritas prima. Nam simpliciter voluntas non potest imperare actum talem, sine repræsentedatione rationis seu motivi, aliàs vellet intellectum moveri ad iudicium sine motivo iudicii, & hoc motivum repræsentedat illuminationem Spiritus S. de quo vide copiosius Rip. d. 14. S. 1.

NOTO Quintò. Non dari in nobis actu, habitum, per modum potentie ad illam illuminationem Spiritus S. quia nullum est fundamentum ponendi tales habitus: Sicut etiam in naturalibus non datur habitus qui sit cogitationum bonæ fortunæ. Unde producentur ab intellectu, hinc & nunc elevato. Sicut etiam pro iudicio circa motiva credibilitatis, non datur ullus habitus, sed illud elicit intellectus, sicut & alios actus ex motivis evidentiis. An autem generari debeat postea habitus aliquis facilitativus, ad illud iudicium de motivis credibilitatis, pendent ex materia de Habitibus.

QUÆSTIO II.

*De applicatione ad credendum per Imperium
Voluntatis.*

Sicut Volitio sequitur Intellectionem, ita applicatio per volitionem, sequitur applicationem, quæ fit per intellectionem. *De qua sit*

DIFFICULTAS I.

*An actum fidei antecedere debeat Imperium
Voluntatis?*

DICENDUM est. *Quod actum fidei, debeat antecedere actus voluntatis.* Est communis apud Lug. d. 10. S. 1. Amicum d. 10. S. 5. Kon. d. 13. dub. 4.

PROBATUR Primò Auctoritate Trident. Sess. 6. can. 6. dicit homines disponi ad Iustitiam, dum inquit excitati Divinâ gratiâ & adjuti, fidem ex auditu concipientes, liberè morventur in

Deum, credentes, vera esse, quæ Divinitus revelata & promissa sunt. Similia habet Arausic. 2. can. August. tr. 26. in Joan. Multa inquit potest fieri homo non volens, credere autem non potest nisi volens.

PROBATUR Secundò. Quando aliqua potentia non habet prærequisita ad agendum, si ergo illorum prærequisitorum debet esse aliquid supplementum, hoc ipso enim non esset prærequisitum, si illo non posito, posset fieri actio, ut etiam ostendit Inductio. Sed intellectus ut assentiatur certo, requirit evidentiã, ut etiam ostendit Inductio, & resolvitur in hoc principium: quia intellectus in assensu certo intendit veritatem, que non est nisi ratione principiorum, vel veritatis in se attractæ, quod utrumque evidentiã imperat: Quia autem in motivo fidei, deest evidentiã, debet esse aliquid illius supplementum, hoc aliter unde peti non potest, nisi à solo imperio voluntatis. Cum enim in se non habeat hoc complementum intellectus, ab alia potentia vendicare illud debet, quæ non alia, nisi voluntas.

PROBATUR Tertio. Quia propter motivum probabile, cum in se certum sit, non assentiatur certo intellectus, nisi accedat imperium voluntatis. Ergo & in præsentem idem dicendum: non enim minus una conditio requiritur ad assensum certum, quàm alia.

OBJICITUR Primò. Non habet vim determinandi intellectum voluntas, quia illa determinatione intellectus extraheretur extra speciem sui objecti: extrahi autem extra speciem sui objecti non potest. Sequela autem probatur quia objectum intellectus est verum, voluntas autem non potest ponere, nec augere, veritatem objecti.

RESPONDETUR. Non determinati intellectum à voluntate tenente se determinatione à parte objecti, hoc enim est solum verum, quod non adfert voluntas. Sed determinatione per modum inclinantis, impellentis, rogantis &c. Censet quidem Cajet. quod voluntas intellectui possit imperare assensum sine ullo motivo; sed hoc falsum esse, in superioribus etiam dictum.

INSTABIS. Ponamus proponi ab intellectu motiva credibilitatis evidentiã, & non proponi ullò modo rationes in oppositum, adeoque non attendere intellectum ad rationem falsi, quæ posset subesse, cur tunc elici non poterit actus fidei, sine ullo imperio voluntatis.

RESPONDETUR. Etiam non propositis ulla modo rationibus in oppositum, requireretur imperium voluntatis ad fidem: quia assensus nominè ipsiis motivis credibilitatis, facilitatur per hoc, quia non ponuntur rationes in oppositum; sed ipsum motivum actus fidei, non adfert adhuc prærequisite evidentiã, quam deposit intellectus certo assentiens. Si non adfert illud prærequisitum, debet omninò quæri illius supplementum, quod non aliud, nisi imperium voluntatis.

INSTAT

R. P.
THE MŁOD
zianowski
Tom. 1. e. 2.
D. VI

INSTAT Secundo. Fieri potest, ut quod non est summum bonum, imò in re ipsa admistum multis imperfectionibus, necessitet tamen ad sui amorem, casu quo in oppositum nulla appareat ratio, ut fit in motibus primis. Ergo & id in præsentibus dicendum, casu quo nulla occurrat ratio, contra id, quòd hoc Deus dixerit.

RESPONDETUR. Disparitatem esse: quia ut ponatur ille amor, nullum deest prærequisitum, tam à parte intellectus quam à parte voluntatis; quod enim illud? Quamvis autem non occurrant rationes, contra Ly Deum dixit; quia ramentem Ly Deus dixit, non apparet tanquam evidens, defectus illius evidentia aliunde suppleri debet, & hoc est, non nisi imperium.

INSTABIS Tertio. Intellectus non nisi veritate movetur; quam tamen non promittit voluntas. Ergo ab illa, ad assentiendum, non determinabitur, præcipue, si non occurrant rationes in oppositum.

RESPONDETUR. Determinare voluntatem non determinatione tenente ex parte objecti, sed extrinsece & allicitivè.

OBJICITUR Secundo Scriptura & Aristoteles. Scriptura quidem quæ dicit dæmones credere & contremiscere, & tamen illi non habent piam affectionem. Arist. autem dicit 2. de An. c. ult. t. 57. posse nos phantasiari cum volumus, opinari autem non ita.

RESPONDETUR. Quod attinet ad dæmones, illi non credunt cum pia affectione: quia hæc est ut suppono supernaturalis, adeoque non requisita ad actum naturalem fidei, qualem habent dæmones. Sed etiam in illis datur imperium voluntatis: idque ex eo; quia quamvis motiva credibilitatis melius apprehendant præ nobis, constatque illorum collectioni, quòd hoc miraculum sit verum, à Deo vel Angelis profectum, cum norit tota illorum collectio, quòd nec natura id patrarit, nec ipsi; hinc ad formandum iudicium de motivis credibilitatis magis necessitantur: quia tamen illa motiva non reddunt motivum fidei evidens, sed destitutum hac conditione requisita ad assensum certum, qualis est in illis, illius fidei, fit, ut indigeant suppletivo illius evidentia, quod est voluntas. Ad auctoritatem Aristotelis quod attinet, ille non plus vult, quam quòd diximus contra Cajet. nempe sine ratione proposita, non posse moveri intellectum, per solum imperium voluntatis.

OBJICIUNTUR Tertio Paritates.

PRIMA Paritas est. Assensus fidei humanæ vel opinionis, potest elici sine imperio voluntatis. Antecedens docet Kon. hinc disp. dub. 14. n. 40. & Probatur. Quia etiam medium opinionis aut fidei humanæ, non probet sua objecta esse evidenter vera, probat tamen clarè, ea esse evidenter probabilia. Ergo intellectus ab illius evidentia determinatur. Antecedens probatur: quia sicut ratio evidenter certa, facit suam con-

clusionem evidenter certam, ita ratio evidenter probabilis, evidenter facit suam conclusionem probabilem, si nulla ratio contrarium suadeat; Ergo sicut quando habeo rationem evidenter certam, Conclusio apparet nobis evidenter certa, ita quando habeo rationem evidenter probabilem, Conclusio apparet mihi suo modo evidens. Ergo & intellectum, ad probabilem assensum determinans.

RESPONDETUR. Quia in casu Antecedentis cum non exhibeatur assensus certissimus, sed talis, qui habeat omnia prærequisita, & non indiget aliunde suppleri: Nam evidens est, esse probabile, quod est evidenter probabile; hinc fit, ut non indigeat intellectus imperio voluntatis, secus in præsentibus: exhibendus enim est assensus certissimus, qui non habet aliunde prærequisitum. Unde prærequisitum illud debet aliunde suppleri, hoc est ab imperio voluntatis, ut dictum.

SECUNDA Paritas est. Potest aliquis post acquisitum habitum conclusionis propter præmissas, assentiri eidem sine actualibus præmissis. Ergo etiam post habitum acquisitum fidei, poterit aliquis prodire in actum fidei, sine ullo imperio voluntatis.

RESPONDETUR Lugo. In casu Antecedentis, intervenire aliquid, quod supplet defectum actualium præmissarum, nempe memoriam saltem confusam præmissarum. Non potest autem ostendi, quid suppleat defectum illius imperii, ut habito illo supplemento, possit prodire fidelis in assensum fidei. Deinde si sit assensus conclusioni quæ propositio est, potest esse sine memoria ulla præmissarum, quia prout propositio est, non habet ullam connexionem cum illis. Jam autem assensus intellectualis certus, habet connexionem cum evidentia, quæ si non adsit, debet saltem intervenire suppletivum illius; & hoc certè non aliud, quam imperium. Si autem assensus sit conclusioni ut conclusio est, requiritur attendentia etiam ad præmissas; hoc ipso enim non esset assensus conclusioni, ut conclusio est; quia ipsa conclusio formatur per Ly. *Eò quòd hæc sint.*

DIFFICULTAS II.

Resolvuntur quæ sita de eodem Imperio.

QUÆRES Primo. An possibile sit, ut sine ullo imperio voluntatis, eliciatur actus fidei?

ASSERO. *Possibile fieri*, est assertum Amicit. num. 82. & Kon. num. 44.

RATIO. Tum quia id non implicat. Tum quia voluntas concurrat ad actum fidei merè determinando ad positionem actus fidei, tales autem determinationes, in aliis similibus, potest Deus facere: determinando v. g. ut hoc cogitetur, cum aliis occurrentia objectorum, potuisset determinare, ad sui cogitationem. Tum quia

potest DEUS ponere qualitatem prædeterminantem & necessitatem physicè, & non expectare determinationem ponendam à voluntate. Ergò & in præfenti, poterit Deus determinate ad actum fidei.

DICES. Non potest Deus supplere cognitionem repræsentantem objectum voluntati: Ergò nec poterit supplere determinationem oriundam à voluntate imperante actum fidei: non potest item Deus supplere vitalitatem. Ergò nec determinationem illam, quâ determinat Deus, ad actum fidei.

RESPONDETUR. Negari posse Antecedens. Consequentia etiam non tenet, quia datur Axioma. Nihil volitum nisi cognitum. Nul- lum autem simile principium est, quod dicitur, non posse aliunde determinari intellectum ad actum fidei, quàm à solo imperio. Vitalitatem etiam Deus non potest supplere, quia supple- do, facit, ne sit ab intrinseco, adeoque ne sit quid vitale. Mortuo tamen modo potest supple- re. Quod ad præfens applica, quòd possit supple- re determinationem oriundam à voluntate, sed non vitaliter.

QUÆRES Secundò. *An hoc imperium sit necessarium, quantumvis accedat evidentia, quòd Deus sit verax, & quòd hoc dixerit?*

ASSERO Primò. *Quamvis evidens sit alicui Metaphysicè, quòd Deus non possit fallere, & sit evidens physicè quòd id dixerit, adhuc erit necessarium imperium voluntatis, in ordine ad assensum fidei. Ut intelligatur Assertum. Casu quo essent istæ evidentia, duplex posset actus elici. Primò Certus certitudine physica vel Metaphysica, & ad hunc actum, non est necessarium imperium: quia neque est necessarium ad alios similes actus. Secundò posset elici actus fidei, & ad hunc actum, est necessarium imperium voluntatis, deque hoc actu procedit nostrum Assertum, contra Pont. d. 27. num. 21.*

RATIO. Quia illa evidentia non est summa, nec proportionata certitudini, & tamen elici debet actus certissimus. Ergò defectus ille proportionata evidentia, dare poterit locum, alicui ejus suppletivo, quòd non aliud, nisi dictum imperium.

DICES cum Pontio. Illa evidentia physica, facit, ut evidens sit credenti, quòd res revelata sit vera. Ergò tam benè determinabitur ad judicandum quòd sit vera, quàm determinabitur ad judicandum, quòd conclusio sit scientificè vera.

RESPONDETUR. Quòd attinet ad Antecedens, cum tunc res revelata non sit evidens evidentiâ summâ, sed non nisi non summâ, sicut relinquit locum actui fidei, ita relinquit etiam locum imperio. Paritas etiam non urget petita ex scientifico motivo: quia in assensu scientifico, proportionatur certitudo evidentia, hinc non relinquitur quidquam supplebile ab imperio.

Jam autem in præfenti, non proportionatur evidentiâ certitudini, consequenter relinquit locum suppletivo.

QUÆRES Tertiò. *An voluntas imperans actum fidei, debeat esse libera vel necessaria?*

ASSERO Primò. *Pro alio statu voluntas imperans actum fidei, potest esse necessaria.*

RATIO. Quia id non implicat; beneque differentia illa intellectus ad ponendum actum fidei, potest à necessario imperio auferri, quòd enim prodest libertas ad illam determinationem: imò videtur potius aliquomodo, ad illam non conferre. Et sicut voluntas potest seipsum liberè determinare, potest etiam determinari necessario. Cur ergo intellectum non poterit etiam necessaria voluntas determinare?

ASSERO Secundò. *Etiã pro præfenti statu, potest esse imperium à voluntate necessitate, necessitate quidem ad imperandum assensum, non tamen ad imperandum assensum fidei Divina, seu super omnia.*

RATIO, Prioris partis est. Quia etiam pro præfenti statu, positus motus credibilitatis illorumque assensu, possunt non occurrere rationes in oppositum, etiam pro suspensione imperii. Ergò tunc voluntas necessitabitur, ut imperet assensum, siquidem non habet præluculentiam ut non imperet assensum. Posterioris partis

RATIO est. Quia ad hoc imperetur assensus super omnia, non habetur principium determinans, quia nec habetur evidentia summa & proportionata certitudini, quæ est requisita ad assensum super omnia. Et hoc prærequisitum aliunde debet suppleri, nempe ab imperio voluntatis.

ASSERO Tertiò. *Pro præfenti statu, ordinariè imperari actum fidei, à voluntate non necessitate, ad imperium actus fidei.*

RATIO. Quia PP. & Concilia docent fidem nostram esse meritoriam. Ergò debet esse libera; & cum non sit in se libera, debet esse ratione aliùs, adeoque ratione illius imperii libera. Cumque pro præfenti statu motivum fidei non præfentetur evidens, evidentiâ, certitudini proportionata, non habetur determinativum, necessitans ad illud imperium actus certissimi.

DICES Tertiò. Eadem Charitas potest principiare & actus necessarios in cælo, & actus liberos in via. Ergò etiam idem habitus piæ affectionis; posset principiare & imperium necessarium & liberum actus fidei.

RESPONDETUR. Quòd possit dari talis habitus piæ affectionis, de hoc in præfenti non disputatur, sed iudicatur non esse fundamentum quòd detur defecto. Paritas de Charitate non valet, quia colligitur ex auctoritate, quòd Charitas non evacuetur; hinc talis debuit provideri à Deo, quæ esset principiativa actuum amoris, etiam necessariorum. Nihil autem simile habemus de pia affectione necessaria.

DICES Secundò ex Rip. cit. num. 44. Per se magis exigunt libertatem affectus virtutum quam

R. P.
THE MŁOD
zia nowski
Tbm. de. Z.
D. VI

quàm assensus fidei, & tamen virtutum affectus, possunt fieri absque libertate. Ergò & assensus fidei, idq; etiam pro presenti ordine, interdum.

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia si ponantur actus indeliberati aliarum virtutum, habetur sufficiens fundamentum necessitatis illorum actuum, licet deicientis illos actus à ratione liberi & meritorii, nempe presentatio bonitatis, & non presentatio rationum in oppositum. Jam autem presentatis motivis credibilitatis, & non presentatis motivis in oppositum, habetur quidem sufficiens fundamentum, ut hoc iudicetur evidens moraliter, non presentatur tamen illud motivum tanquam evidens evidentiâ proportionatâ actui certissimo. Hinc ut exeat in actum fidelis, debet evidentiâ esse suppletivum: quod non aliud est, nisi imperium voluntatis. Cæterum possent concedi etiam in fide, actus qui sunt indeliberati, seu primæ apprehensiones fidei, possentque appellari inchoativè fides.

DICES TERTIO. Actus Charitatis interdum possunt fieri ex sola apprehensione supernaturali, quæ non potest imperari liberè, & tamen illæ apprehensiones erunt actus fidei.

RESPONDETUR. Ex dictis illas apprehensiones fore fidei inchoativè, non completè sumptæ.

DIFFICULTAS III.

An imperium illud voluntatis, sit in entitate Supernaturale?

ESSE illud supernaturale communiter docetur cum Molina, Hurt. Gran. Lugo cit. n. 31. Kon. n. 48. contra Scotistas, & post illos contra Pont. qui illam voluntatem dicit esse, non nisi quoad modum supernaturalem d. 18. num. 25.

DICENDUM est. *Voluntatem credendi, esse supernaturalem in substantia.* Hujus supernaturalitatis rationem reddere difficilius est. Plures in ante excogitatas, solvunt Lugo & Amicus. Cæterum etiam ea ratio quæ utitur Lugo, non convincit. Quia quamvis probet obsequium intellectuale, quod exhibetur à fide, non posse imperari nisi à voluntate subjiciendi intellectum Deo, quæ voluntas non potest esse mala. Non probat tamen quod illa voluntas, non possit esse naturalis. Siquidem naturalis voluntas & supernaturalis objectis non differunt. Quod autem addit habere Deum paratum concurrentem, ut quotiescunque de re salutis agitur, offerat concurrentem supernaturalem; id eo sensu verum est, si aliàs sit necessitas supernaturalis ad illud actum, quæ necessitas in presenti unde habeatur, de hoc ipso queritur.

Amici etiam Ratio non convincit: quia prior pars illius, probat fidem debere esse supernaturalem, & non procedit quod imperium illud debeat esse supernaturale: sufficereque quod di-

catur sola præcisè fides, & non imperium illius, esse actus proportionatus sanctitati. Posterior etiam illius pars non convincit: quia licet fides sit dispositio libera ad justiciam, non est tamen necesse, ut ipsum illud, ratione cuius illa dicitur libera, sit supernaturale, aliàs etiam iudicium de motivis credibilitatis, quod est prærequisitum ante ipsum exercitium libertatis, deberet esse supernaturale, quod negat Amicus. *Hinc aliter*

PROBATUR Conclusio. Auctoritate Sacra. Quia PP. & Concilia ad hanc voluntatem requirunt gratiam & adiutorium Dei, quæ phrasi solent PP. explicare supernaturalitatem in substantia. Jam autem Arausicanum 2. can. 5. docet non solum initium fidei, sed & ipsum credulitatis affectum, esse à Deo. Innuitque S. Thomas 2. 2dæ quæst. 2. art. 9. *Ipsū inquit, credere, est actus intellectus, assentientis revelationi Divinae, ex imperio voluntatis, à Deo mota per gratiam.* Ex quo formatur Argumentum. Illi actus qui non possunt fieri, nisi ex gratia per Christum, vel ex gratia sine addito, sunt supernaturales in substantia. Sed ad volitionem credendi hoc requiritur, ut vidimus. Ergò. Quia autem hanc questionem ita tractant Auctores, ut simul etiam discurrant, an à voluntate mala, possit imperari actus fidei: *Hinc circa id*

NOTO. Immediatam voluntatem, & præcisè imperium credendi, impossibile est esse malum, licet mediatum imperium, possit esse malum.

RATIO. Quia præcisè spectatum imperium credendi respicit honestatem credendi: in quantum enim illam non respiceret, hoc ipso non esset præcisè imperium. Honestas autem credendi, est intrinsecè bona, hinc etiam, constituet actum quem specificat, intrinsecè bonum. Posterioris Ratio est: quia potest aliquis moveri ad ipsum illud imperium, sine aliquo inhonesto. Casu autem, quo aliquis ex duplici motivo moveretur ad credendum, eoque in unum actum compaeto, non posset esse ille actus supernaturalis in substantia, ut dictum in simili in Animastica, diversoque esset respectu bonus, diverso malus, ut dictum in simili de Actibus humanis.

OBJICIT PRIMò Pontius. Nulli dantur habitus per se infusi, præter tres Theologicos, quod non esset verum, si hæc volitio esset supernaturalis in substantia: quia si esset, proveniret ab aliquo habitu per se infuso, non autem ab ullo ex illis tribus. Si enim ab aliquo proveniret, maxime proveniret à charitate, sed non potest provenire à charitate: quandoquidem omnis actus charitatis infusus, præsupponit actum supernaturalem fidei, cum de contra hæc volitio, præsupponatur omni actui fidei.

RESPONDETUR. Non satis liquere cur assumat Pontius illam Majorem. Non sunt habitus per se infusi nisi tres; si enim procedat de habitibus respicientibus pro objecto formali Deum; vera est major. Sed non alio sensu. Cur enim

non potest dici habitus per se infusus, etiam habitus temperantiae supernaturalis, prout distinguitur ab habitu ejusdem acquisito supernaturali. Quod si dicas eosensu illum non esse per se infusum: quia requiritur à charitate, tanquam passio à radice, quod expressit Augustinus, dum Sermone 87. in Joannem de Charitate ait, quod non possit haberi sine ceteris bonis, quibus homo efficitur bonus. Hoc sensu etiam habitus pietatis illius affectionis (casu quod daretur de quo infra) non esset per se infusus, sed ad exigentiam totius complementi & oeconomiae fidei.

OBJICIT Secundò. Quamvis illa volitio sit supernaturalis non nisi secundum modum, salvari adhuc possunt dicta PP. qui dicunt illam volitionem fieri ex gratia.

RESPONDETUR. Quod non. Ratio, quia ex ordinaria phrasi, quae utuntur PP. contra Pelagianos & Semi-Pelagianos, dum utuntur hoc termino, id est, donum Dei, id est, ex Gratia Salvatoris, semper intelligunt supernaturale quid, quoad substantiam, intelliguntque gratiam ordinis excedentis. Nam & ipsi Pelagiani admittebant gratiam ordinis naturalis, ipsumque esse creatum, appellabant donum gratiae. Et sicut ex dicto Tridentini, quod docet fidem esse donum Dei, rectè inferimus, illam esse supernaturalem in substantia, sic etiam ex eo, quia ex Arausiano pius credulitatis affectus, est ex gratia, bonè inferimus, illum esse supernaturalem quoad substantiam. Ex illis tribus locis quibus probat Pontius Volitionem illam esse supernaturalem nempe ex ad Phil. 2. *ipse est qui operatur in nobis & velle & perficere.* Joannis 15. *Sine me nihil potestis facere.* Ad Rom. 9. *Quid habes quod non accepisti;* ex istis inquam locis inferunt PP. gratiam contra Pelagianos ordinis excedentis. Hinc etiam Pontius debuisset inferre, illam volitionem esse excedentem, adeoque supernaturalem in substantia.

OBJICIT Tertiò. Si ille actus foret supernaturalis, praeponeret cognitionem in substantia supernaturalem, hoc autem est inconveniens: quia inde sequeretur, fidem non esse radicem justificationis nostrae; hoc enim non aliter potest intelligi, nisi quatenus supponitur, quod nullus actus, nec habitus supernaturalis in substantia, praeponatur fidei.

RESPONDETUR. Ante piam illam affectionem antecedere illuminationem Spiritus Sancti in entitate supernaturalem; & quia utrumque hoc complet fidem ad quam acceptam, adhuc verum erit secundum PP. fidem esse initium & radicem nostrae justificationis; & sicut dispositiones & praequistae, non sicut esse simpliciter ante infusionem formae, ad quam praequiruntur: ita cum illuminatio & volitio supernaturalis requirantur ante actum fidei, ante illum positum, non dabunt esse simpliciter, adeoque non erunt initium simpliciter, & radix justificationis.

Explicatur natura Pietatis Affectionis.

OBJICITUR Quintò. Non est explicabile quodnam sit motivum huius pietatis affectionis, & cuius illa virtutis actus?

RESPONDETUR. Motivum istius pietatis affectionis, esse honestatem imperandi actus certissimi, positam sufficienti propositione Veritatis primae, aliquid dicentis. Ratio quia imperium quae tale, debet moveri honestate rei imperandae, quia cum imperium sit quid relativum ad rem imperatam, debet ad honestatem illius attendere, & ab illa specificari, tanquam à suo termino. Ergo & imperium illud voluntatis, respicit honestatem actus imperari.

Hoc motivum non est revocabile ad ullam aliam virtutem. Ratio quia non potest revocari ad fidem, cum praecedat fidem, nec habet pro objecto revelationem, sed honestatem exercitii actus fidei; consequenter non est virtus Theologica; siquidem non habet pro objecto Deum. Non etiam spectat ad virtutem studiositatis ut voluit Valentia, quia studiositas non versatur immediate circa exercitium cognitionis, sed circa appetitum cognoscendi; ne sit nimis vel deses. Non revocatur ad Urbanitatem: quia haec ex Philof. 4. Eth. 5. attendit ad solam Moderationem in ludo.

Afferunt alii, quod pia illa affectio, revocetur ad donum pietatis: vel ex eo, quia donum pietatis est acceptatio praeviae consultationis, de non credendo vel credendo: haec enim acceptatio non aliter fit, nisi volendo, sicut consultatio de deambulando, vel non deambulando, non aliter acceptatur quam volendo deambulare. *Sed hoc*

NON SATISFACIT. Quia omnia dona ex communi sensu sequuntur Charitatem. Jam autem pia affectio, etiam ipsam fidem antecedit. Rursus ex modo nostro concipiendi, prius est acceptare consultationem de deambulando, quam velle; quia illud velle, est potius effectus acceptationis. Denique pietas, quae est acceptatio praeviae consultationis de credendo, vel non credendo, potius est complacentia in fide iam praesupposita; hic autem queritur, de actu imperante fidem, ad quamnam virtutem revocetur.

COMMODIUS itaque dicitur, illum actum spectare ut inquit Arausicanum ad piam credulitatis affectum: nihil enim commodius dici potest & conformius phrasi PP.

INSTAT Primò. Si ille actus esset specialis, non revocabilis ad alias virtutes, id ideo esset, quia respiceret pro motivo honestatem exercitii actus fidei: sed hoc non convincit: quia alias deberet dari specialis virtus, quae amet voluntatem credendi: sicut datur specialis virtus, quae attendit ad ipsam honestatem exercitii actus fidei: eritque processus in infinitum in

R. P.
THE MLOD
ZIANOWSKI
Tom. 1. c. 2.
D. VI

in istis virtutibus specialibus, præcipue autem, quia ad eandem virtutem spectat, amare honestatem objecti, & honestatem actûs: Ergo cum ad fidem spectet amare honestatem, quæ est assentiendi veracitati Divinæ, ad eandem spectabit amare honestatem illius actûs, consequenter, non erit ille actus specialis virtutis.

RESPONDETUR. De specialitate actuum & virtutum, actum, ubi an Pœnitentia sit specialis virtus; hic tantum innuitur: specialitatem virtutum desumi ex specialitate motivi & irrevocabilitate; Hinc quamvis honestas credendi quæ talis, possit diversos actus specificare: quia sunt diversa motiva, nihilominus volitio volitionis credendi, quæ habet honestatem revocabilem ad ipsammet honestatem, volitionis credendi, nec ullam diversam honestatem adfert, quam enim? (quidquid sit quod adferat honestatem, materiale aliam.) Volitio inquam volitionis credenti, non requirit speciale virtutem, proinde non erit processus in infinitum. Spectat autem ad eandem virtutem, amare honestatem objecti & actûs, tanquam rationis, Ut quo, versandi circa objectum; sed non spectat ad eandem virtutem, versari circa honestatem objecti & honestatem actûs, si versatio circa honestatem actûs, sit ratio ponendi illum actum, intra posse proximum, ipsius habitûs. Pone enim actum imperatum esse in alia, potentia, & actum imperantem in alia, tunc virtus attendens ad actum imperatum, licet attendat ad illum, tanquam effectum, & modum versandi, Ut quo circa objectum; non attendit tamen tunc ad honestatem sui actûs imperati, antecedentem ante illius positionem. Sed ad hanc honestatem attendit potentia vel virtus, quæ est principium actûs imperantis. Sic etiam cum actus fidei, sit alius potentia actus, & alius potentia actus, volitio fidei, & cum intra posse elici proximè, non ponatur Actus fidei, nisi volitione honestatis actûs, sit ut fides, ad illam non attendat; ipsaque præsuppositio volitionis ante actum fidei ostendit, quod ipsa volitio, non spectet proximè ad habitum fidei.

INSTABIS Secundò. Si credulitatis affectus attenderet ad honestatem fidei, præsupponeretur ille affectus ante seipsum; quia ante credulitatis affectum præsupponitur honestas actus fidei, quæ non potest præsupponi, nisi volitio præsupponat seipsam; quia illa honestas actus fidei desumitur à volitione seu credulitatis affectu, cui soli sicut libertas, ita honestas convenit.

RESPONDETUR. Honestatem fidei duplicem esse; quandam moralem & hæc fundatur in libertate: quæ libertas non habetur in actu fidei, nisi desumatur à credulitatis affectu libero; qui liberè determinat ad actum fidei: hancque honestatem non præsupponit credulitatis affectus in actu fidei. Alia honestas est entitativa,

importans connexionem prædicatorum actûs fidei: & hæc, præsupponitur ante volitionem: pendetque non nisi à causis connexionis radicalis: hoc est prædicato & subjecto actûs. Quod etiam videre est in actu imperato, comparato ad actum imperantem: qui imperans præsupponit entitativam & radicalem honestatem imperati.

INSTABIS Tertio. Ad imperandam fidem humanam, non datur specialis virtus. Ergo nec ad Divinam. Kon. concedit Antecedens. Negat Lugo & Pont. *Directè*

RESPONDETUR. Quòd interdum sit necessarium imperium voluntatis ad fidem humanam, quando exhibetur assensus certior, quàm hic & nunc exigat ipse modus, præsentans motivum assentiendi: quando autem non exhibetur assensus certior, non erit necessarium imperium voluntatis: nec enim ostenditur, quid supplere debeat illud imperium. Quia autem, ut dictum supra, in fide Divina, semper invenitur quod suppleat illud imperium, sit, ut in fide Divina, semper intercedat. Quando autem ex Aug. deducitur, necessarium ad omnem fidem imperium, ex eo, quia debet dari virtus inclinans ad mediocritatem inter levitatem credulitatis, & inter distinctam duritiam in respuendo omnium testimonio, id non convincit: quia moderamen illud, potest ad prudentiam spectare. Advertit etiam Lugo, quòd si simpliciter non admittatur fides humana, prærequirens imperium voluntatis, frustra peteremus ab amicis ut nobis credant.

INSTABIS Quarto. Inexplicabile est, an ille pius credulitatis affectus, sit quid permanentis?

RESPONDETUR. Non esse quid permanentis. Ratio. Tum quia eorum, quæ fiunt in nobis, sine nobis, non dantur ulli habitus permanentes, licet dari possint ut dictum est alibi. Tum quia PP. de hac pia affectione loquentes, semper loquuntur de illa, tanquam gratia actuali. Tum quia Arausicanum 2. Can. 5. ait. *Qui sicut augmentum, ita etiam initium fidei, & ipsum credulitatis affectum, non per gratia donum, id est, per inspirationem Spiritus S. corrigentem voluntatem nostram, ab infidelitate ad fidem, sed naturaliter nobis inesse dicit Apostolicis dogmatibus adversari probatur.* Ubi piam affectionem non appellat credulitatis habitum, vel posse credulitatis, sed credulitatis affectum; affectus autem, est quid transiens, non permanentis.

INSTABIS Quintò. Inexplicabile est an imperium hoc sit positivum, an negativum?

RESPONDETUR. Imperium istud debere esse positivum. Ratio: quia imperium istud, debet esse determinativum ad unum, non habente intellectu, unde aliunde determinetur. Negativum autem imperium, non determinat ad unum.

QUÆSTIO III.

*De propositione fidei per Ecclesiam
& Papam.*

Plena hujus decisio præcerperet materiam Controversam: Ea quæ scholastici juris sunt attingemus, inquirendo: An sit de fide, hunc Papam, verum esse Papam?

DIFFICULTAS I.

*An sit de fide hunc Papam, verum esse
Papam?*

Non esse de fide docet Cajet. Bann. Veg. Canus, Castro, Turcremata, Albertus, Corduba, Didacus de Arce, Mannæus, Beza, Gasp. Hurt. Valent. etiam docet probabile esse, posse eligi in Papam non baptisatum, & jure Divino incapacem. Faver in simili Bellarm. dum ait sola fide naturali haberi; quod Concilium v.g. Nicænum fuerit legitimum. Videatur tom. 1. tract. de Conciliorum auctoritate cap. 9. Esse autem de fide docet Suar. Hurt. Albertinus, Lugo d. 1. n. 323. Amicus d. 2. Sect. 5. Pont. d. 28. num. 14. Ovied. &c.

Pro Affirmante Sententia.

PRIMA RATIO est. Quâ utitur Lugo. Ex Dei revelatione constat, Ecclesiam non posse decipi in credendo universaliter aliquo errore, in qua Ecclesiæ universalis infallibilitate, non minus continere videtur, quod non possit Ecclesia errare, in cognoscenda vera regula, visibili suæ fidei, quàm in credendis aliis rebus per fidem: plus enim Ecclesiæ noceret error circa ipsam regulam veritatis & fidei, quàm circa alia objecta particularia: cum esset error in ipso fidei fundamento.

RESPONDERI potest. Aliud esse: An Ecclesia possit errare in cognoscenda regula visibili fidei, & aliud; An regula illa nosci debeat per fidem? illud primum verum est, ut convincit argumentum. Sed non probat id secundum, in quo tamen est punctus difficultatis. Sic v. gr. si in motivis credibilitatis rota Ecclesia erraret, erraret circa regulam, quæ applicat credenda; adeoque circa fundamentum quasi fidei; & tamen non est necesse motiva credibilitatis, fide Divinâ noscere. Item si habitus serviles, errarent in aliquo principio, nempe v. g. quod diameter triplicatus non æquet spheram, tunc non possent opera sua bene exercere illi habitus; neque tamen est necesse, ut id scientificè attingant habitus serviles; & universaliter fieri potest, ut aliquid excludat errorem, non tamen includat certitudinem, vel scientificè

cam vel fidei: sic etiam necesse est, ut Ecclesia non erret in dignoscenda regula viva; quamvis non sit necesse, illam fide Divina credi. Imò videtur argumentum procedere à termino non supponente, quia supponit ab universali Ecclesia regulam vivam credi, quod tamen probandum fuit.

INSTABIS Primò. Debemus fide credere definita in Concilio Generali. Ergo debemus credere illud esse legitimum Concilium; sicut quia debemus fide credere omnia contenta in Evangelio Marci, debemus etiam credere illud esse verum Evangelium. Si enim possumus prudenter dubitare, vel formidare de legitimitate Concilii, possemus etiam dubitare vel formidare de ejus definitionibus; & tamen legitimitas ejusdem, pendet ab approbatione Papæ.

RESPONDERI potest. Aliud esse; an possumus credere definitis à Concilio, si possumus prudenter dubitare de ejus legitimitate; & aliud, an illa legitimitas credi debeat? primum est verum; secundum probandum fuisset, eò quod legitimitas, habeat se tanquam proponens & applicans; applicativa autem credendorum, non debent credi, ut videre est in motivis credibilitatis: præcipuè quia sicut motiva credibilitatis, non sunt ratio assentiendi fidei; ita nec legitimitas.

INSTABIS Secundò. Sicut debemus fide credere, quæ Pontifex summus & receptus definit, ita debemus credere eum esse verum Pontificem. Nam vel possumus de hoc prudenter formidare, vel non possumus? si possumus; ergo non possumus credere fide Divina quæ definit; si non possumus. Ergo possumus credere hunc esse verum Pontificem. Nam quando non possumus prudenter formidare, quod hoc individuum non contineatur in universali revelata, possumus fide Divina credere, quod d. Deus illud revelavit.

RESPONDETUR ex dictis. Esse necessarium ut non possit prudenter dubitari de legitimitate Papæ, non esse tamen necesse, id fide Divina credi; sicut non dubitamus nec formidamus prudenter de motivis credibilitatis, nec tamen illa fide Divina credimus. De inclusione autem particularis in universali infra dicetur: nunc addi potest; quod hanc particularem contineri in universali dupliciter innotescat, usque ad depulsionem formidinis. *Primò* Negative ut ita dicam, hoc est non fundando prudens dubium in oppositum. *Secundò* Positive evidens faciendo illam particularem contentam esse in universali; prior illa non sufficit ad fidem: nam etiam non dubito prudenter quod sim baptisatus, nec tamen mihi est de fide, me esse baptisatum; Secundum sufficit ad fidem. Sed negabunt oppositi, talem evidenciam, haberi, de legitimitate Papæ.

SECUN-

SECUNDA RATIO est Pontii. De fide est Deum dedisse Petro, & successoribus, infallibilem Auctoritatem. Sed si non crederetur hic vel ille in particulari successor verus, ad nihil deserviret, & frustra communicaretur talis auctoritas, quia semper posset dubitari: quis esset verus successor.

RESPONDETUR. Sufficere ad hoc quòd certò & evidenter constet hunc esse Papam, licet non certitudine fidei: eritq; de hoc evidentia & certitudo negativa, non positiva.

INSTAT Primò idem. Non sufficit credere in universali quòd Ecclesia à Deo fundata sit infallibilis veritatis, sed requiritur ut credatur determinatam aliquam Ecclesiam esse talem, ad quid enim deserviret fides in universali? Ita etiam nec sufficit in universali credere, quòd successores legitimi Petri, sint infallibilis Auctoritatis, sed debet credi in particulari, hunc esse: aliàs esset inutilis illa fides, & inutiliter revelaretur à Deo.

RESPONDETUR. Argumentum multum probate, probat enim esse de fide, hanc hostiam esse consecratam: dicam enim, fidem illam in communi de Eucharistia esse inutilem; quia & in utilis fides, de Ecclesia in universali. Et certè quamvis non credatur, hunc Papam esse verum Papam, modò id evidenter moraliter constet, totum adhuc salvabitur: sicut non est inutilis propositio, quæ fit per motiva credibilitatis, licet illa ipsa fide Divina non credatur. Et sicut non obest quominus credatur Ecclesiam Catholicam solam Romanam esse, quamvis motiva credibilitatis non credantur, eò quòd de illo priori sit revelatio, non de motivis: ita credi poterit esse Ecclesiam hanc Catholicam, licet non credatur hunc Papam, esse legitime electum.

INSTAT Secundò. Quia de tempore in tempus ab initio Ecclesiæ, hucusque ut constat ex Historiis Ecclesiasticis, credebatur illos qui habebantur, absque ratione dubitandi pro Pontificibus, fuisse verè tales, in quo certè non tam generaliter conveniretur, nisi esset traditio Apostolica ea de re.

RESPONDETUR. Cum graves Auctores citati sentiant oppositum, immeritò affirmat arguens, quòd id creditum sit ab universis, fide Divinà.

TERTIA RATIO est quæ utitur Amicus. Fide Divinà credere tenemur, hanc esse veram Ecclesiam, hoc Tridentinum esse legitimum. Ergo fide tenemur credere, hoc caput hujus numero Ecclesiæ, quod hæc numero Ecclesiæ, vel hoc legitimum Concilium includit. Nam sicut nequit intelligi Ecclesia in communi, absque aliquo capite in communi; ita nequit intelligi hæc determinatè Ecclesia, vel hoc determinatè Concilium, absque determinato capite. Quod ipsum ulterius exemplo illustrat. Sicut qui credit Christum habere determinatum corpus

physicum, fieri non potest, quin simul credat habere determinatum caput physicum: ita qui credit hanc esse determinatam Ecclesiam, debet credere hoc determinatum caput.

RESPONDETUR. Hoc argumentum habere resolutionem ex iis, quæ docet Amicus num. 158. ubi dicit, posse me esse certum, quòd hoc sit legitimum Concilium, quamvis non sim certus fide Divinà, quòd proponens sit legitimus Pontifex; & num. 156. dicit, quòd hoc sit legitimum Concilium, sola fide humana constare, quamvis definita ab illo, credantur fide Divina. Rursus vacante sede vel schismate posito, credo determinatam hanc Ecclesiam, nec tamen credo determinatum hoc caput. Instantia à pari non tenet. Ratio quia illa prior connexio est physica, inferens hoc ipso non esse hoc corpus, si non credatur, esse hoc caput physicum. Jam autem connexio Ecclesiæ, quæ est Corpus, & inter Papam, qui est caput, est connexio moralis adeoque subjecta conceptioni mentis; Hinc non est ratio, cur non posset credi hæc determinatè Ecclesia, modò credatur invisibile caput, quod est Christus; & visibile sub conditione, si sit legitimum.

INSTAT Primò Idem. Eadem fide Divina, quæ credo Christum esse hominem, credo illum esse animal, vivens, substantiam; Ergo etiam eadem fide credo hoc Concilium esse legitimum, & hujus Concilii hoc esse caput.

RESPONDETUR. Disparitatem esse; quia ratio hominis includit illa dicta, essentialiter physice. Jam autem inclusio Papæ, est non nisi moralis, & cujusdam applicantis vivi, applicativa autem credendorum, non est necesse ut credantur fide Divina.

INSTAT Secundò. Eadem firmitate quæ credo hoc Deum dixisse, credo etiam DEUM esse infallibilem in dicendo. Nec videtur quæ fieri possit, ut non credatur hoc esse legitimum Concilium; hanc esse regulam vivam infallibilem in proponendo, & tamen credatur articulis propositis.

RESPONDETUR. Eo modo id fieri, quo motiva credibilitatis non credimus fide Divina, & nihilominus credimus articulos fidei, fide Divinà, per illa motiva nobis applicatos. De auctoritate Divina alia est ratio: quia si non credamus fide Divina ipsam auctoritatem Divinam, nihil ulterius restaret, ratione cujus tanquam motivi, credere deberemus fide Divina articulos, cum ipsa illa veritas, sit illud motivum, essetque irresoluta nostra fides, & procederet Conclusio fidelis Syllogismi, per unam non nisi præmissam. Jam autem non creditur hac regulà proponente, manebit adhuc motivum fidei, manebit resolutorium.

Pro Parte Negativa.

PRIMA RATIO est. Quia nulla revelatio extat, quod hic Papa sit verus Papa.

RESPONDETUR. Existare revelationem in universali, quo revelato, æquivalenter revelari particularia, aliàs dictum.

INSTABIS. Qui oppositum sentiunt non sunt Hæretici: Ergo apparet quod hoc non sit revelatum.

RESPONDETUR. Id esse de fide per locum Theologicum, non per locum Ecclesiasticæ definitionis. Porro ea quæ probantur esse de fide, per locum Theologicum, non constituunt ex subjecto hæreticum, licet ex objecto hæresim continere possint, hoc est, negationem propositionis, quæ ex objecto, sit revelata.

SECUNDA RATIO est. Quod hic Papa sit Papa, est objectum prudentiæ supernaturalis, cui absolute loquendo, speculative potest subesse falsum. Quod ipsum probatur: quia illius Canonica electio, pendet à multis conditionibus, quas humanitus scire non possumus; Nam imprimis non possumus scire de requisitis iure divino, ut quod sit baptisatus sacerdos; Item de requisitis iure humano, ut quod sit à legitimis electoribus, quod habuerit sufficientia suffragia, &c.

RESPONDETUR. Nos qui sumus remotiores, licet scire non possumus experimentaliter de conditionibus electionis; scire possumus evidenter moraliter, non quidem antecedenter ante electionem, sed ex consequenti & à posteriori. Et sicut si promulget Princeps decretum, hanc dignitatem non esse dandam, nisi militi, qui hoc vel illud fecerit, post collatam dignitatem, benè colligimus quod hoc fecerit: ita cum supponatur omnem Papam esse baptisatum, à posteriori colligimus esse baptisatum, quia est Papa; nec per hoc petitur principium: quia si quæretur, quomodo constet esse verum Papam, cum non constet esse baptisatum? respondebo, constare esse baptisatum quia est Papa. Si quæras quare sit Papa? non recurram ad baptismum, sed ad universalem revelationem: Omnem legitime electum, esse verum Papam; in qua universali continentur etiam revelatæ particulares, quas particulares applicat mihi totius Ecclesiæ acceptatio, ita ut ante acceptationem Ecclesiæ, veritas illa sit de fide quoad se, non verò quoad nos. Quod si quæras istius acceptationis universalis, quodnam habeatur fundamentum? ad hoc dici potest, haberi fundamentum evidenter moraliter, Cardinalium qui elegerunt, testimonium, Concordia post electionem, quæ certè in tanta affectuum, & inclinationum varietate stare non posset, nisi intercessisset legitimitas eligendi, nec permetteret providentia Divina ejus electioni non reclamari, qui illegitime electus.

Quod si post electionem universaliter acceptatam eidem reclametur, standum erit primæ acceptationi: quia posterior nunquam erit reclamatio universalis, aliàs Ecclesia alterutra acceptatione erraret. In particulari quod attinet ad baptismum Bertold. hic num. 34. & Rom. conditionatam non nisi formant, fore scilicet de fide esse illum baptisatum, si sit hoc ad Papatum requisitum. Unde etiam erit de fide baptismum habuisse intentionem, &c.

Quod attinet ad hoc, an sit de fide illum esse sacerdotem, dicit Arriaga: de ordinibus nihil inquit dico: quia tota jurisdictio, in qua propriè consistit Papatus, est independens ab ordine. Et sicut verus Papa potest esse medio anno, sine ordinibus, potest & uno.

INSTABIS Primò. Non potest esse Ecclesiæ aut Cardinalibus magis evidens hunc esse legitime electum, quam evidens sit alicui, quod coneratur, & tamen hoc memini esse evidens: aliàs esset illi evidens, quod sit in gratia Dei: quia cum contritione non sit peccatum.

RESPONDETUR. Ideo non esse de fide hinc in particulari; quod propter purum amorem Dei dolendo sit verè contritus: quia illa non constat, an ille actus fuerit supernaturalis, cum ratio supernaturalitatis perceptibiliter non discernatur. Rursus evidentià illa de legitimitate Electionis, univocique comparato ad se, potest certò constare, an scilicet secundum constitutionem Gregorii XV. calculum dederit, ei quem putabat esse dignissimum; de aliis autem est hoc illi evidens ex consequenti, ex non reclamatione, &c.

INSTABIS Secundò. Non constat Cardinali vel dese, vel de aliis quod sint baptisati; Ergo nec quod legitime elegerint. Nam legitimi electores debent esse baptisati.

RESPONDETUR. Licet Cardinali A possit constare, quod dederit legitime suffragium illius ingrediatur censum eorum, quos novit Deus legitime eligentium numerum implere. Ponamus enim v. g. triginta Cardinales eligentes, ex quibus quindecim sunt non baptisati, eligentium legitime numerum esse quindecim, quantumvis reliqui quindecim non baptisati in iudicio fecerint legitime sese gesserint; tamen legitime eligentium numerum non impleverunt defectu baptismi; hinc fit ut ei cui constat, quod suus calculus sit pro hoc Papa; nondum constare possit, an sit baptisatus: de aliis etiam determinatè non novit, quia non novit, an omnes illi, qui ejusdem sententiæ fuerint pro hoc Papa in censum venerint Deo notum legitime eligentium. Unde constabit non nisi indeterminate, quod illi qui censum legitime eligentium ingressi sunt, vere sint baptisati, licet illos in particulari designare non possit. Bellarm. etiam Tom. 1. lib. 2. de Conciliorum auctoritate, docet ad legitimitatem Concilii sufficere eos convenire qui

R. P.
THE MŁOD
zianowski
T. M. de Z.
D. VI

externè regunt Ecclesiam, quamvis non sint baptisati, imò hæretici. Quod etiam pro præfenti transferri possit.

INSTABIS Tertiò. Non esse de fide, hanc hostiam esse consecratam; hunc item sacerdotem esse verè sacerdotem. Ergo.

RESPONDETUR. Negando Consequentiã. Disparitas est, quia quamvis sit promissio Divina non defutura in Sacrificium & Sacerdotium Messia usque ad finem sæculi, ea tamen promissio benè verificari potest, si non de hoc, certè de alio Sacerdote, de alia hostia. Promissio autem quæ est, ad finem sæculi futurum esse successorem Petri, non potest verificari, nisi ratione unius, qui visibiliter præest. Consequenter ratione hujus determinationis, poterit esse de fide, hunc esse verum Papam, inferesque Antecedens continere casum explicabilem per descensum disjunctum; Consequens autem explicabitur per descensum disjunctivum. Rursus est Major hæc revelata. Hostia legitimè consecrata continet Corpus Christi, in qua universali, æquivalenter revelatur fortè, etiam de hac particulari: sed continentia illius particularis, absoluta, à nulla nobis evidentiã certò applicatur, quæ tamen ex dictis supra intervenire debet, ut procedatur ad actum fidei. Continentiam autem hujus Minoris de hoc Papa, applicat motivum evidens moraliter, totius Ecclesiæ acceptatio, quæ non habetur pro legitimitate hujus hostiæ, hujus Sacerdotis, &c. Casu autem quo totus orbis non acceptet Papam, neque pars talis quæ fundet evidentiã moralem, tunc defectu applicationis, non erit id nobis de fide. Denique circa Sacerdotium vel hostiam dupliciter potest se habere Ecclesia. Primò ita ut negare non possit nec dubitare prudenter, quòd non sit in hac hostia Corpus Christi, hunc item esse verè sacerdotem. Secundò ut habeat evidentiã, quã positivè acceptet, hinc esse Corpus Christi, hunc esse verè sacerdotem, quæ acceptatio universalis, stat pro Papa, non pro hostia, qui positivè acceptatur. Pares ergò sunt Papa & Sacerdos v. g. quòd de utroque non dubitatur; sed in hoc differunt: quia sacerdotem non acceptat Ecclesia positivè pro consecrato; acceptat hunc Papam: quod si non plùs habetur circa sacerdotium v. g. nisi quia de illo non dubitatur, non poterit prosliri in actum positivum, sed ponetur nonnisi non discreditio; quia huic soli proportionatur negatio dubii, quæ illuminat tanquam quid negativum, ad actum negativum non discreditio. Sed acceptatio totius mundi, fundat evidentiã moralem; quæ potest præluere huic actui Volo credere, quia hic est verus Papa.

TERTIA RATIO est. Quamvis assumatur in Papam etiam incapax, tamen æquè non posset docere falsum; atque verus Pontifex: sicut Ecclesia assistit Parocho putato, & Respublica

Prætori putato, sic assisteret etiam putato Papæ.

RESPONDETUR. Negando assistentiã promissam, non legitimè electo, cum ex non legitimè electis, & Anti-Papis aliqui errant. Et si verba quæ promittunt assistentiã Petro, & in eo successoribus sonant accipiantur, supponunt non pro successoribus materialiter, sed pro successoribus formaliter.

DIFFICULTAS II.

Asseritur quid tenendum?

ASSERO Primò. *Hunc Papam esse verum Papam, est objectum fidei conditionatè.*

RATIO. Quia etiam alia in universali revelata, conditionatè creduntur. Quod ipsum probatur: quia fieri potest, quòd hoc particulare sit revelatum; Ergo non possum dicere actu absoluto: Nolo credere; fieri etiam potest ut non sit revelatum. Ergo non possum dicere: Volo credere: quod utrumque devitatur, si ponatur nonnisi conditionatus actus.

ASSERO Secundò. *Ex sola præcisè ratione applicantis & proponentis Mysteria fidei, non inferitur hunc Papam esse verum Papam.*

RATIO. Tum quia quamvis non credatur motiva credibilitatis, sufficienter nobis applicant credenda; Ergo idem dicendum de Papa. Tum quia ratio assentiendi in fide, non est propositio Papæ. Sed Ly Deus, est verax, & Ly hoc dixit; Ergo quantumvis non credatur hunc Papam esse verum Papam, poterit adhuc credi, stante toto motivo fidei. Tum quia quando mutatis quibuscunque aliis, & his relictis, adhuc res eadem substantialiter manet, apparet quòd illa alia, non sint omninò necessaria, sed sint per accidens se habentia. Jam autem maneret fides, etiam sine ullo Papa, spectatã solã naturã fidei, & naturã motivi fidei. Ergo apparet non posita hac creditione, posse adhuc salvari fidem.

ASSERO Tertiò. *Ex præcisè ratione, quòd omnis legitimè electus sit verus Papa, de fide est, hunc esse Papam.*

RATIO est. Quia in universali, necessariò particularia revelantur. Ergo etiam particularis de hoc Papa est revelata, si illa in hac universali contineatur. Quod autem contineatur applicat nobis evidentiã moralem, stans in acceptione Ecclesiæ. Sed quid si acceptet universalis Ecclesia aliquem qui non est legitimè electus: ad hoc dici potest, non permissurum Deum, ut tota Ecclesia erret, estque evidens moraliter, id non posse fieri in tanta ingeniorum sagacitate, varietate affectuum, &c. Quod autem aliquid dicunt, sicut erravit Ecclesia circa Eunuchorum Matrimonia, ita posse errare circa

acce-

acceptationem Papæ id non convincit. Ratio quia etiam illa Matrimonia patiebatur, non probabat Ecclesia.

NOTO. Hæc major est de fide. Quem Dens revelavit esse legitime electum ille est verus Papa. Tota difficultas in Minori est. Sed hunc Deus revelavit esse legitime electum, cuius Minoris revelatio, est revelatio in illa universali. Legitime electus est verus Papa; adeoque & hic, & ille, & ille. Solum ergo debet fieri applicatio per motiva credibilitatis, quod id etiam Deus de hoc Pontifice revelavit. Ut hæc Minor credatur non sunt necessaria majora motiva credibilitatis, quam ad credendum ad alios articulos. Porro ad alios articulos, vix non principale motivum est, consensus tot Doctorum, & Sanctorum, toto orbe sparsorum, & innitentia Divinæ providentiæ, quæ non sit passura, ut non sit collectio hominum, rectè de Deo sentientium, & veritates ad se directas percipientium. Est autem consensus Doctorum & Sanctorum, acceptantium illum pro Pontifice, pertinetque ad providentiæ Divinam, non permittere ut in re tanti momenti Catholica Ecclesia erret. Ut autem tota Ecclesia hoc acceptet, præsupponitur propositio illius facta à Cardinalibus Electoribus, & reliquæ circumstantiæ.

DIFFICULTAS III.

Colliguntur quedam de summo Pontifice.

COLLIGO Primò. De connexionione Papatûs & Episcopatus Romani. Sunt Catholici Doctores, qui docent non esse hanc conjunctionem inseparabilem, posseque alium esse Papam, alium Episcopum Romanum; ita Aliacen: Sotus in 4. dist. 24. quæst. 2. art. ult. Bannez 2da 2da, quæst. prima. art. 10. in Comment. fusiori dub. 4. Palud. Armachanus, idem Driedo lib. 4. cap. 3. par. 3. Eccles. dogmatibus. Ratio: quia neque Scriptura, neque Traditio habet, Sedem Apostolicam ita affixam Romæ. Oppositum sentit communis sententia cum Suar. Valent. Amico. Bellarm. Ratio, quia nisi esset ex mente Christi hæc conjunctio, indubiè tanto tempore interrupta fuisset, ob oppressiones Romæ & Ethnicis; ob devastationes Gothicas. Regulorum Italiæ dominatum. Septuaginta annorum Avenione commorationem. Hinc Marcellus Papa Martyr. in epist. ad Antiochen, testatur ex jussu Domini transfulisse S. Petrum Sedem Romam. Ambros. item, Orat. de reddendis Basilicis. Leo Serm. 1. de Natali Apost. Trophæum inquit *Cru- cis Romanis Arcibus inferebās, quo te Divinis præordinationibus antecibat, & honor potestatis, & gloria passionis*; hæc ex Bellarm. An autem id sit de fide, non est ita certum. Bellarm. lib. 2. de Rom. Pontif. cap. 12. Sententiam asserentem hoc esse de jure Divino solum appellat non im-

probabilem. Amicus docet, non esse hoc quidem de fide, esse tamen probabilis: quia congruebat, ut sicut est certa persona, ad quam fideles, in controversiis recurrant, ita sit stabilis fides, ubi inveniri constanter possit.

COLLIGO Secundò. Quo jure Primatus in Papatu sit inductus? Occam in Dial. part. 1. l. 1. c. 13. & 23. id ex hominum institutione inductum. Idem docuit Marfil. de Padua. Alii dixerunt inductum id à Nicæno, hocque fatentur in epist. Melchiad. Papa ad Episcopos Hispan. Damas. ad Prosperum, Sotus ad Episc. African. cujus Verba in Concil. Carthag. 6. habentur. Julius ad Orientales. Idem senserunt Africani PP. in Carthag. 6. Idem indicat Chalced. Actio. ne 6. Romanum 4. tub Symmacho. Hanc sententiam appellat hæreticam Suar. Ratio quia plerisque aliis Canonibus affirmat Nicænum veterem esse consuetudinem ut Episcopus Romanus primatum habeat. Ergo primatui huic consentit potius Nicænum, quam illum constituit. Alii primatum hunc non à Christo sed à Petro & Apostolis mansisse dicunt. Unde etiam vocatur, Petri Vicarius; ita docet Julius 1. Ep. Anacleus epist. 2. affirmat, Apostolos voluisse Petrum habere primatum, sed hæc accipi possunt de voluntate consentiente inquit Suar. non constituyente. Nam idem Anacleus epist. 2. expresse negat ab Apostolis hunc primatum acceptum. Unde ergo acceptus? Ex commissione Christi indicata illis verbis. Pasce oves meas: Super te edificabo, &c.

COLLIGO Tertiò. De electione in Papam ejus designatione ac renunciatione.

Quòd attinet ad electionem. Non nisi de jure positivo est, quod soli Cardinales eligant Papam, in Suar. Amicus contra Cajet. & Bellarm. Ratio quia secluso jure positivo, non est cur ad illos solos restringatur, cum simpliciter in quacunque Republica pertineat ad Majores, Caput sibi eligere: quem ordinem non exstat ullum jus Divinum, quod voluerit Deus mutari in Republica Ecclesiastica. Et licet in aliis Ecclesiis mortuo Episcopo electio spectet non nisi ad Clerum illius Episcopatus, non spectabit tamen electio Papæ de jure Divino ad solos Cardinales, quia ille est Pastor universalis; hinc electio illius per se, non est necesse ut ita restringatur. Expedit tamen id Ecclesiæ, vel ob ipsam notitiam eligendi, statumque Ecclesiæ, & necessitates magis notas Cardinalibus, quam aliis commoditatem item citius subrogandi successoris, præscindendumque turbas. Ad hanc electionem non spectat electio, qui præsumuntur competenter posse judicare, de qualitatibus eligendi, hic autem est status Ecclesiasticus: per accidens tamen id fieri potest, ut si adificatur populus tanquam testimonium daturus, de vita & integritate eligendi, imò de facto id prædicarum

R. P.
THE MŁOD
zia nowski
Tbm. de. Z.
D. VI

eatum est, & supponitur ex cap. in Syn. d. 63.

Quod attinet ad designationem. Posse Papam casu, quod id non vergat in damnum Ecclesie, & casu quo non conferatur Papatus tanquam hæreditas, posse inquam designare sibi successorem. docet Arr. Amicus. Ratio quia S. Petrus, censetur Successorem sibi elegisse Clementem, ut ipse Clemens testatur epist. 1. ad Jacobum initio; & habetur cap. si Petrus d. 8. q. 1. licet Clemens resignavit huic designationi, sed tunc non nisi post Clerum. docetque Suar. d. 10. S. 4. quod Linus & Clemens designarint sibi successorem. Deinde potest esse in hoc magnum Ecclesie bonum, ut si prævideatur post mortem electio futura, cum multis difficultatibus. Et certè poterat Christus talem potestatem Vicario suo contulisse; quòdque contulerit exempla ostendunt. Et cum alii Episcopi ex concessione Papæ possint sibi successorem deligere, cur non Papa? Oppositum sentit Cajet. Bellarm. Turrianus.

Quod attinet ad Renuntiationem. Potest Papa renuntiare Papatu; quia Cælestinus Papa defacto renuntiavit; nec erit tunc necessarius consensus Ecclesie ut vult Suar. & Amicus; sed oppositum sentit Bellarm.

COLLIGO Quartò. De fide ipsius personæ quæ est Papa. Papam posse esse Hæreticum affirmat Bannez, Cajet. Driedo, Canus. Soto. Corduba Aragon. Valent, Ratio; quia de Victore V. tradit. Euseb. fuisse hæreticum Marcellinus thus obtulit, Liberium fuisse hæreticum docuit Hieron. Anastasium fuisse hæreticum alii, Honorium censet pro hæretico Adrianus in epist. relecta in Synodo 8. & in Epist. Agath. relata in 6. Synodo. Oppositum sentiunt Pighius, Turcrem. & alii, docentes illos interius in Hæresim non consensisse, sicut nec S. Petrum, alioqui perdidisset fidem S. Petrus contra dictum Christi; Ego rogavi, &c. ut non deficiat fides tua. Addit Palao. de fide tr. 4. disp. 1. part. 5. S. 2. n. 7. Non esse dubitandum illos in hæresim incidere potuisse. Ratio: quia Concilia illa generalia accusationem de hæresi Paparum omnino explosissent, utpote de personis, quibus impossibile sit esse hæreticos; Quòd autem Papa factus Hæreticus, manet Papa; docet Bannez Valent. Soto. Cano, Corduba. Ratio: quia de nullo Pontifice possemus esse certi, esse illum verum Pontificem, & aptum ad proponendos articulos fidei; cum de nullo certificari possimus, quòd non amiserit fidem.

COLLIGO Quintò. Quoad ea quæ decernit Papa.

Circa res gestas vel ex malitia vel ex ignorantia potest errare Papa, v. g. damnando innocentem, ita omnes. Ratio quia tunc non agit ut Pontifex, sed ut Judex.

Non potest tamen statuere aliquid à fidelibus

observandum quòd malum sit. Ratio quia de fide est successorem Petri non posse errare in pacendis ovibus, erraret autem tunc. Posse tamen errare in lege uni Provinciae lata docuerunt aliqui. Ratio: quia tunc munus universalis Pontificis non videtur gerere. Oppositum sentit Palao cum aliis: quia si respectu totius Ecclesie errare non potest, nec respectu particularis errare poterit, cum etiam respectu illius particularis, regimen sit illi commissum.

Potestne errare in Canonizatione SS.? Posset errare videtur sentire S. Th. quæst. 9. ar. ult. D. Anton. Cajet. Cano. Bann. asserunt tamen id ita esse certum, ut sit hæresim sapiens, si dicatur in hoc Papam errare posse. Ratio: quia Canonizatio SS. est ex testimonio humano quòd falli potest. Sed quòd in Canonizatione SS. non possit errare Papa, & quòd hoc dicere sit hæreticum ponit Valent. & Palao. Ratio: quia obligaret ad credendum falso, nempe quòd hic sit in cælo, qui non est.

ALII dicunt. Non posse errare Papam in Canonizatione, posse, in Beatificatione; quia in Beatificatione non proponitur quidquam universali Ecclesie. Beatificatio enim proponit non nisi particulari Ecclesie credendum. Oppositum sentit. Palao. Ratio: quia in Beatificatione, conceditur usus Missæ, per quod ipsum toti Ecclesie colendus proponitur: quia Missa fit nomine totius Ecclesie; docuit tamen Torrez quòd concessio cultu v. g. B. Aloyfi Nostris, non sit licitum secularibus eundem colere. Rationem dat: quia nullus debet coli cultu publico, sine auctoritate Ecclesie, quæ non est ut hic Beatus ab omnibus colatur. Oppositum sentit. Palao. Ratio: quia una Missa, est ejusdem valoris ac plures, & in uno ac alio loco. Ergo declarando, quod possit in honorem hujus B. dici Missa, una, declaratur posse dici omnes. Unde etiam potest populus vel Clerus supplicationem, vel processionem instituere ad aliquem Beatum; ita Palao, ex Juristis Balno, Occa. Sarmento, Bonilla. Ex Augustinianis Basilius de Leon. Rodrig. Dominquez. Ex familia Cisterciens. Manrique, Perez. Bernard. Ex Benedictin. Salazar, Serna; Ex Franciscan. Guevara Villalear. Tajardo. Ex Nostris Monte Major. Prado, Timontel. Roy. Martin. Palao.

Quoad approbationem religionis. Non posse Pontificem errare in approbando aliqua religione, de fide est: approbando scilicet in illa, quæ aliàs difformia sunt Evangelio: hoc ipso enim doceret aliquid falsum, approbando contrarium Evangelio: quòd autem errare possit secundum leges prudentiæ, hoc est approbando id, quod nimis laxum, vel nimis durum est, docuit Bann. Rationem dat. quia Innocent. III. & Greg. X. ordinant, ne novæ religiones instituantur: ne nimia religionum diversitas gravem in Ecclesia confusionem inducat; Ergo si de-

(p)

facto

facto illam approbet, rem inconvenientem faciet, cui sententiæ favet Palao.

COLLIGO Sexto. De approbatione Conciliorum à Papa. Non potest Papa Concilio delegare potestatem definiendi infallibiliter res fidei: quia hæc definitio est alligata Petro & successoribus, titulo assistentiæ Spiritus S. illis, & non aliis, promissæ; ita Turrecrem. Bann. Cano. Valent. Erit tamen infallibilis auctoritatis quodlibet Concisium, si à Papa approbetur. Ratio: quia Romanus Pontifex, est suprema & infallibilis regula veritatis. Ergo ubi ejus confirmatio accesserit, error committi non potest. Ante hanc approbationem generale Concilium, quod infallibile non sit, docet communis cum Bann. Valent. Palao. Ratio: Non nisi Petro & ejus successoribus promissa est infallibilis assistentia Spiritus S. Concilium autem generale non est successor Petri. Et licet universalis Ecclesia ut inquit, Palao, etiam ut distincta à Pontifice errare non possit, aut universi Doct. sed id non ex eo est, quasi ipsi sint regula veritatis, & quod illis immediate assistat Spiritus S., sed quia hoc pertinet ad specialem Dei providentiam, qui immediate assistit Pontifici, ne DD. omnes, quorum consilio utitur in controversiis, deficiant. Circa hanc quæstionem. An Concilium sit supra Pontificem vide tom. 2. c. 12. lib. 2. c. 13. Bellarminum.

COLLIGO Septimo. An Papa sine Concilio generali possit definire articulum fidei? Verba Bellarm. sunt de Rom. Pontifice lib. 4. c. 2. Pontificem etiam ut Pontificem posse esse hæreticum, & docere hæresim, si absque generali Concilio definiat, & defacto aliquando accidisse: hanc opinionem secuti sunt aliquot Parisienses; ut Gerson. Almainus in lib. de potest: Eccles. nec non Alphonfus de Castro lib. 1. c. 2. contra hæres. & Adrianus VI. Papa in quæstione de Confirm. Papæ. Suar. d. 5. de fide. S. 8. n. 2. hanc quæstionem tractans testatur, quod in hoc etiam aliqui Catholici dubii sunt. Pro hac sententia recitat Chamirus de Concil. lib. 3. c. 10. n. 13. Cardin. Cameracensem & Panormit. Ratio posset esse; quia credibile est Christum dedisse potestatem Papæ definiendi arti-

culos fidei, sed cum conditione, ut quam prudentissimè operetur, prudentissimè autem operabitur, ex Concilii generalis consilio. Galu autem quo aliquid definiat, sine Concilio generali, de hoc sic enunciat, ex communi omnium Catholicorum sensu Bellarm. Pontificem solum, vel cum suo particulari Concilio aliquid in re dubia statuentem, sive errare possit, sive non, esse ab omnibus fidelibus obedienter audiendum. Cæterum opposita sententia communior longè & tutior Catholicorum est. Papam scilicet sine Concilio generali articulum fidei definire posse. Suar. cit. putat esse rem de fide certam. Bellarm. dicit oppositam sententiam non esse propriè hæreticam; nam adhuc videmus ab Ecclesia tollerari, qui illam sententiam sequuntur. Ratio ex Bellarm. est, quia non apostolorum cœtu dictum, sed Petro Luc. 22. Rogavi pro te ut non deficiat fides tua; ubi Lyt. tua, supponit non pro communitate. Lyt. item *Confirma fratres tuos*, non potest intelligi de tota Ecclesia; quia extra illam nulli sunt fratres. Suar. hanc rationem dat: quia Concilia generalia à Pontificibus approbata; hanc in Pontifice auctoritatem recognoscunt, Viennense in Clement. unica de Sum. Trinit. Florent. Sess. 26. in fine Lateranente sub Leone X. & c. defactoque ita jam habuit praxis. Nam hæresis Pelagiana non nisi Concilio particulari Palæst. Milevit. & Arausiano damnata. Bajus item & Janfenius sine Concilio damnati. Nec expediebat universali bono Ecclesiæ, hanc potestatem definiendi articulos collatam Papæ alligari ad Concilium; quia illud interdum convocare est impossibile: potest item instare necessitas damnandi hinc & nunc aliquam hæresim. Media via alii gradiuntur, dicuntque Papam cum solo Concilio æquivalenti, quales sunt plures Doctores & Academiæ consultæ, posse declarare & definire, quod hoc sit articulus fidei, si res jam in ante æquivalenter fuerit prædefinita in aliquo Concilio generali negando eandem potestatem, si de re nullo modo prædefinita in ante statuendum sit. Sed in hærendum sententia Suar. & Bellarm.

Re P.
THE MŁOD
zia nowski
Tom. I. c. 2.
D. VI